

K-2532

Spis treści.

Wstęp.

Polska w cyfrach.

Światowy przegląd polityczny i gospodarczy (na przedniej i tylnej okładce).

Tablice:

1. Ziemia i ciała niebieskie. Opr. *T. Szumański*.
2. Objaśnienie mapy. Opr. *T. Szumański*.
3. Planigłoby fizyczne.
4. Klimat.
5. Roślinność i świat zwierzęcy.
6. Człowiek. I.
7. Człowiek. II.
8. Stosunki polityczne i komunikacyjne.
9. Europa fizyczna.
10. Europa polityczna. Opr. *E. Romer* i *J. Wąsowicz*.
11. Europa środkowa.
12. Europa wschodnia (ZSRR).
13. Kraje skandynawskie.
14. Alpy.
15. Francja i Belgja.
16. Wielka Brytanja i Irlandja.
17. Kraje śródziemnomorskie. Część zachodnia.
18. Kraje śródziemnomorskie. Część wschodnia.
19. Azja fizyczna.
20. Azja polityczna. Opr. *E. Romer* i *J. Wąsowicz*.
21. Azja północno-wschodnia.
22. Indje i Japonja.
23. Azja południowo-wschodnia.
24. Afryka fizyczna.
25. Afryka polityczna. Opr. *E. Romer* i *J. Wąsowicz*.
26. Afryka północna.
27. Afryka południowa.
28. Ameryka Północna fizyczna.
29. Ameryka Północna polityczna. Opr. *E. Romer* i *J. Wąsowicz*.
30. Stany Zjednoczone.

31. Stany Zjednoczone. Część północno-wschodnia.
32. Ameryka Południowa fizyczna.
33. Ameryka Południowa polityczna. Opr. *E. Romer* i *J. Wąsowicz*.
34. Ameryka Południowa.
35. Australja fizyczna.
36. Australja polityczna. Opr. *E. Romer* i *J. Wąsowicz*.
37. Australja.
38. Kraje polarne.
39. Polska fizyczna 1/5 M.
40. Polska fizyczna 1/2-5 M. Opr. *E. Romer* i *T. Szumański*.
41. Krajobrazy.
42. Geologia i płody kopalne. Opr. *St. Weigner* i *F. Rutkowski*.
43. Klimat.
44. Flora. Opr. *Wł. Szafer*.
45. Fauna. Opr. *A. Jakubski*.
46. Rolnictwo i chów bydła.
47. Polska polityczna. Opr. *E. Romer* i *J. Wąsowicz*.
48. Ludność.
49. Stosunki fizyczne i gospodarcze.

Wstęp.

„Pragnienie ukrajowienia przemysłu szkolnego było we mnie tak wzmożone, że zanim wstąpiłem w progi wystawy, łudziłem się zupełnie nadzieją powolnego wyrugowania niemieckich, względnie pruskich środków naukowych, a zastąpienia ich owocami pracy polskiej...“

Muzeum, 1903.

Powyższy cytat zaczerpnięty z mego sprawozdania o stanie kartografii szkolnej na wystawie środków naukowych w Wiedniu wyznacza okres ćwierćwieku, poświęcony stworzeniu polskiej kartografii i polskiego przemysłu kartograficznego.

Drogi postępowania z punktu widzenia naukowego nie wzbudzały we mnie już wówczas żadnych wątpliwości. W r. 1895 wyszła z oficyny litograficznej Neumanna we Lwowie mapa hipsometryczna Galicji w opracowaniu Majerskiego. Wobec tej mapy zająłem odrazu stanowisko niedwuznaczne, uzasadniając wniosek, dla mnie dogmat niezachwiany, że wstęp do szkoły winna mieć tylko mapa hipsometryczna (Muzeum, 1896). Wkrótce potem powstała też druga podstawowa teza mej pracy kartograficznej. Siatka geograficzna szkolnej mapy, przynajmniej mapy obszarów większych, winna być równopowierzchniową, a spowodowany do tego wywodami Peuckera (1902) wybrałem w moich rozważaniach azymutową projekcję Lamberta.

Z takim przygotowaniem zwiedzałem wystawę środków nauki pogładowej we Wiedniu (1903), do której przywiązywałem tyle nadziei, że ona wskaże mi drogi oswobodzenia polskiej szkoły i nauki geografii od wpływów niemieckich. W ówczesnej niemocy politycznej i gospodarczej zwracała się moja uwaga ku sławnym wówczas instytucjom kartograficznym metropolii wiedeńskiej. Wszakże już wspomniana wystawa przekonała mię, jak dalece jest wiedeńska nauka i przemysł szkolny zaprzęgnięty do rydwanu niemieckiej i pruskiej potęgi. Potrzeba zerwania pęt zależności polskiej nauki od Wiednia wystąpiła w całej jaskrawości.

Oto pobudka, która przyspieszyła zrealizowanie mych pomysłów. W r. 1904 byłem już w pełni pogrążony w pracy nad stworzeniem polskiego Powszechnego Atlasu Geograficznego. Od tego czasu trwała nieprzerwana a w tempie przyspieszonym postępująca praca nad dziełem, które teraz po raz pierwszy oddaję w formie gotowej do użytku polskiej szkoły.

Praca ta, oparta zrazu o jednego tylko współpracownika, p. Edmunda Löfflera, zatoczyła od czasu powstania Polski, od r. 1917 coraz szersze kręgi, a bez udziału takich filarów pracy, jak prof. Teofil Szumanski, lub dr. Józef Wąsowicz nie doszłaby wogóle do skutku.

Od czasu stworzenia własnego zakładu kartograficznego we Lwowie (1921), przyłączyła się do tej pracy istna falanga ludzi. Z licznej tej rzeszy niech będzie wolno wymienić nazwiska pp. dra Bronisława Halickiego, Romana Jacyka, Michała Janiszewskiego, Aleksandra Kosiby i Janiny Ochockiej w dziale syntezy, inżyniera Tadeusza Krystka, inżyniera Henryka Orszulika i pułk. Bela de Rampel w dziale

konstrukcji kartograficznej a pp. Mieczysława Janickiego, Juljana Kurowskiego i inż. Witolda Romera w dziale technicznego rozwiązania trudności reprodukcyjnych. Olbrzymi materiał cyfrowy i kartometryczny został zestawiony w Zakładzie Geograficznym Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie przez dziesiątki bezimiennych młodych adeptów geografji pod kierunkiem dra Juljana Czyżewskiego i prof. dra Augusta Zierhoffera.

Ci wszyscy a pod ich przewodem mnóstwo innych złożyło się na ogrom zbiorowej pracy, która pochłonęła w sumie lekko licząc, ćwierć miliona godzin pracy intelektualnej i konstrukcyjnej.

Takim żmudnym i kosztownym sposobem powstał pierwszy pod każdym względem polski atlas geografji powszechnej, powstała też polska szkoła kartograficzna. Szkoła ta, licząca co najmniej setkę ludzi, umiejących gruntownie odpowiedzieć na pytanie, w jaki sposób powstaje mapa geograficzna, daje gwarancję, że wiadomości o swej i o cudzej ziemi polskie społeczeństwo nie będzie w przyszłości czerpać u obcych.

*

Powszechny Atlas Geograficzny jest dziełem zupełnie nowem. Od siatki geograficznej, obliczonej dla każdej mapy z osobna, aż do najmniejszego szczegółu rysunku sytuacyjnego, który został ze źródłowego a najnowszego materiału wybrany i odpowiednio opracowany, wszystko jest w tym Atlasie nowe i świeże. Na ogólną liczbę 300 map i diagramów, znajdujących się w atlasie, zaczerpnięto z literatury gotowej tylko 4: mapa Anglii, którą opracowano na podstawie kilkunastu szczegółowych map w „Times-Atlas“; jedna z mappek klimatycznych (średnia najniższa temperatura), którą opracowano na podstawie studjum van Bebbera, jako też dwa profile biogeograficzne, wykonane na podstawie Atlasu zoogeograficznego Bartholomew'a.

Nowość i świeżość atlasów geograficznych nie jest dzisiaj rzeczą pospolitą, przeciwnie, jest zjawiskiem wyjątkowem. Nawet najnowsze wydania tak sławnych dzieł, jak Atlas Sydow-Wagnera, lub Vidal Lablache'a są niemal w całości przedrukowane z płyt, pochodzących z lat 90-tych, a nawet lat 80-tych ubiegłego wieku. Mimo nieprawdopodobieństwa, twierdzenie to oddaje najpełniejszą prawdę. Stare płyty uzupełnione tylko nielicznymi poprawkami szczegółów topograficznych i nadrukiem barwnych nowych granic i nowych obszarów politycznych są podstawą całej niemieckiej kartografji szkolnej i jej naśladowców.

Czyż jednak rola informacyjna karty geograficznej polega tylko na wiadomościach z geografji politycznej? Czyż podstawą nauki geografji nie jest rzeźba powierzchni ziemi, której poznanie z każdym rokiem nowe czyni postępy?

W tem dopiero świetle staje się zrozumiałem przywiązanie niemieckiej kartografji do rysunku terenu wykonanego kreskami (szrafy) i cieniowaniem. Ten bowiem tylko niewymierny i usuwający się z pod kontroli rysunek terenu nadaje się do zamaskowania starego wieku dzieła kartograficznego świeżymi barwami nowych stosunków politycznych. O tak pojętych mapach nie można przeto powiedzieć, że one są, jak być powinno, podstawą nauki geografji, nie, one ją zwodzą na fałszywe tory, one ją pozbawiają właściwego gruntu.

Oto przyczyna, dla której musiałem podkreślić fakt, że Powszechny Atlas Geograficzny jest dziełem w całości nowem i źródłowem.

Pracując nad dziełem nowem, można było przy każdej sposobności nadać mu też piętno polskie. Polskość jego polega też nietylko na ilości i treści map poświęconych Polsce, ona jawnie lub skrycie przenika cały Atlas Geograficzny. W każdej grupie diagramów fizycznych, politycznych i gospodarczych uwzględniono wedle możliwości dane, odnoszące się do Polski, a nawet plany miast, przez dodanie schematu Warszawy obok planu Chicago, wprowadzają w rozważania nad sposobem zabudowania i zaludnienia metropoli światowych polski punkt wyjścia. Zasób zaś polskich nazw geograficznych, rozrzuconych po wszystkich częściach świata, starannie w Atlasie Powszechnym zarejestrowany, daje obraz roli Polaków w odkryciach geograficznych i objęcia całego świata w jeden wspólny krąg wszechludzkiej gospodarki.

W każdej wreszcie części świata wybrano jedną dziedzinę, którą przedstawiono w podziałce mapy Polski 1:5 Miljonów. Tym sposobem dano możliwość porównania wszystkich stosunków geograficznych Polski z ich różnorodnością panującą na globie i uczyniono formy i stosunki Polski punktem wyjścia wszystkich rozważań z zakresu geografii ogólnej i regionalnej.

Śledzenie i omawianie odnośnych szczegółów należy oczywiście do szkoły. Niech mi jednak będzie wolno zwrócić uwagę na jeden wniosek, który się nasuwa z rozważania map krain różnych części świata, wykonanych według jednolitego z Polską planu. Wybrzeże polskie, jego mierzeje i zalewy są „swoje“, mimo podobieństw, które je zbliżają np. do wybrzeży atlantyckich Stanów Zjednoczonych. Delta Wisły inną jest od delty Nilu, Padu czy Rodanu, nizinę Polską wyróżnić nie trudno od innych nizin, Karpaty są zgoła inne od Alp, Alleghanów, czy gór Australji, a już osobliwy guz Podola jest bodaj jedyny na świecie. Ale i ludzie inaczej w Polsce mieszkają. Mimo wielu różnic zasiedlenia poszczególnych regjonów Polski uderza w niej wszędzie przedewszystkiem jednostajność i zupełność posiadania ziemi przez człowieka. Weźcie za przykład którąkolwiek część niżu polskiego i porównajcie ją z nizinami przyległymi od południa do Wielkich Jezior Kanadyjskich. Co tam za pustki?

Jestem dobrze tego świadom, że stworzenie polskiego atlasu geografji powszechnej jest zadaniem niesłychanie trudnem. Dopiero długa i dojrzała praktyka okaże, czy treść i forma podanego materiału są dobre i w jaki sposób stać się one mogą lepsze, jeszcze lepsze. Po tych stopniach ciągłego doskonalenia się może taka praca postępować tylko pod warunkiem zyskania poparcia tych licznych współpracowników, którzy pośredniczą między zorganizowanym warsztatem myśli i pracy, a sposobem myśli i wrażliwości duszy polskiej młodzieży.

Pracując na zaniedbanej u nas niwie kartograficznej już od ćwierć wieku, doznawałem stale tyle zainteresowania i poparcia, że wiary w taką pomoc najbliższych mi współpracowników na niwie wychowania narodowego, a więc i ciągłego postępu mej pracy kartograficznej, nigdy się nie wyzbędę.

Lwów, dnia 8 lipca 1928.

Prof. E. Romer.

Polska w cyfrach.

1. Wysokość bezwzględna.

Po-wierzchnia	Stopnie wysokości				
	0-150	150-300	300-500	500-1000	nad 1000 m
w 1000 km ²	147·6	190·1	35·0	7·8	7·8
w %	38	49	9	2	2

Średnie wzniesienie Polski wynosi 223 m.

3. Odległość od morza.

Po-wierzchnia	0-100	100-200	200-300	300-400	400-500	500-600	nad 600 km
	w 1000 km ²	12·4	46·7	82·7	82·5	81·5	77·9
%	3·2	12·0	21·3	21·2	21·0	20·1	1·2

Średnia odległość od morza 360 km, największa 640 km.

2. Zlewiska i dorzecza

w 1000 km² i w %.

Zlewiska

Bałtyku	M. Czarnego
294·5 (75·6%)	94·9 (24·4%)

Dorzecza

Wisła 181·4 (46·7)	Dniepr 57·6 (14·8)
Niemen 52·2 (13·4)	Dniestr 33·4 (8·6)
Odra 47·0 (12·1)	Inne 3·9 (1·0)
Inne 13·9 (3·4)	

4. Długość granicy.

Granica	Km	%
Morska	146	2·6
Lądowa	5390	97·4
Z Niemcami	1912	34·6
Z Rosją	1407	25·4
Z Czechosłowacją	920	16·6
Z Litwą	521	9·4
Z Rumunją	388	7·0
Z Łotwą	103	1·9
Z Gdańskiem	139	2·5

5. Ludność i jej struktura.

Województwo	Pow. w 1000 km ²	Suma ludności		Ludność wyżej lat 19 %	Anal-fabeci z %	Narodowości w %				Zawody ludności w %			
		wogóle w 1000	na 1 km ²			Polacy	Rusini	Biało-rusini	Żydzi	Rolnicy	Prze-mysł, Handel, Komun-alkacja	Służba publicz-na	Inne
		M. Warszawa	0·12			937	7741	60·7	15·6	72·4	0·1	—	29·6
Warszawa	29·3	2,113	72	50·0	32·5	89·8	—	—	7·8	67·8	21·6	2·4	8·4
Łódź	19·0	2,253	118	51·0	30·3	83·2	—	—	12·0	53·8	35·6	2·7	7·9
Kielce	25·7	2,536	98	49·2	36·5	91·4	—	—	8·5	61·9	30·8	2·2	5·1
Lublin	31·2	2,088	67	50·9	35·1	85·4	3·0	0·1	10·9	73·4	19·8	2·2	4·6
Białystok	32·4	1,302	40	53·0	31·0	76·9	—	9·1	12·5	72·3	19·1	2·6	6·0
Wilno	29·1	1,006	34	—	—	57·9	—	25·7	8·2	88·6	8·2	1·2	2·0
Nowogródek	22·7	801	35	51·8	58·3	53·9	—	37·6	6·8	83·7	10·0	1·6	4·7
Polesie	42·3	879	21	50·1	71·0	24·3	17·7	42·6	10·4	82·0	12·8	1·7	3·5
Wołyń	30·3	1,438	47	50·3	68·8	16·8	68·4	0·1	10·6	81·0	14·1	1·9	3·0
Poznań	26·5	1,968	74	52·1	3·7	83·2	—	—	0·1	55·7	28·2	3·8	12·3
Pomorze	16·4	936	57	51·2	5·1	81·0	—	—	0·1	61·9	22·9	3·5	11·7
Śląsk	4·2	1,125	266	(57·5)	(2·5)	(70·6)	—	—	(0·4)	(36·2)	(47·8)	(4·9)	(11·1)
Kraków	17·4	1,993	114	53·7	19·4	93·0	2·5	—	3·9	65·6	24·2	3·6	6·6
Lwów	27·0	2,718	101	53·0	29·4	56·6	35·9	—	7·0	70·9	18·8	3·4	6·9
Stanisławów	18·4	1,339	73	52·2	40·4	21·9	70·2	—	6·8	77·1	14·9	2·4	5·6
Tarnopol	16·2	1,428	88	52·7	38·7	45·0	49·7	—	4·8	81·3	12·0	2·2	4·5
Polska	388·4	27,177	70	52·5	32·7	69·2	14·3	3·9	7·8	65·6	23·3	2·9	8·2

Uwaga. Cyfry w nawiasie odnoszą się tylko do Śląska Cieszyńskiego.

6. Emigracja i reemigracja (w 1000).

	Emigracja	Reemi-gracja	Repatriacja uchodźców
1918/19	10·3	6·3	369·3
1920	88·3	26·3	86·0
1921	116·3	50·2	482·3
1922	70·1	11·1	278·8
1923	127·4	5·9	34·6
1924	74·6	14·9	13·7
1925	81·2	21·2	—
1926	167·5	55·2	—
Główne kraje 1926	Francja 68·7 Niemcy 43·7 Kanada 15·8 Argent. 14·4 St. Zjed. 8·2 Palestyna 6·8	Niemcy 36·0 Francja 6·4 St. Zjed. 2·6 Palest. 1·9	

7. Przyrost naturalny*).

Rok	Przyrost	Rok	Przyrost	Rok	Przyrost
1919	4	1922	15	1925	19
1920	6	1923	18	1926	15
1921	12	1924	17	1927	14

	Poznań, Pomorze i Śląsk			Województwa południowe			
	Wogóle	Rzym-katol.	Ewang.	Wogóle	Rzym-katol.	Gr-katol.	Żydzi
1913	19	20	12	17	16	17	19
1920	14	14	14	—2	+2	—8	—1
1923	17	18	9	16	16	18	15
1926	15	16	2	16	18	17	14

*) Różnica między liczbą urodzin a zgonów na 1000 ogółu ludności.

8. Użycie ziemi. (Rolnictwo. Hodowla. Leśnictwo).

Województwo	Użycie ziemi w %				Produkcja w 1.000.000 q (1927)							Zwierzęta domowe w 1000 (1927)				Drzewo- stany w %		Przyrost naturalny drew. 1923	
	Role	Łąki i pa- stwiska	Lasy	Nieuzyci	Pszemica	Żyto	Jęczmień	Owies	Ziemniaki	Buraki cukrowe	Pszemica śred. 1922/26	Konie	Bydło	Świnie	Owce	Iglaste	Liściaste	Ogólna w 1000 q	w q/ha
M. Warszawa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	4	3	—	—	—	—	—
Warszawa . .	66.0	14.3	11.8	7.9	1.7	7.7	1.6	3.9	38.4	7.6	13.6	343	729	466	74	77	23	872	2.5
Łódź	65.6	12.8	13.5	8.0	0.8	4.7	0.9	2.5	27.1	2.3	14.2	225	519	334	37	80	20	708	2.5
Kielce	54.5	13.1	24.1	8.3	1.1	4.2	1.8	3.1	32.4	1.6	11.9	284	641	344	38	85	15	1,614	2.6
Lublin	54.8	16.6	21.0	7.6	1.9	4.7	1.6	3.8	33.3	2.9	12.7	403	726	619	70	70	30	1,494	2.3
Białystok . .	44.8	18.1	25.2	11.8	0.3	4.4	0.7	2.0	19.7	0.1	12.1	312	453	338	243	95	5	1,697	2.5
Wilno	39.6	18.3	25.9	16.2	0.1	2.8	0.5	0.8	8.2	—	7.8	206	364	228	210	80	20	1,229	1.7
Nowogródek .	42.7	17.4	28.9	12.0	0.1	2.1	0.4	0.9	5.6	—	10.2	183	312	199	191	75	25	1,044	1.8
Polesie	27.2	21.1	30.5	21.2	0.1	2.0	0.2	0.7	5.5	—	8.4	195	494	272	272	60	40	2,319	1.8
Wołyń	39.0	16.5	29.7	14.8	1.4	4.1	0.9	2.2	9.0	1.8	10.8	398	546	417	120	45	55	1,497	1.8
Poznań	65.7	10.3	18.1	5.9	1.3	8.9	2.2	2.9	43.8	19.8	18.4	299	842	1,052	184	85	15	1,193	2.6
Pomorze . . .	56.5	11.3	22.5	9.7	0.6	3.8	0.8	1.3	16.9	5.3	17.1	164	392	488	186	72	28	1,016	2.9
Śląsk	46.3	13.3	33.8	6.6	0.1	0.7	0.1	0.7	5.8	0.1	13.4	33	130	126	3	91	9	325	2.3
Kraków	52.5	18.7	23.9	4.9	0.8	1.5	1.0	2.6	18.3	0.1	8.9	163	710	308	45	77	23	1,231	3.0
Lwów	48.4	21.2	25.6	4.7	1.7	2.5	1.4	3.3	21.0	1.0	9.4	393	877	454	51	61	39	2,185	3.2
Stanisławów .	31.5	28.7	34.9	4.9	0.8	0.9	0.6	1.3	12.3	0.4	9.2	179	434	249	124	60	40	2,144	3.4
Tarnopol . . .	63.3	13.0	17.4	6.3	1.9	2.0	1.6	2.0	20.2	0.8	10.3	280	430	432	68	30	70	855	3.1
Polska	48.6	16.9	24.1	10.4	14.7	56.9	16.3	33.9	317.6	43.8	11.7	4,126	8,602	6,333	1,918	75	25	21,413	2.4

9. Rozwój produkcji rolnej.

	Zasiewy w 1000 ha średnio			Zbiór ogólny w 1,000.000 q średnio			Zbiór w q z ha średnio		
	1909/13	1922/26	1927	1909/13	1922/26	1927	1909/13	1922/26	1927
	Pszemica	1,353	1,066	1,139	16.8	12.5	14.8	12.4	11.7
Żyto	5,087	4,675	4,889	57.1	52.4	56.9	11.2	11.2	11.6
Jęczmień	1,265	1,205	1,239	14.9	14.8	16.3	11.8	12.3	13.2
Owies	2,749	2,539	2,620	28.1	29.7	33.9	10.2	11.7	13.0
Ziemniaki	2,404	2,311	2,406	247.9	281.7	317.6	103.0	122.0	132.0
Buraki cukrowe	168	160	202	41.1	33.3	43.8	245.0	207.0	217.0

10. Przemysł.

Województwo	Ogółem	Liczba robotników w 1000, zajętych VI 1927							Zużycie węgla w kg na głowę (1925)	Motory w 1000 koni mechanicz. XII. 1926
		Górnictwo i przemysł mineralny	Hutnictwo i przemysł metalowy	Przemysł włókienn. i odzieżowy	Przemysł chemiczny, papierowy, skórny i graficzny	Przemysł drzewny	Przemysł spożywczy	Inne przemysły (publiczne)*		
M. Warszawa	57.2	0.6	14.3	4.8	8.5	1.2	5.5	563	41.5	
Warszawa . .	32.1	8.8	3.0	4.1	4.0	0.5	4.8			
Łódź	138.2	3.8	5.3	106.6	7.1	4.3	3.4	7.7	197.5	
Kielce	129.1	46.4	35.0	25.2	5.5	3.7	2.5	10.8	93.0	
Lublin	13.4	3.3	2.8	—	0.3	1.7	2.7	2.6	16.0	
Białystok . .	9.6	0.5	0.3	3.1	0.8	3.2	1.4	0.3	16.1	
Wilno	3.0	0.2	—	0.1	1.1	0.8	0.5	0.3	5.7	
Nowogródek .	1.7	0.5	0.1	—	—	0.8	0.1	0.2	1.8	
Polesie	2.4	0.6	—	—	0.4	1.5	0.1	0.8	3.5	
Wołyń	3.6	0.7	0.1	—	—	1.4	0.9	0.5	13.8	
Poznań	57.7	8.2	9.6	2.0	6.0	7.2	11.6	13.1	96.9	
Pomorze . . .	20.7	1.5	3.6	1.9	1.1	5.3	2.9	4.4	35.8	
Śląsk	169.7	84.8	46.6	8.7	12.7	4.3	1.5	11.1	151.3	
Kraków	56.8	20.1	8.1	6.9	6.9	4.2	4.3	6.3	53.7	
Lwów	28.5	9.8	2.7	0.5	5.2	3.7	3.3	3.3	37.5	
Stanisławów .	13.2	2.7	0.5	0.3	0.6	8.0	0.7	0.4	12.0	
Tarnopol . . .	9.2	0.1	0.1	0.1	—	0.4	1.1	7.4	2.1	
Polska	747.1	192.6	132.1	164.3	60.2	52.2	47.3	98.4	823.0	

* Tu zaliczono zakłady wojskowe, ruch budowlany, centrale elektryczne i roboty publiczne

** Bez zużycia przez kolej — wraz z tem podnosi się zużycie węgla na głowę do 613 kg.

11. Ruch kolejowy w 1000 ton.

1. VIII. 1925 — 31. VII. 1926.

Dyrekcje kolei	Nadanie		Przybyło z zagranicy
	miejskowe	za granicę	
Warszawa	5,580	1,401	212
Radom	2,477	521	93
Wilno	1,158	1,586	14
Poznań	3,847	1,029	126
Gdańsk	1,564	865	57
Katowice	9,694	9,053	533
Kraków	2,648	925	117
Lwów	1,907	716	13
Stanisławów	939	366	43
Polska	29,814	16,464	1,210

(W cyfrach tych nie uwzględniono tranzytu).
Średnio dziennie naładowano:
1924 1925 1926 1927
11·3 10·8 12·5 14·0⁰ tys. wagonów.

12. Drogi i Samochody (bez wojsk.).

Województwo	samochody		Drogi bite w 1000 km
	1 I. 1926	1928	
M. Warszawa . . .	4087	5469	11·6
Warszawa	896	1685	
Łódź	1216	1672	
Kielce	799	1278	
Lublin	277	518	
Białystok	211	404	
Wilno	223	329	
Nowogródek	68	131	
Polesie	60	102	
Wołyń	130	220	
Poznań	2955	4562	14·2
Pomorze	1345	2076	
Śląsk	2346	2985	
Kraków	1375	2162	16·3
Lwów	911	1615	
Stanisławów	208	314	
Tarnopol	54	134	
	17.151	25.656	44·0

13. Ludność Polski (w tysiącach).

1919	26,227
1921	27,177
1923	28,162
1925	29,029
1927	29,853
1928	30,213

14. Koleje państwowe (długość w km).

Normalnotorowe	Wąskotorowe
16.987	2.273

15. Żegluga powietrzna.

Rok	Loty	Droga w 1000 km	Przewieziono	
			pasażerów	bagażu i poczty w 1000 kg
1921	250	66	195	8·7
1923	846	263	1864	28·2
1925	1466	906	5558	102·5
1927	3747	1134	7469	302·7

16. Ruch okrętów w 1000 ton.

Rok	Gdańsk	Gdynia
1913	1,850	—
1918	900	—
1920	1,963	—
1922	2,851	—
1924	3,283	29
1925	3,740	146
1926	6,818	413
1927	7,833	839

17. Handel zagraniczny.

Rok	Przywóz	Wywóz	Handel w r. 1927 w milj. zł.		
	w milionach zł.		Przywóz z	Wywóz do	
1922	1,456	1,128	Niemcy	428	467
1923	1,921	2,058	Anglja	157	178
1924	2,540	2,180	Austrja	111	161
1925	2,756	2,190	Stany Zjed.	216	11
1926	1,541	2,346	Czechosłow.	97	147
1927	2,881	2,515	Francja	125	25
			Holandja	71	49
			Szwecja	34	85
			Rumunja	41	48
			Rosja	58	26

18. Skarbowość i Finanse.

	1924	1925	1926	1927
	miljonów złotych			
Daniny publ. i monopole	1.331	1.228	1.582	2.120
Stan oszczędn. 31/XII	424	550	1.151	1.658
Emisja kapitałów akcyjnych	3,0	9,7	6,0	15,8

19. Wielkie miasta.

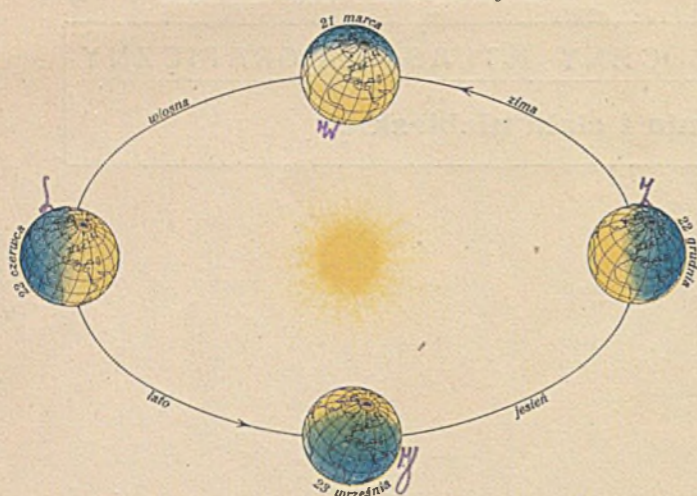
(Ludność w tys., 1928).

Warszawa	1035
Łódź	569
Poznań	230
Lwów	229
Kraków	194
Wilno	189
Katowice	115
Częstochowa	113
Lublin	111
Bydgoszcz	110
Sosnowiec	105

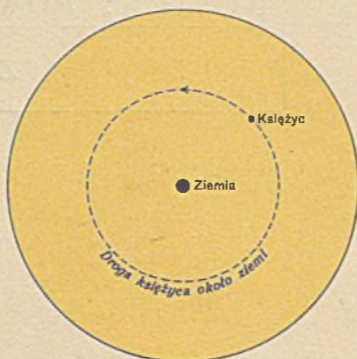

ROMER: Powszechny Atlas Geograficzny**Ziemia i ciała niebieskie.**

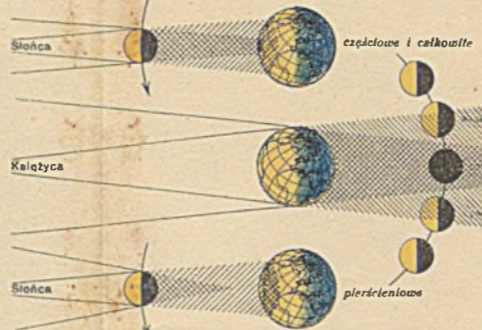
OBRÓT ZIEMI OKOŁO SŁOŃCA Rok. Pary roku.

SŁOŃCE W PORÓWNANIU Z ZIEMIĄ

ZACMIENIA SŁOŃCA I KSIĘŻYCA

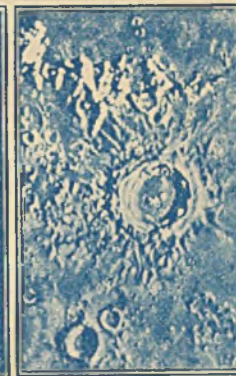
OBRÓT KSIĘŻYCA OKOŁO ZIEMI
Miesiące. Fazy księżycy widziane z ziemi.

FOTOGRAFJA KSIĘŻYCA (KWADRA)

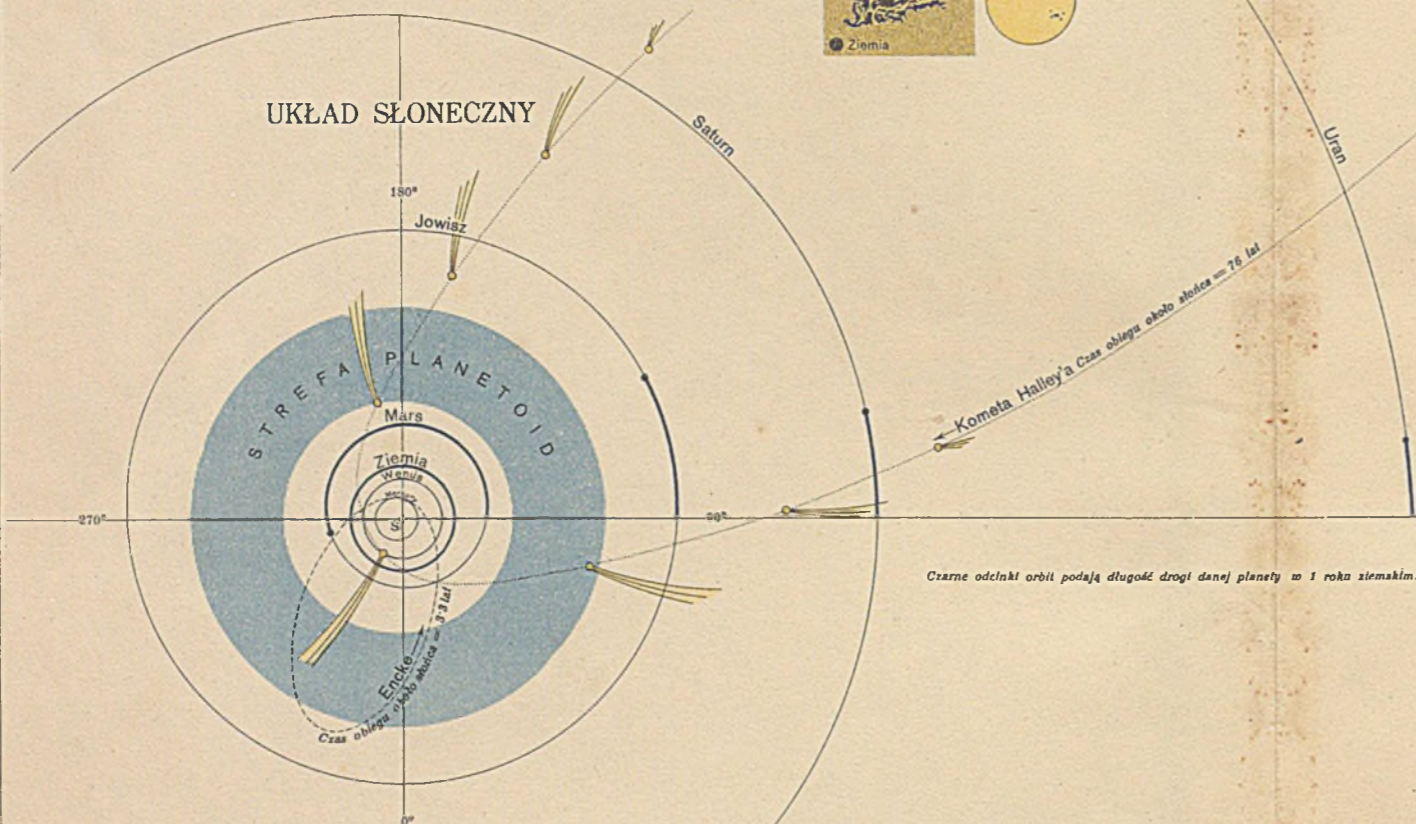
KRAJOBRAZ KSIĘŻYCA WIDZIANY PRZEZ TELESKOP

DROGA KSIĘŻYCA Z ZIEMIĄ OKOŁO SŁOŃCA

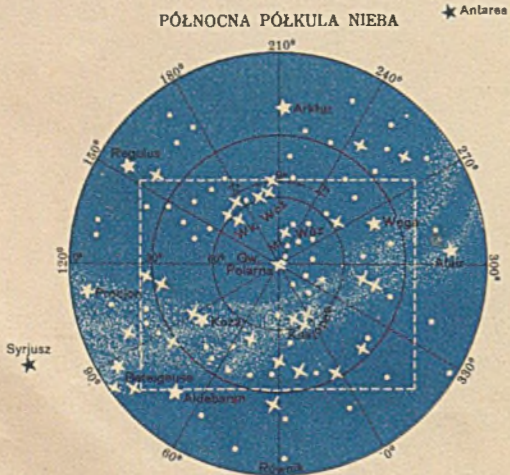

UKŁAD SŁONECZNY

Czarne odcinki orbit podają długość drogi danej planety w 1 roku ziemskim.

PÓŁNOCNA PÓLKULA NIEBA

Ramka biała przerywana, obejmuje część nieba, widzianą w obrazie nieba nad horyzontem Polski

WIDOK NIEBA W STRONIE PÓŁNOCNEJ NAD HORYZONTEM POLSKI

Gwiazdy wielkości: 1-szej ✪ 2-glej ✕ 3-ciej *

WIELKOŚĆ GWIAZD W PORÓWNANIU ZE SŁOŃCEM

PORÓWNANIE WIELKOŚCI PLANET Z ZIEMIĄ

Planeta	Srednica	Odległość od słońca	Czas obiegu	Ilość księżyców
Merkury	0,37	0,30	88 dni	—
Wenus	0,966	0,72	225 „	—
Ziemia	100	100	365 1/4	1
Mars	0,54	1,52	687 „	2
Jowisz	1114	5,20	12 lat	9
Saturn	940	9,55	29,5 „	10
Uran	400	19,22	84 „	4
Neptun	415	30,11	165 „	1
Pluton	około 1	39,87	252 „	—

ROMER: Powszechny Atlas Geograficzny

Objaśnienie mapy.

OBRAZ ZIEMI

GLOBUS

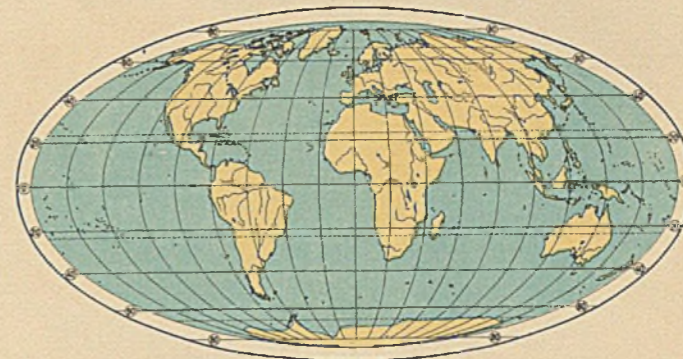
PÓLKULA WSCHODNIA

PÓLKULA PÓLNOČNA

CAŁA ZIEMIA (SIATKA MOLLWEIDEGO)

RZUT AZYMUTALNY

SIATKA AZYMUTALNA

RZUT STOŻKOWY

SIATKA STOŻKOWA

RZUT WALCOWY

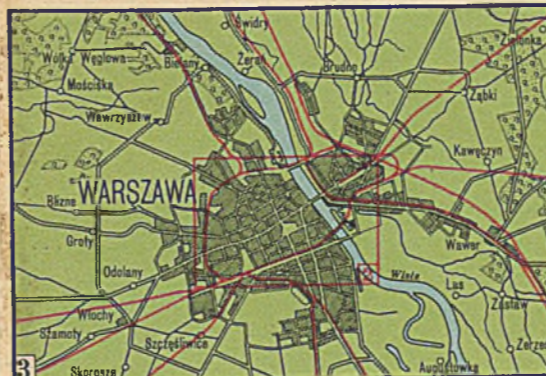
SIATKA WALCOWA (MERKATORA)

Podziałka 1:30.000 1 cm = 300 m

Podziałka 1:100.000 1 cm = 1 km

Podziałka 1:300.000 1 cm = 3 km

Podziałka 1:1.000.000 1 cm = 10 km

Podziałka 1:5.000.000 1 cm = 50 km

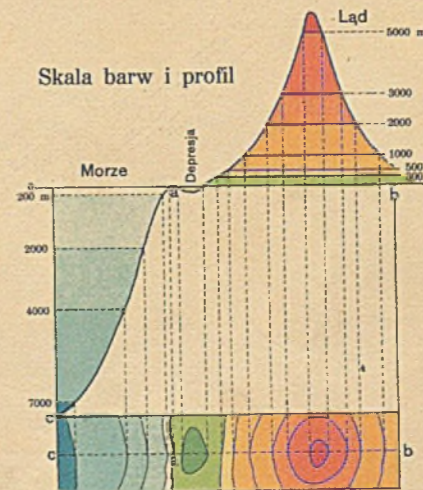

Podziałka 1:20.000.000 1 cm = 200 km

OBJAŚNIENIA ZNAKÓW

- Rzeka główna
- Rzeka poboczna
- Bagno
- Jezioro
- Kanał
- Szczyty
- Przełęcz
- Oaza
- Pustynia
- Rafa koralowa
- Koleje
- Drogi
- Granice
- Miasta *niżej 100.000 mieszkańców*
- Miasta *nad 100.000*
- Miasta *500.000*
- Miasta *1.000.000*

Skala barw i profil

- BARWY PAŃSTW KOLONIALNYCH
- WIELKA BRYTANJA
 - HOLANDJA
 - PORTUGALIA
 - STANY ZJEDNOCZONE
 - FRANCJA
 - WŁOCHY
 - DANJA
 - JAPONIA
 - BELGIA
 - HISPANJA
 - ZSRR (Związek Socjalistycznych Republik Rad)

ROMER: Powszechny Atlas Geograficzny

Planigloby fizyczne.

PÓLKULA ZACHODNIA

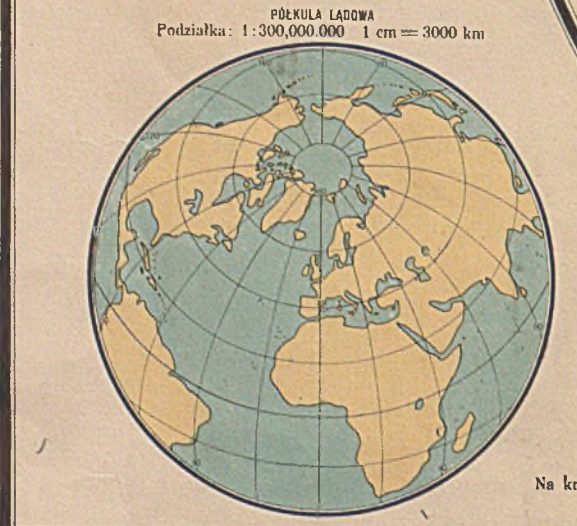
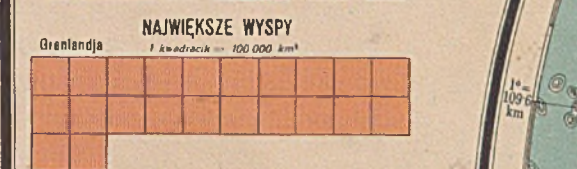
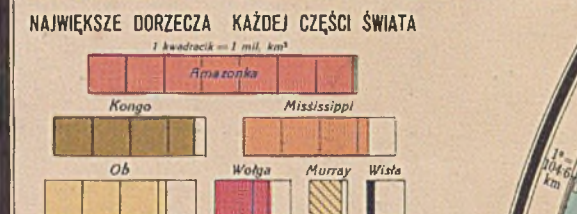
PÓLKULA WSCHODNIA

Podziałka 1 : 80,000,000
1000 800 600 400 200 0 1000 2000 3000 km
1 cm = 800 km

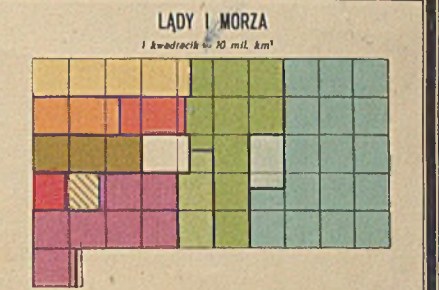
Barwa oznacza część świata

Azja	Australia
Ameryka Pn.	Antarktyda.
Ameryka Płd.	Ocean Wielki
Afryka	Ocean Atlantycki
Europa	Ocean Indyjski

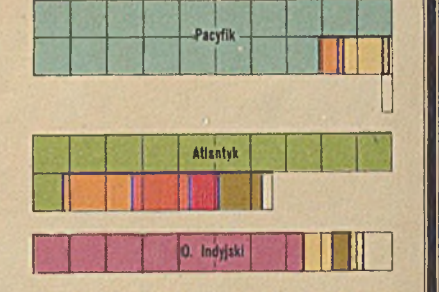
Oceany i morzawaria oznaczone są ciemną, zamkniętą linią.

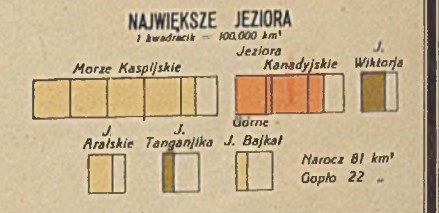
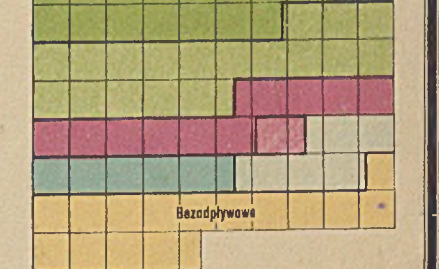
Na krawędzi podano długość 1° na równoleżnikach

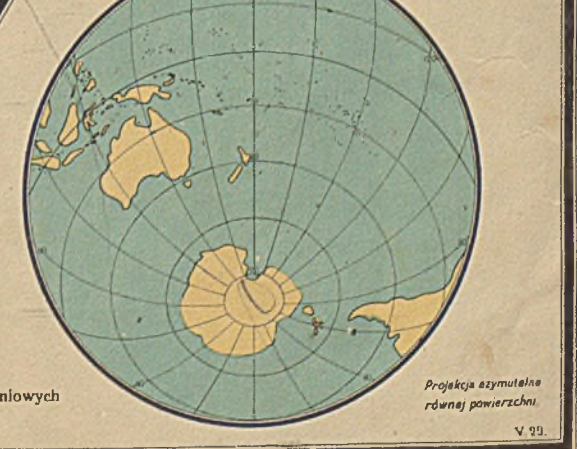
POWIERZCHNIA OCEANÓW PORÓWNYANA Z POWIERZCHNIĄ ICH ZLEWISK

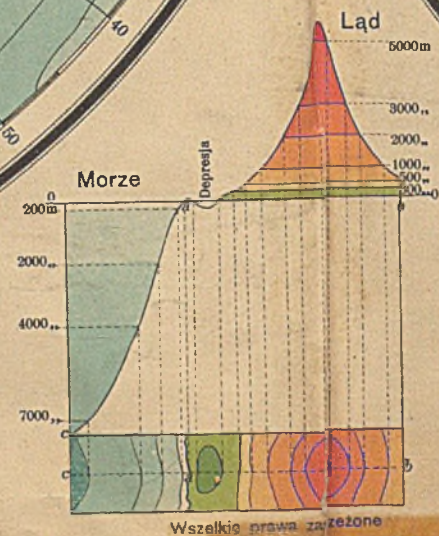
ROZKŁAD LĄDÓW NA POSZCZEGÓLNE ZLEWISKA

PÓLKULA MORSKA
Podziałka: 1 : 300,000,000 1 cm = 3000 km

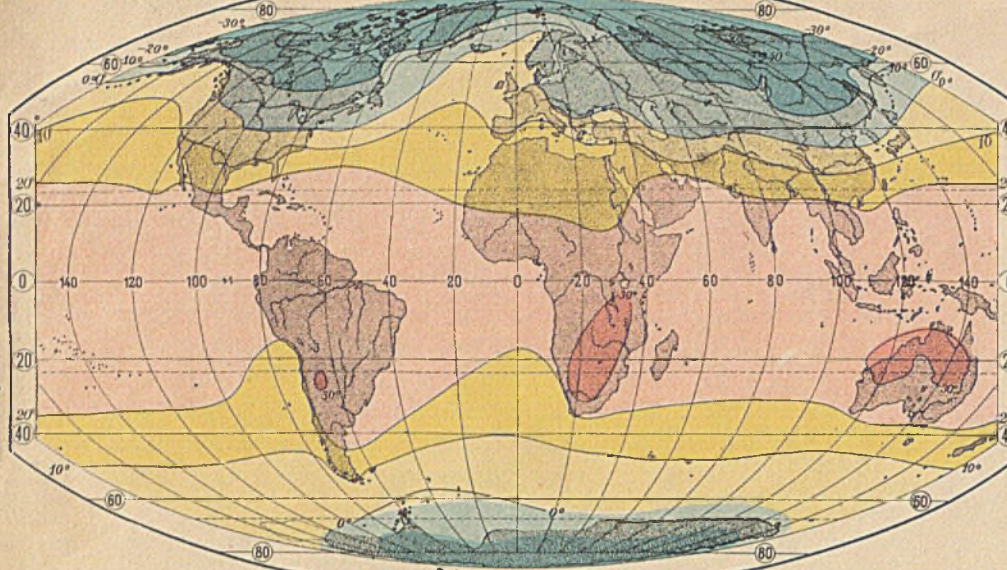

Projekcja asymetryczna równaj powierzchni

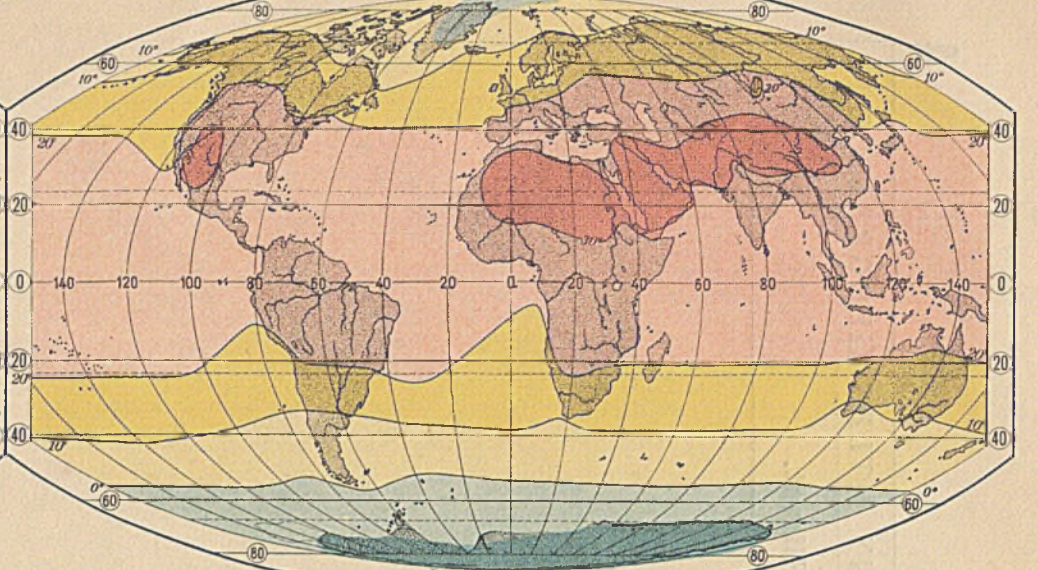
Wszelkie prawa zastrzeżone

IZOTERMY STYCZNIA

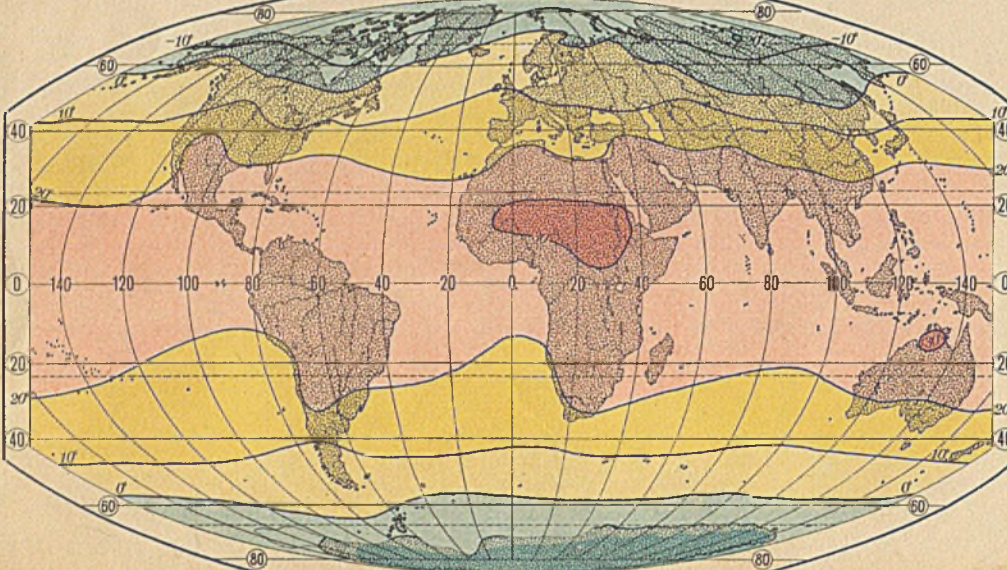
Podziałka 1:240,000,000

IZOTERMY LIPCA

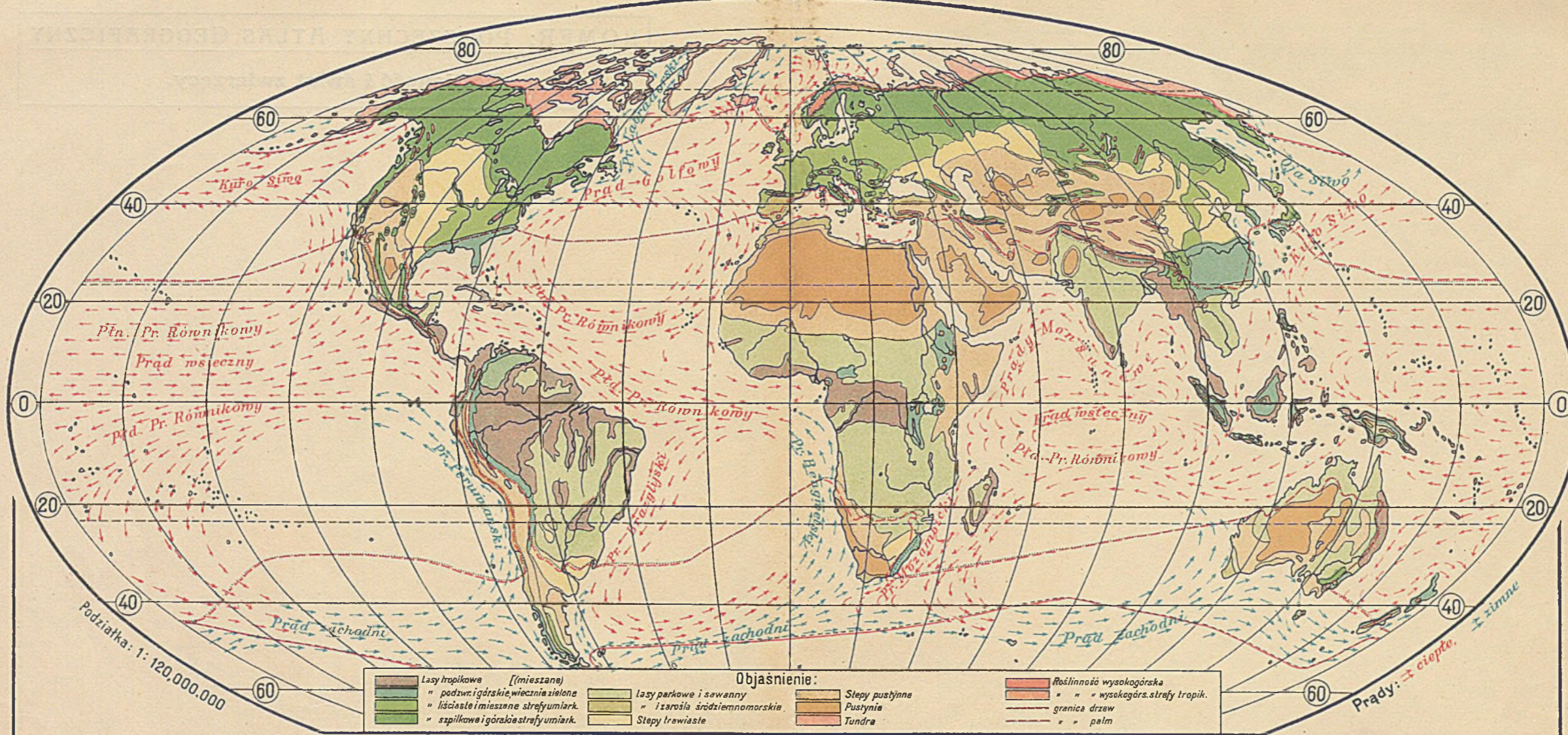
Podziałka 1:240,000,000

IZOTERMY ROKU

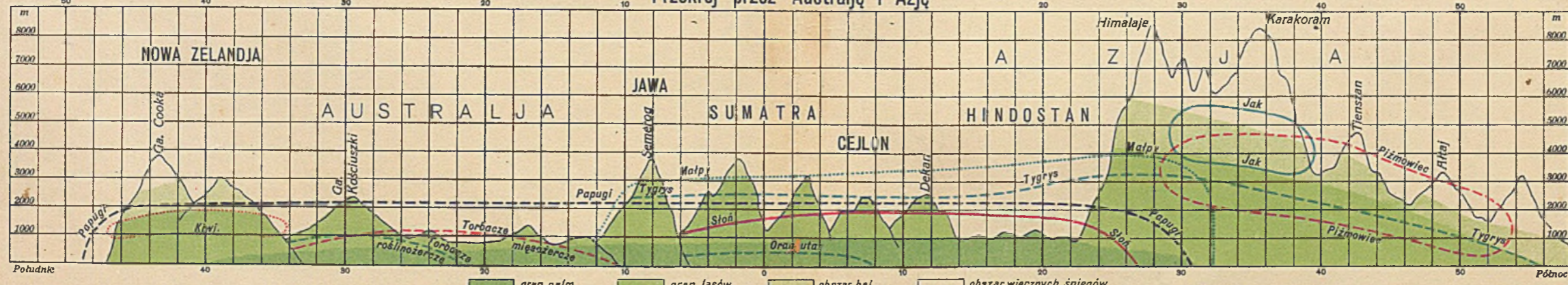

ROMER: Powszechny Atlas Geograficzny

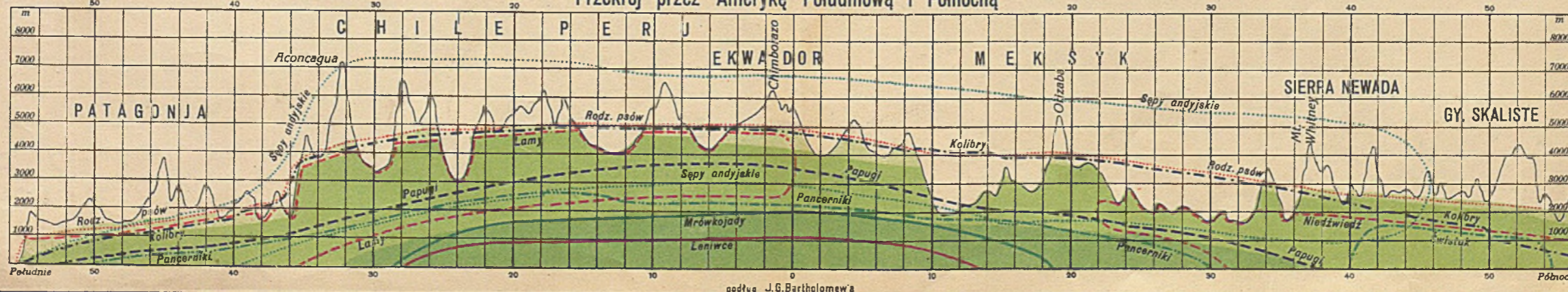
Roślinność i świat zwierzęcy.

Przekrój przez Australję i Azję

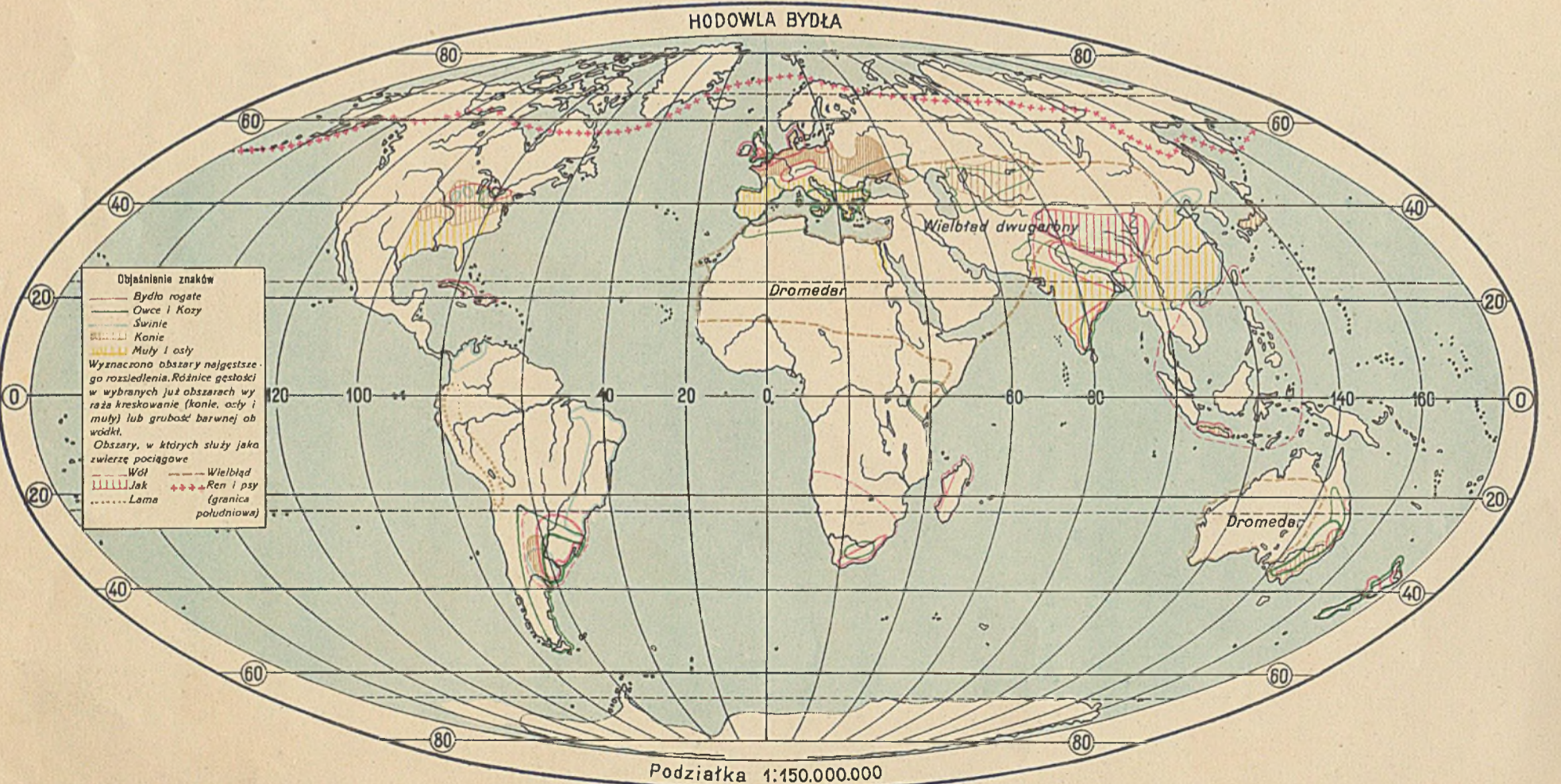
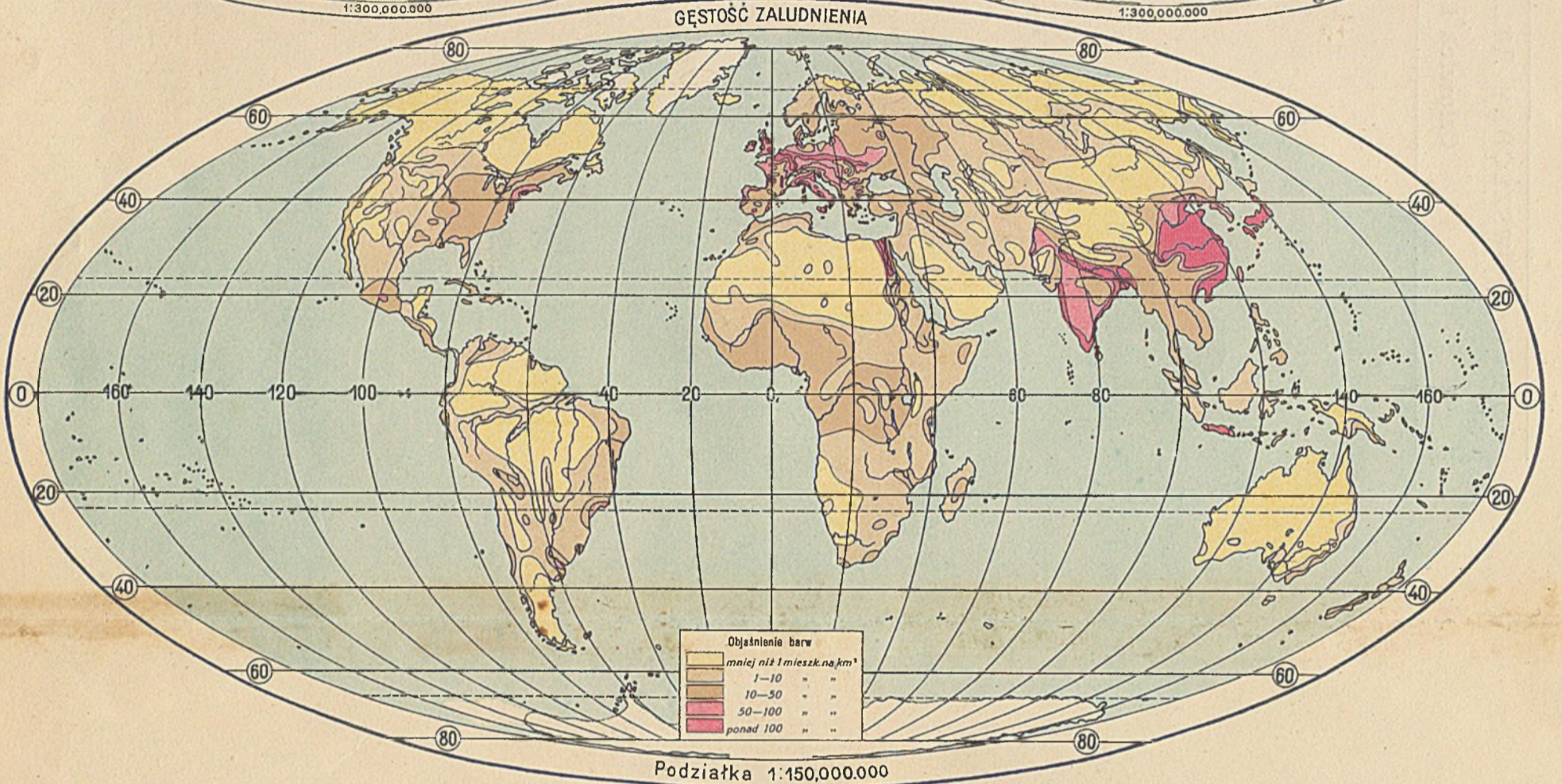
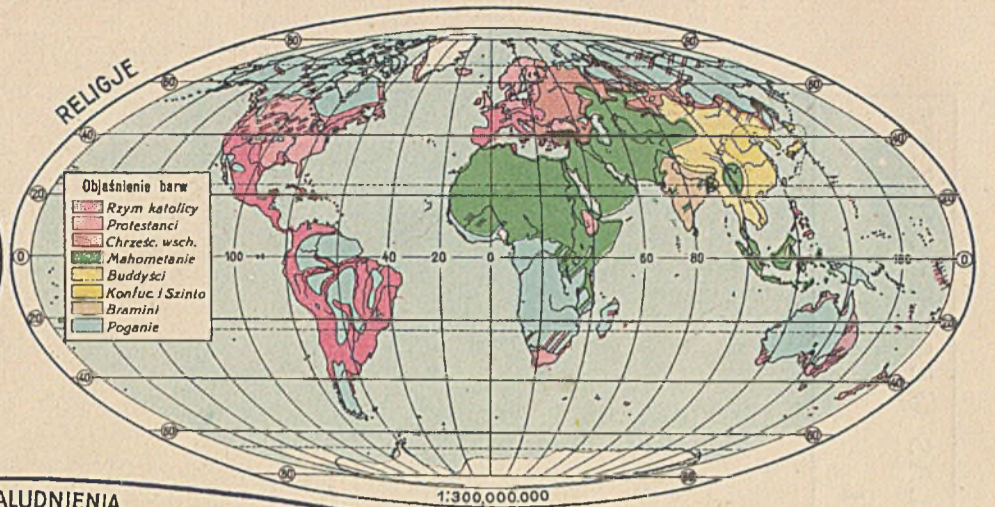
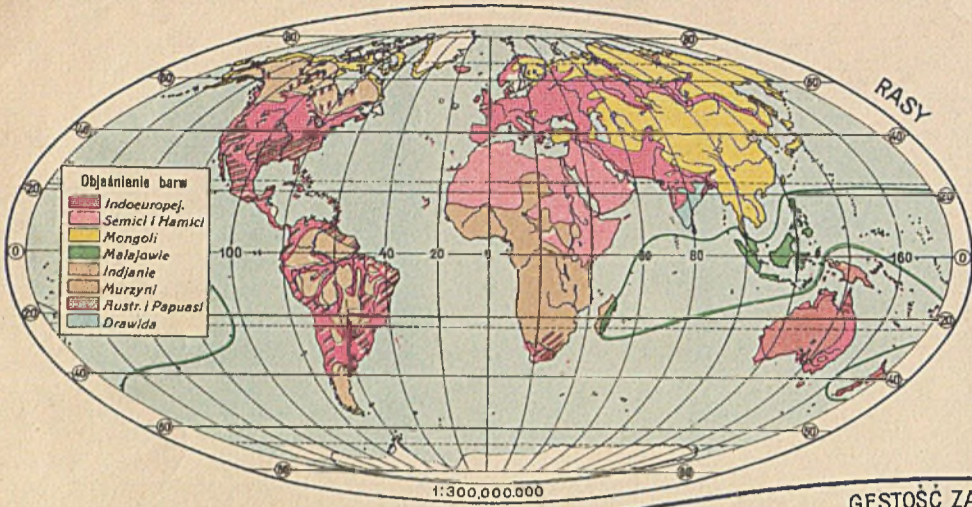

Przekrój przez Amerykę Południową i Północną

ROMER: Powszechny Atlas Geograficzny

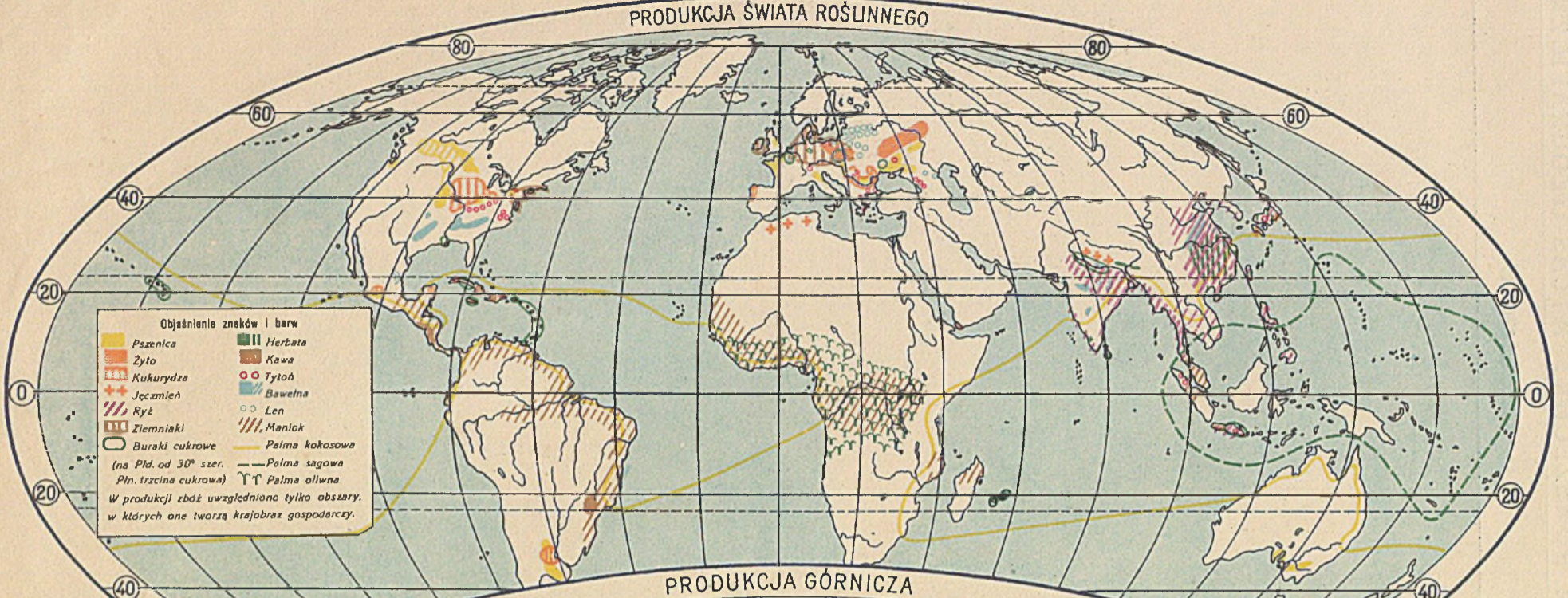
Człowiek I

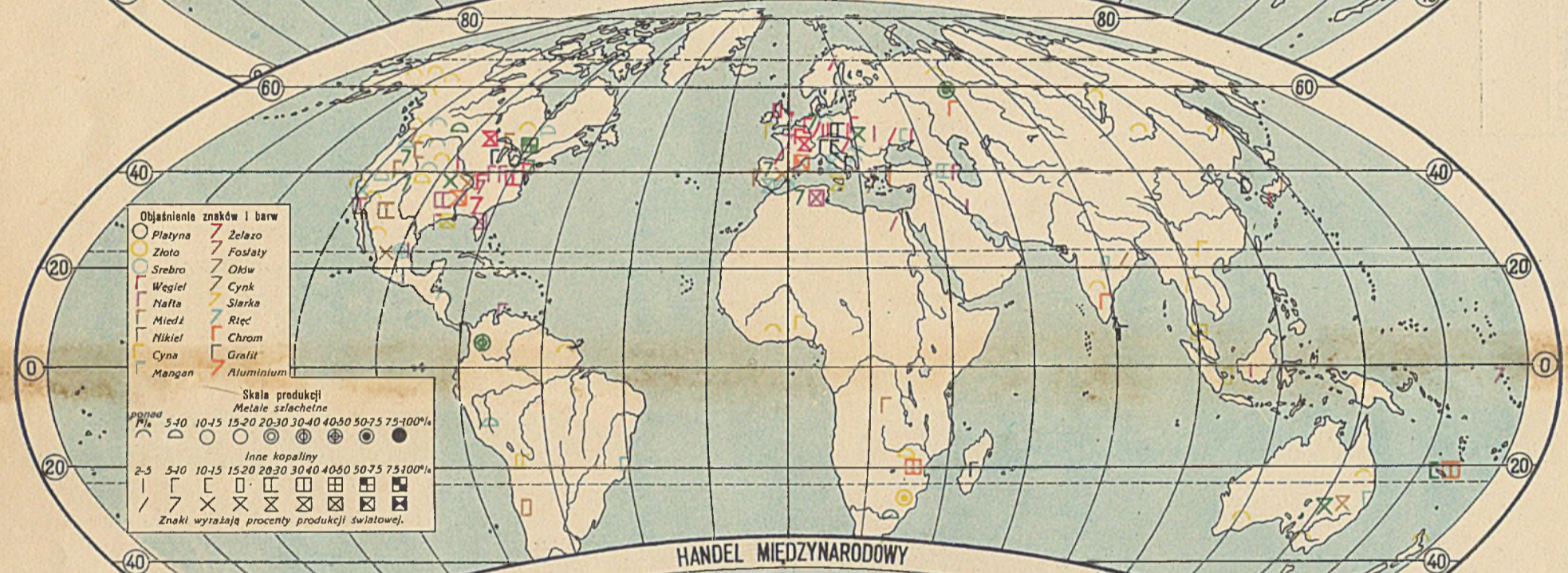
ROMER: Powszechny Atlas Geograficzny

Człowiek II.

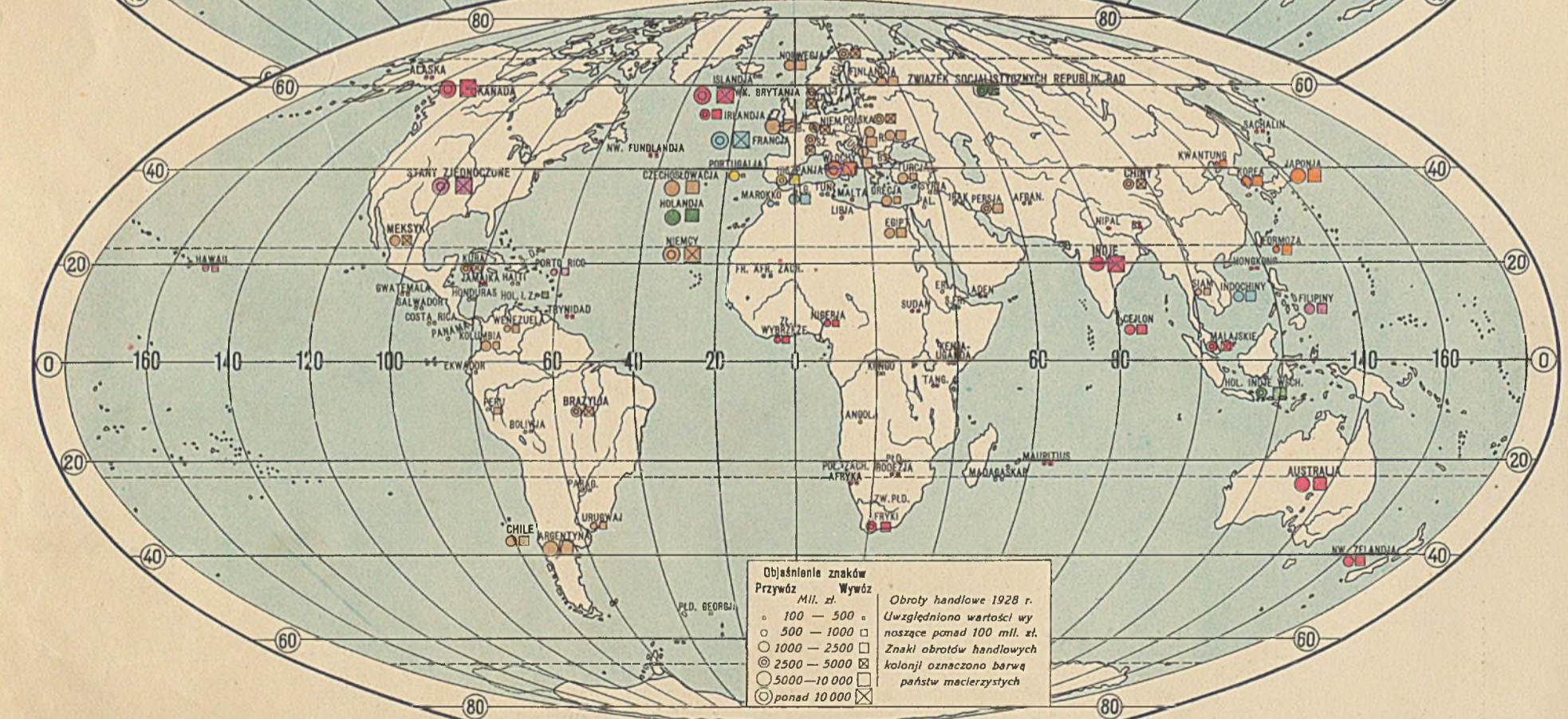
PRODUKCJA ŚWIATA ROŚLINNEGO

PRODUKCJA GÓRNICZA

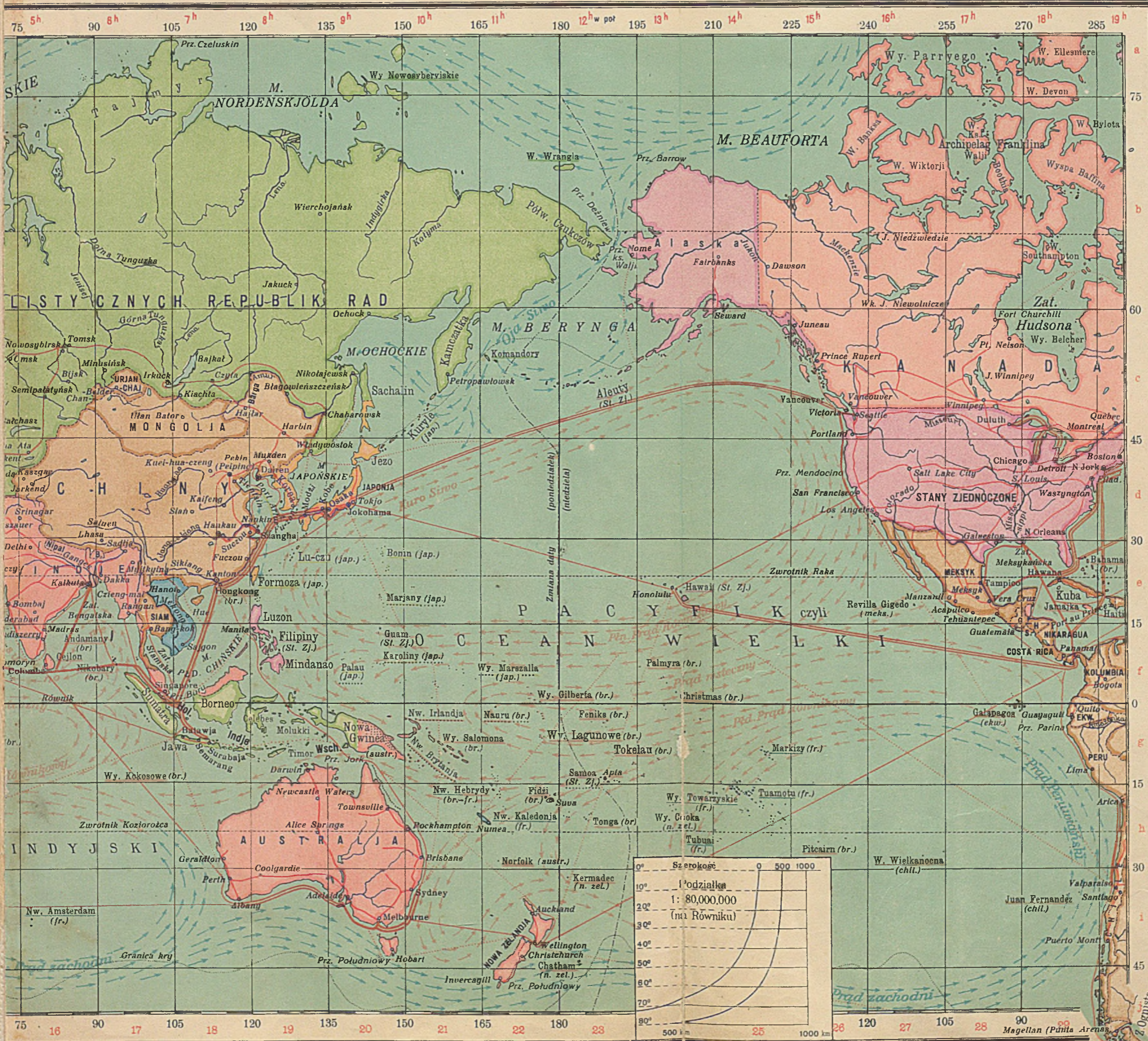

HANDEL MIĘDZYNARODOWY

Podziałka 1:150,000,000

Wszelkie prawa zastrzeżone

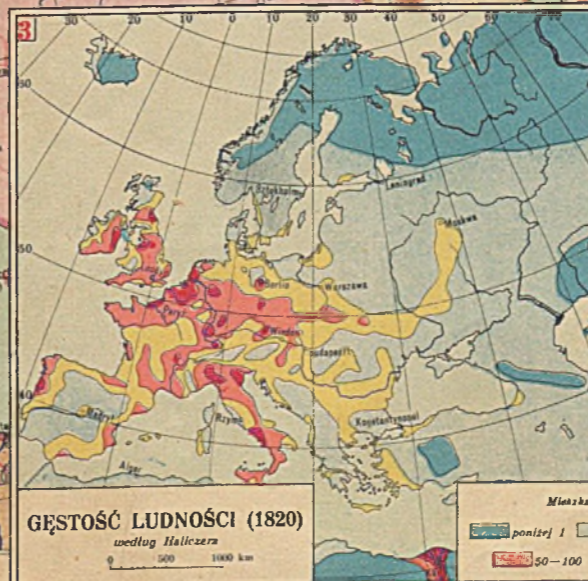
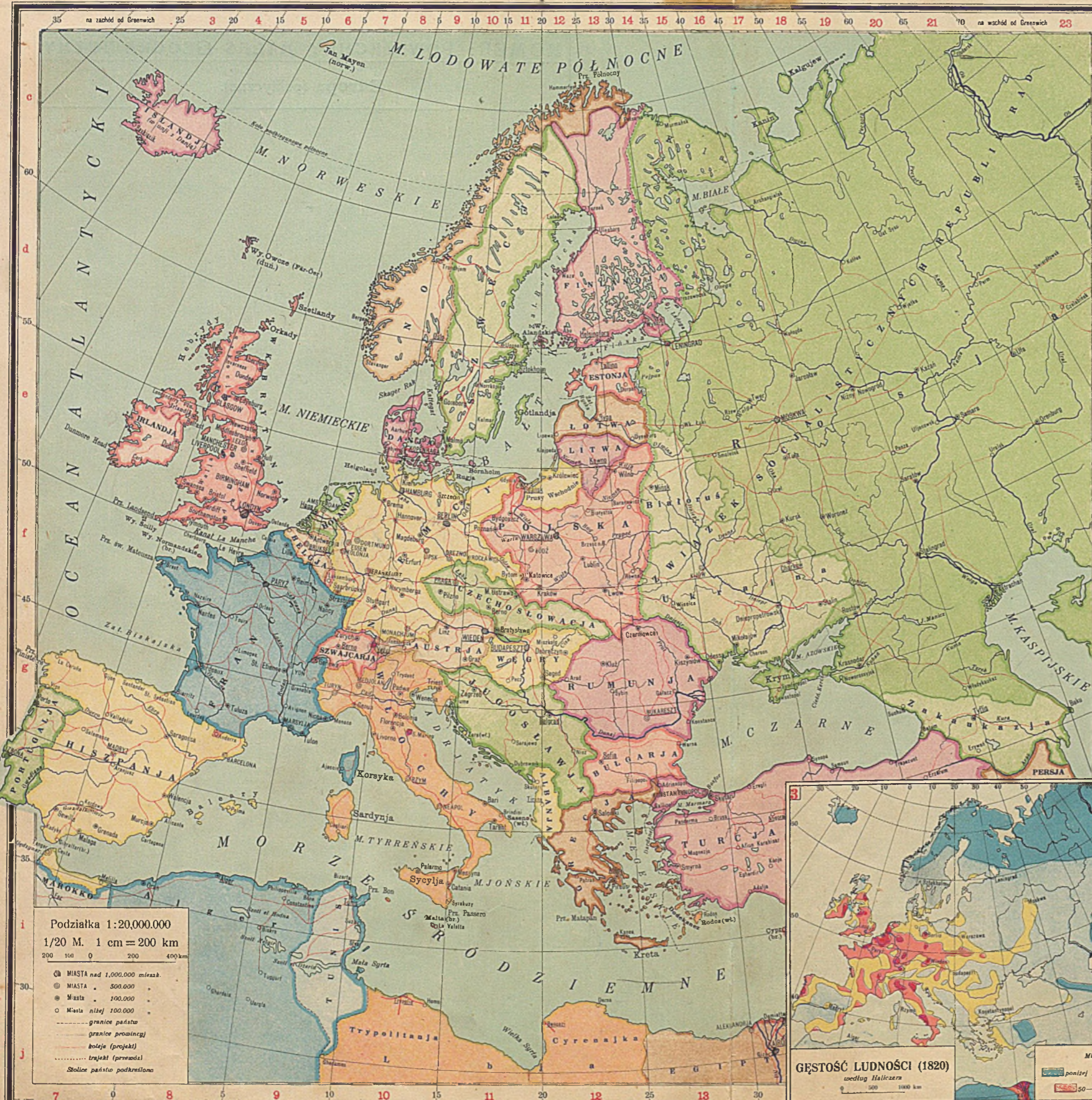

ROMER: Powszechny Atlas Geograficzny

Europa (fizyczna)

ROMER: Powszechny Atlas Geograficzny

Europa (polityczna).

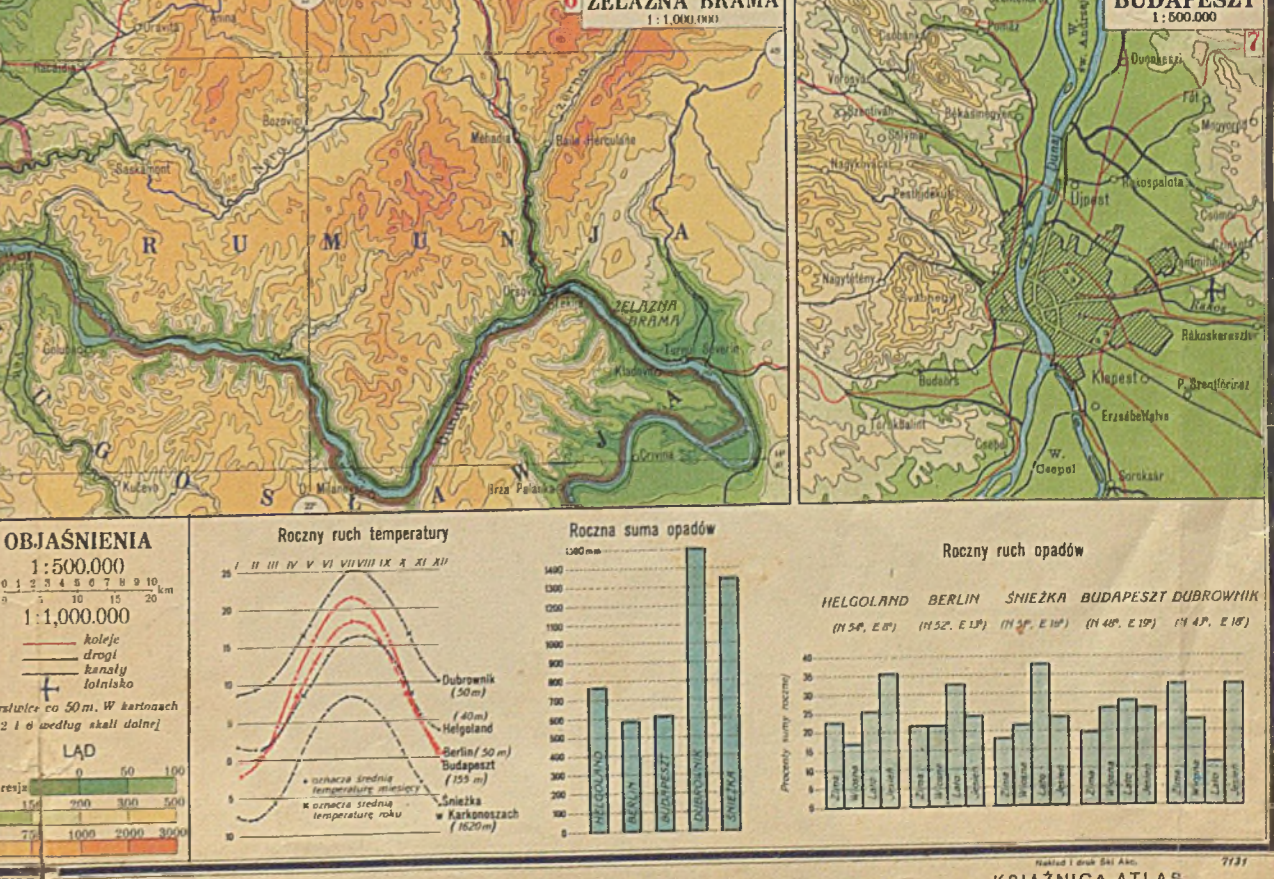
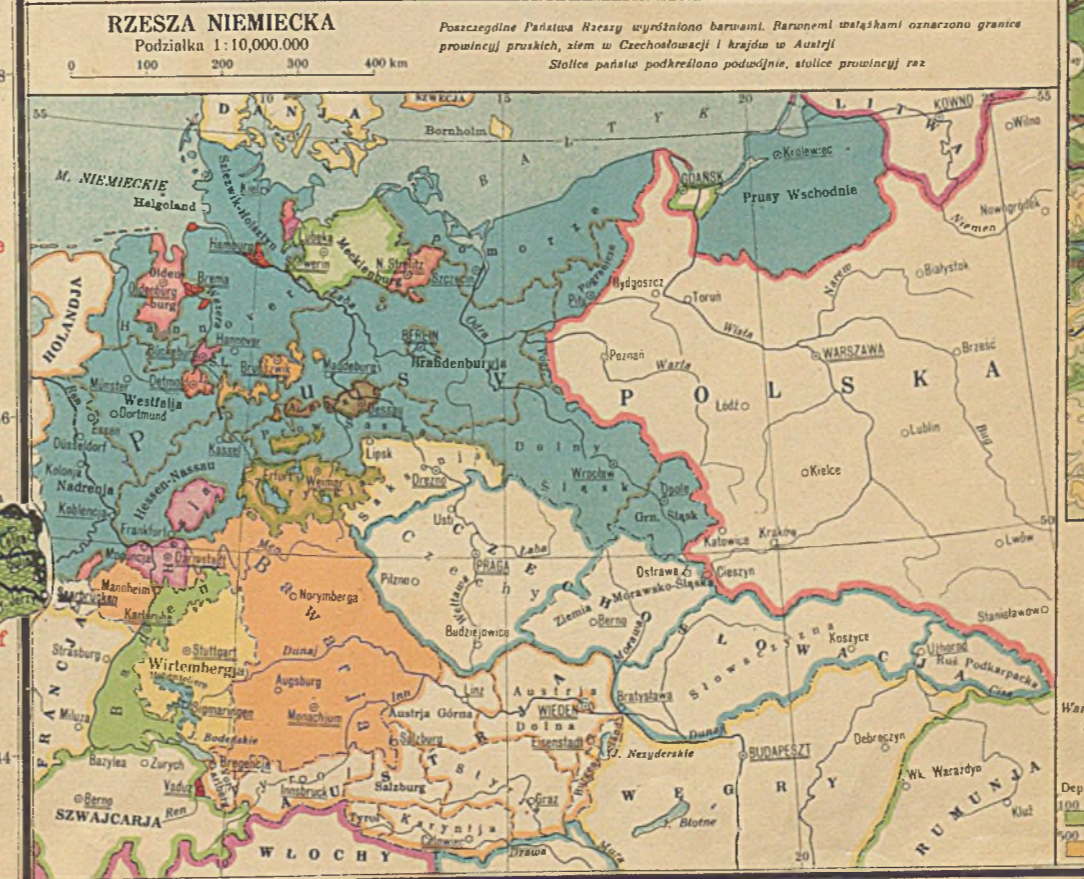
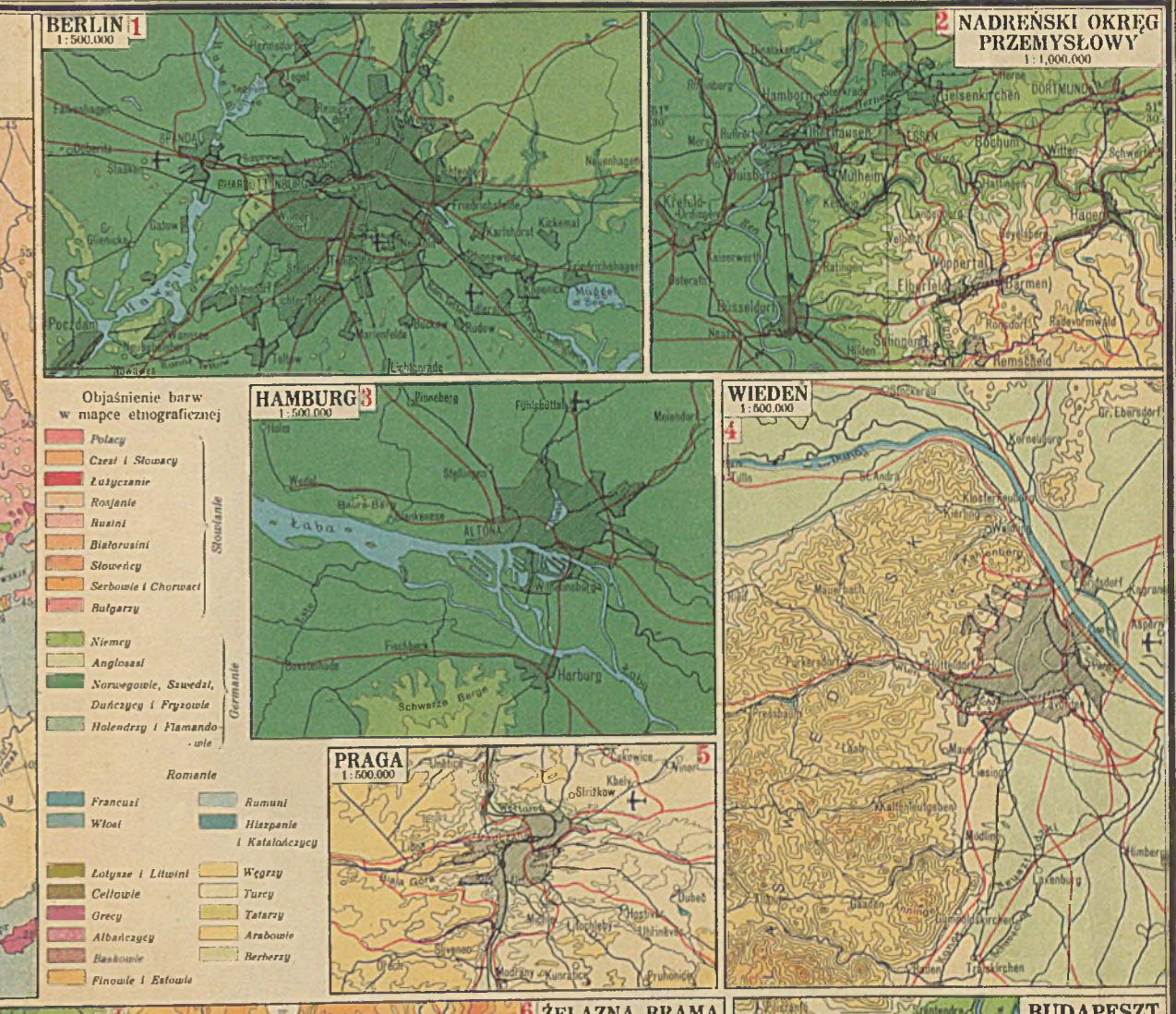
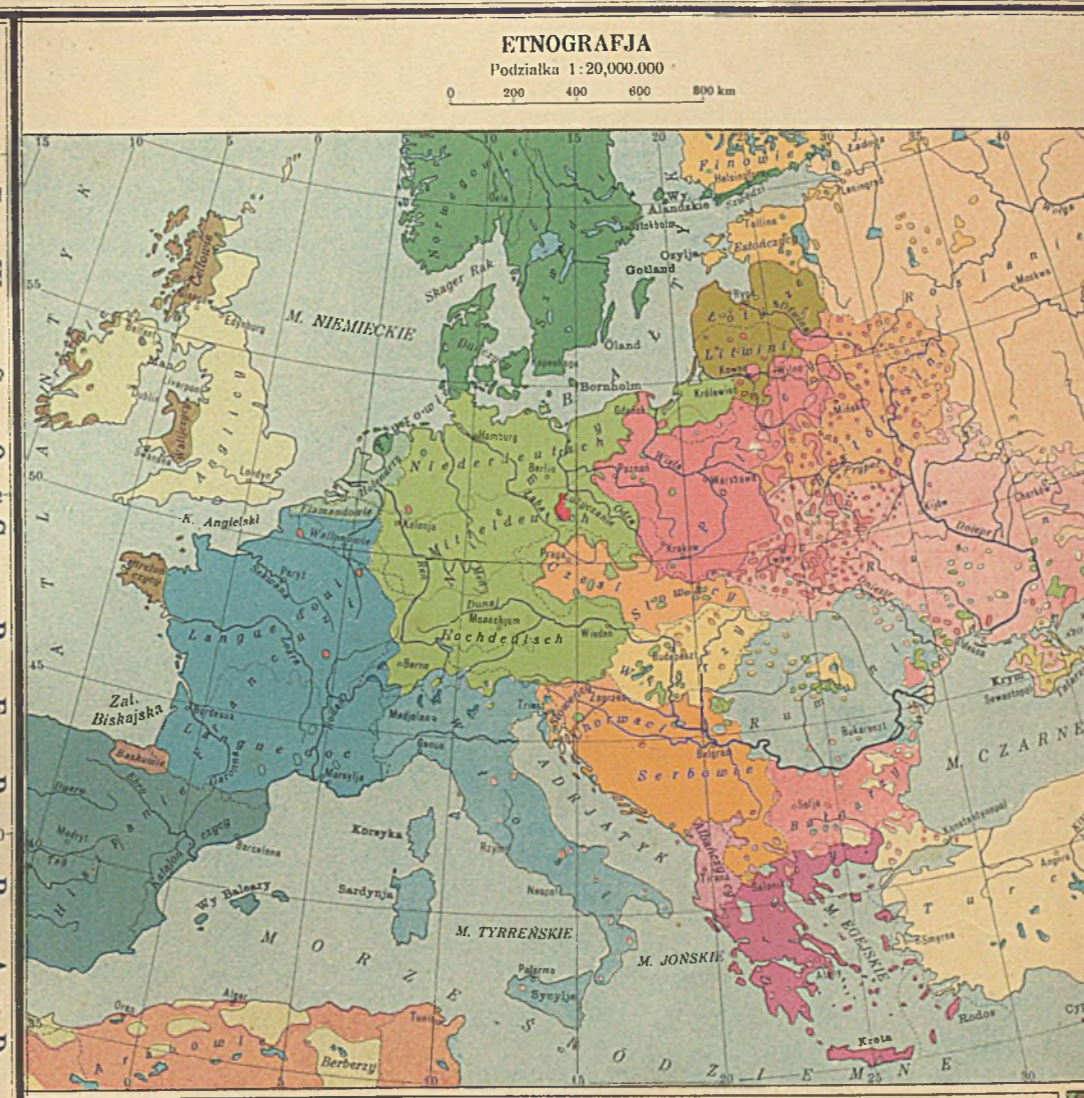

Podziałka 1:20,000,000
 1/20 M. 1 cm = 200 km
 200 100 0 200 400 km

● MIASTA nad 1,000,000 miesz.
 ● MIASTA 500,000
 ● MIASTA 100,000
 ○ MIASTA niżej 100,000
 - - - granice państwa
 - - - granice prowincji
 - - - koleje (projekt)
 - - - trajekt (przewóz)
 - - - Stolica państwa podkreślono

ROMER: Powszechny Atlas Geograficzny

Europa Środkowa.

ROMER: Powszechny Atlas Geograficzny

Europa wschodnia (Z. S. R. R.).

Podziałka 1:10.000.000
 0 100 200 km
 1 cm = 100 km

● MIASTA ponad 1.000.000 mieszkańców
 ○ MIASTA 500.000 " "
 ○ MIASTA 100.000 " "
 ○ MIASTA niżej 100.000 " "

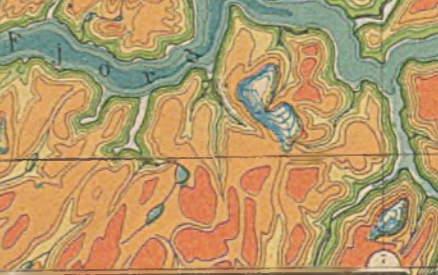
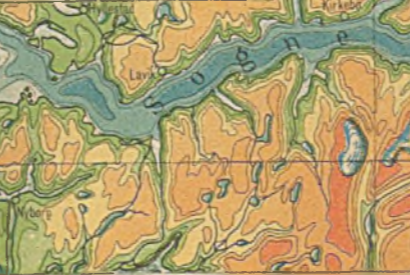
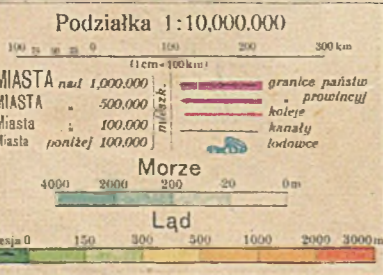
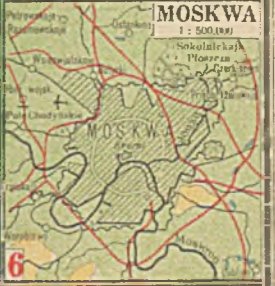
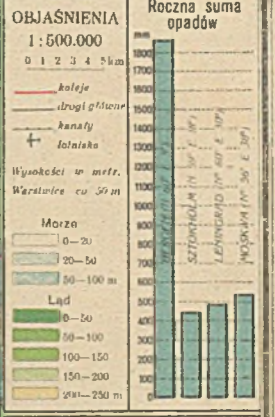
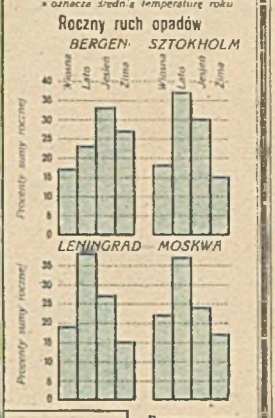
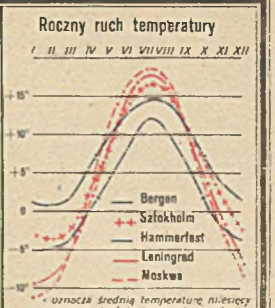
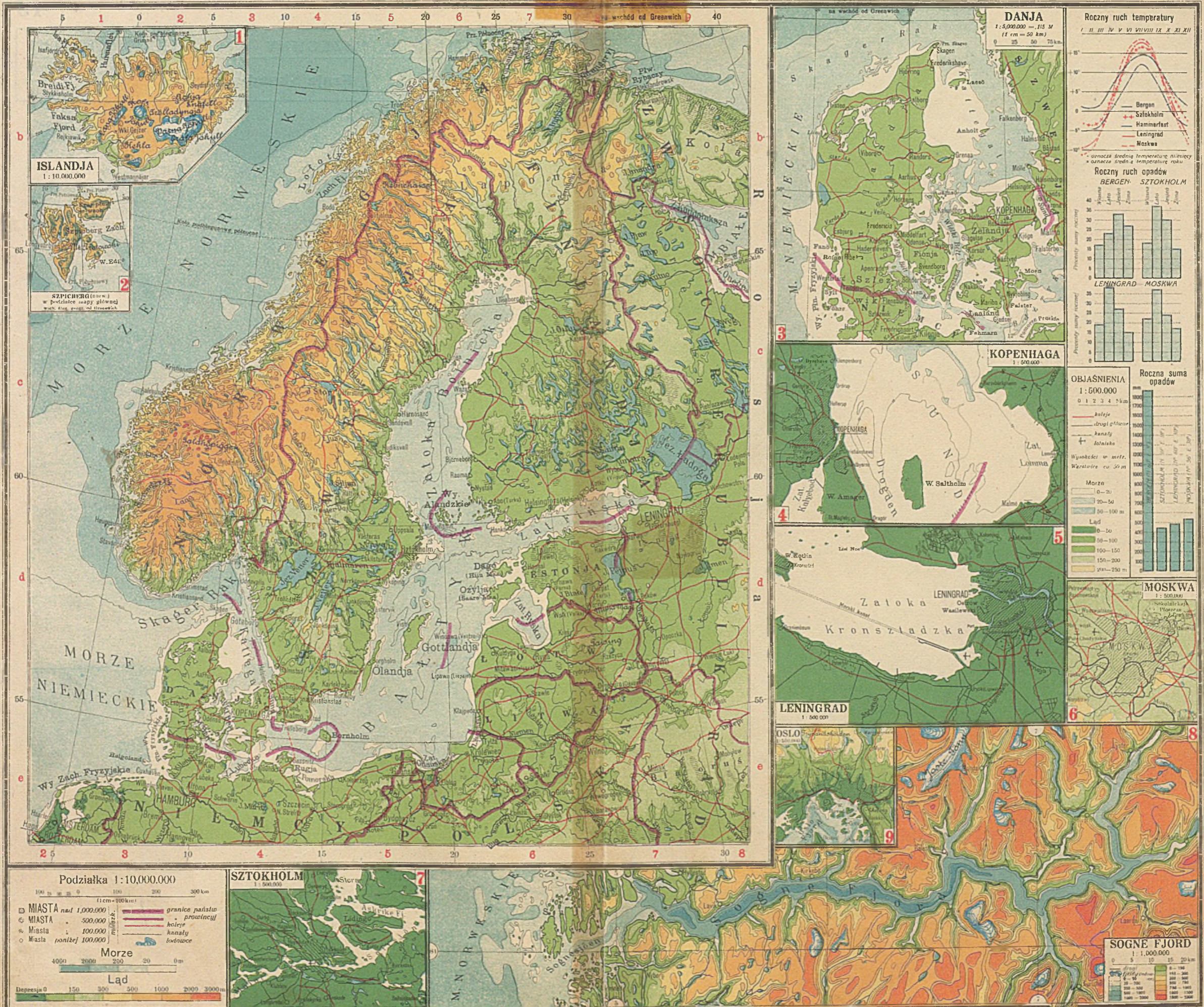
Stolica państwa podkreślono

— Granice państw — — — — — granaty
 — — — — — powiaty — — — — — żółta
 — — — — — koleje — — — — — linia
 — — — — — O.A. — — — — — Obszar autonomiczny

Morze 0-20 20-200 200-2000 2000-4000
 Ląd Depresja 0-150 150-300 300-500
 500-1000 1000-2000 2000-3000 3000-5000 5000 nad 5000 m

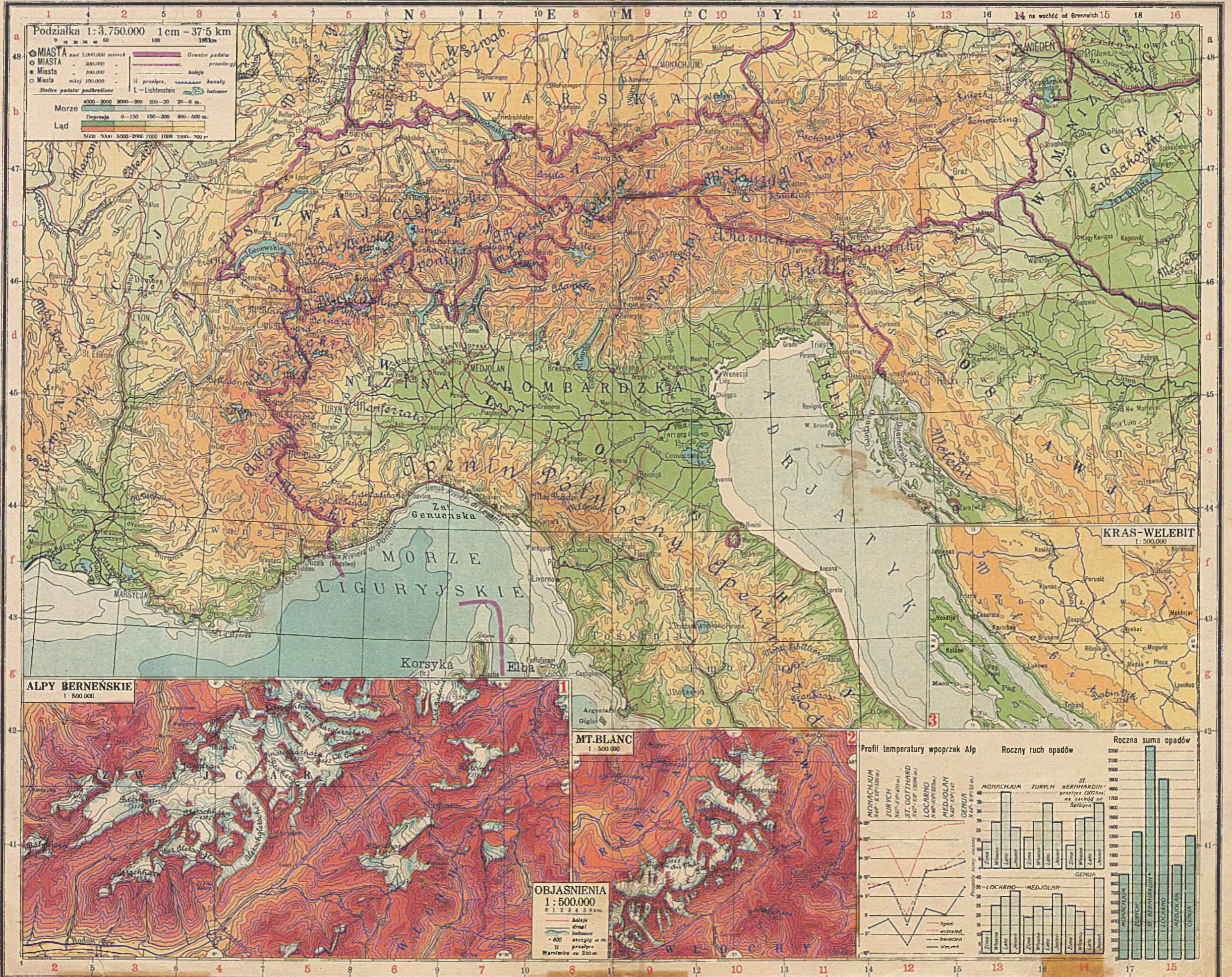
ROMER: Powszechny Atlas Geograficzny

Kraje Skandynawskie.

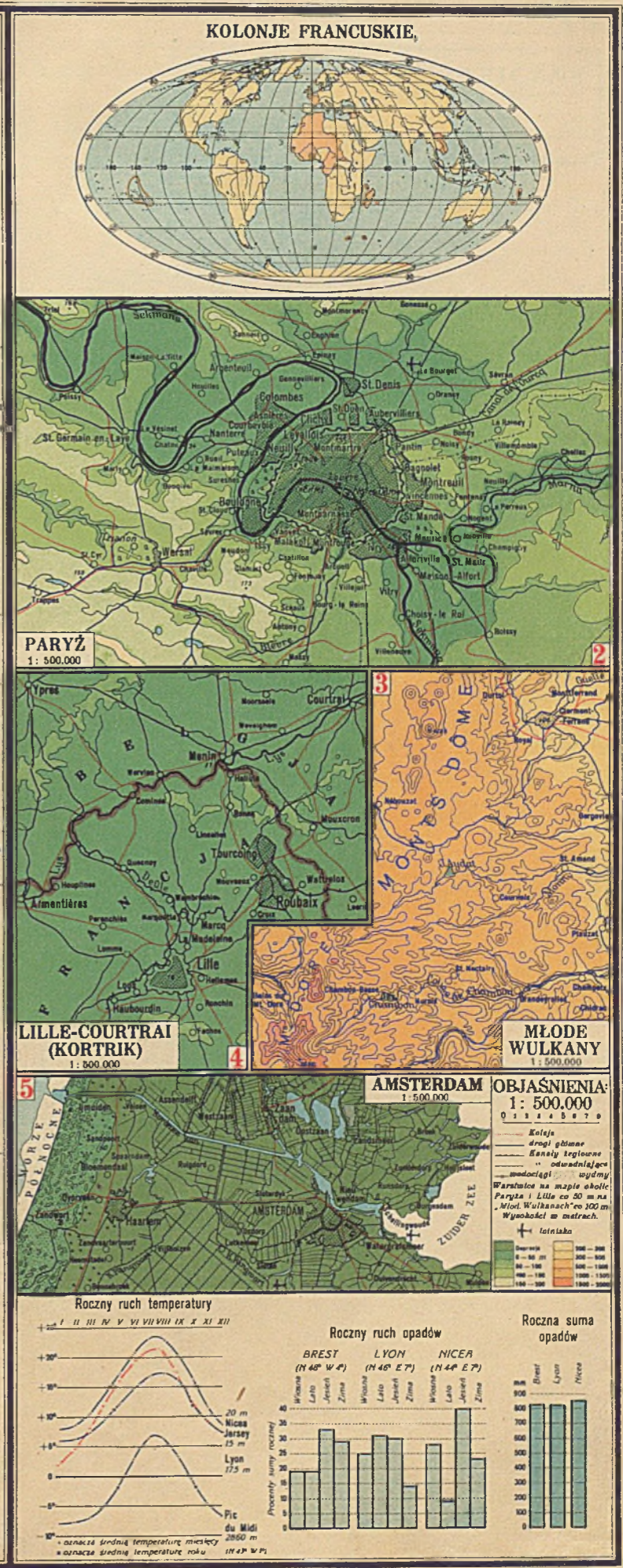
ROMER: POWSZECHNY ATLAS GEOGRAFICZNY

Alpy.

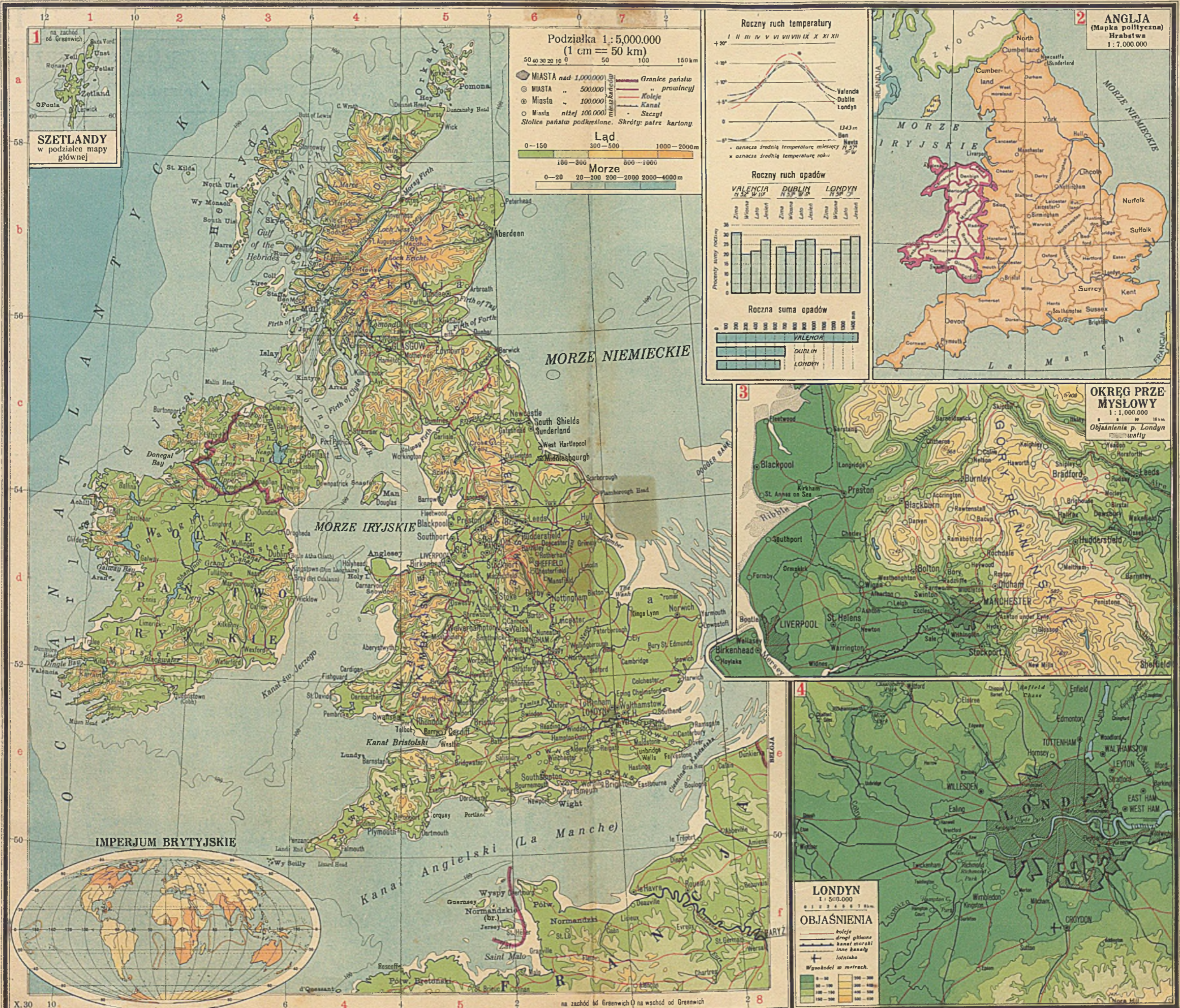
ROMER: Powszechny Atlas Geograficzny

Francja, Belgja, Holandja i Szwajcarja.

ROMER: Powszechny Atlas Geograficzny

Wielka Brytania i Irlandja.

Podziałka 1:5,000,000
(1 cm = 50 km)

50 40 30 20 10 0 50 100 150 km

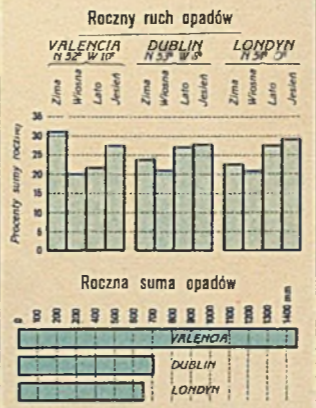
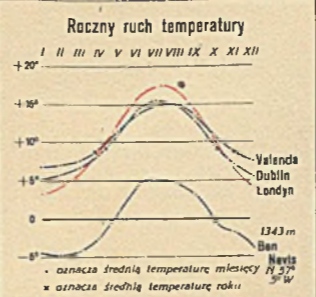
MIASTA nad 1,000,000
MIASTA .. 500,000
● Miasta .. 100,000
○ Miasta niżej 100,000

Granice państw
provincyj
Koleje
Kanał
Szczylt

Stolica państw podkreślone. Skrótly: patrz kartony

Ląd
0-150 300-500 1000-2000m

Morze
0-20 20-200 200-2000 2000-4000m

2 ANGLJA
(Mapka polityczna)
Skala 1:7,000,000

3 OKRĘG PRZE MYSŁOWY
1:1,000,000
Objaśnienia p. Londyn

4 LONDYN
1:500,000
Objaśnienia

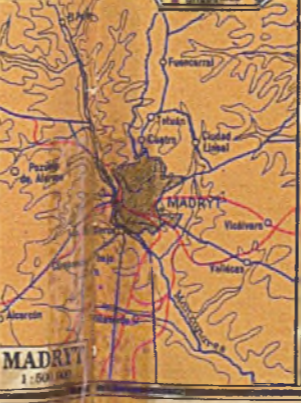
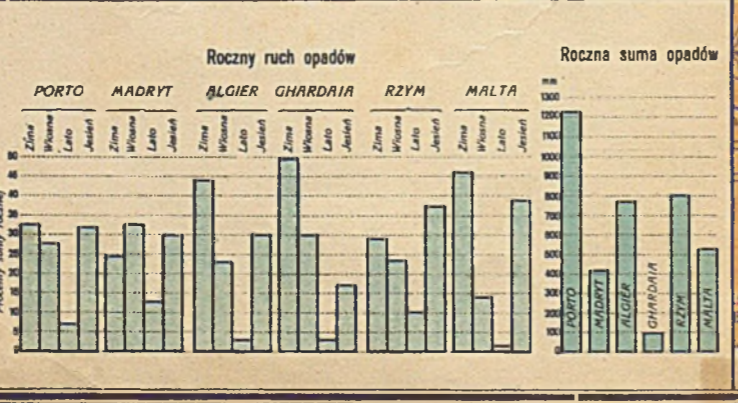
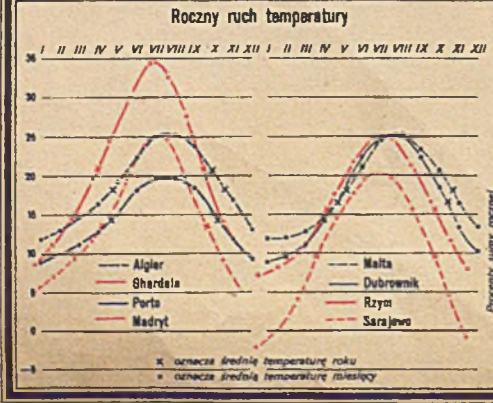
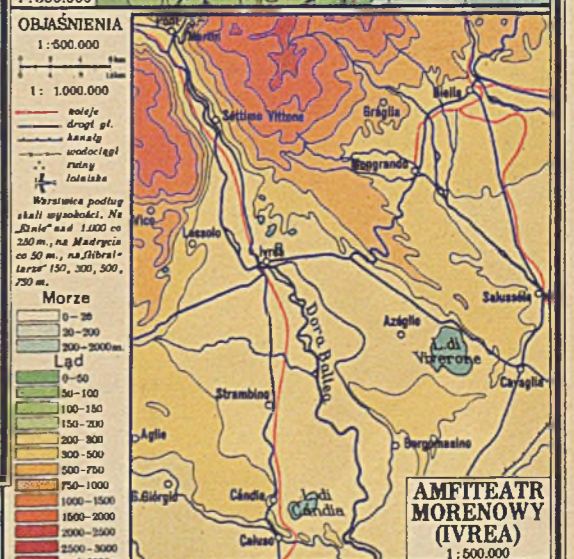
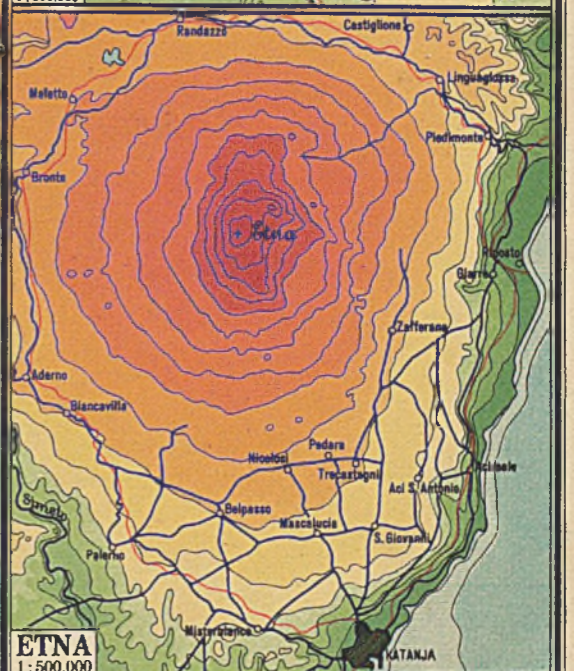
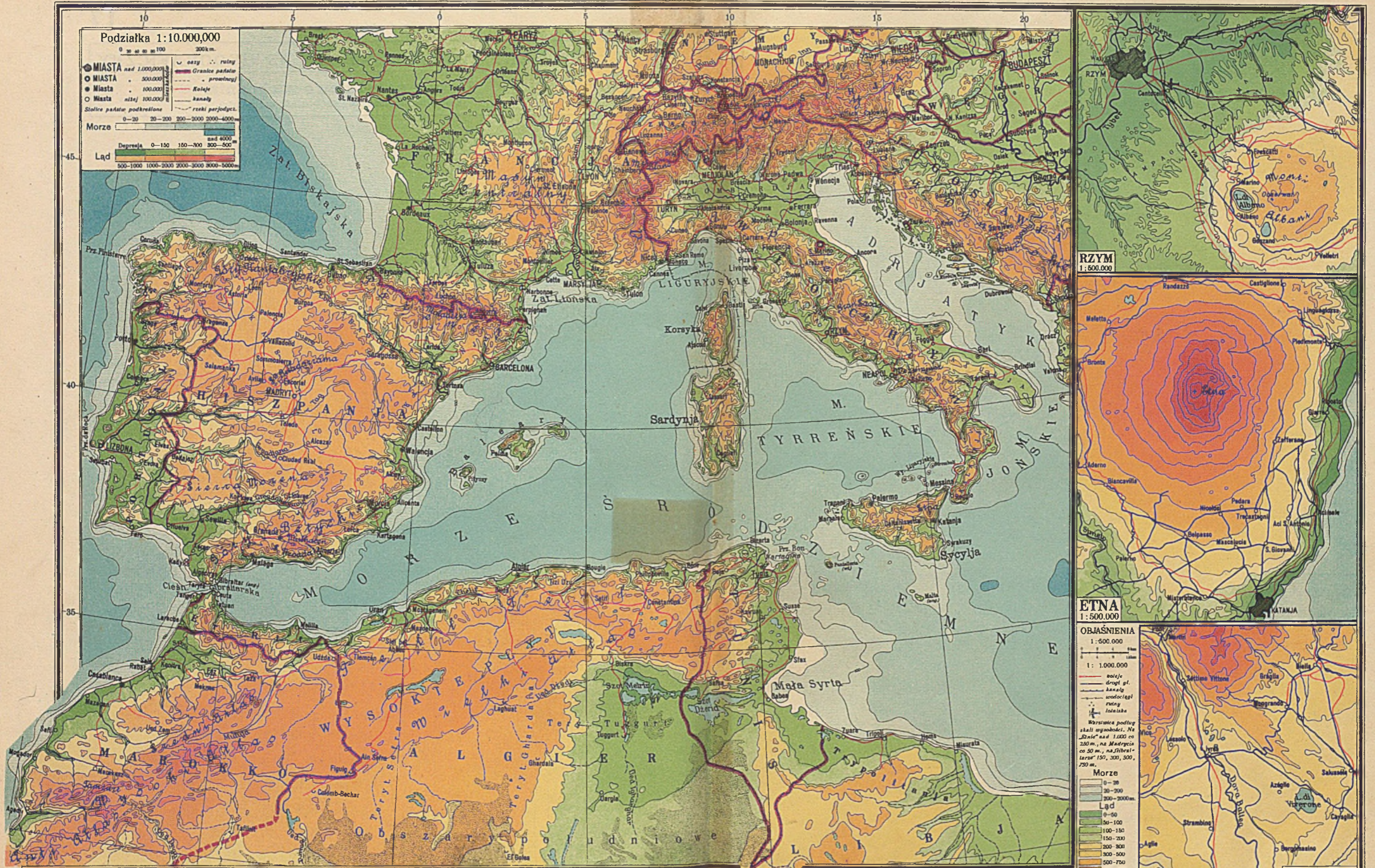
1 SZETLANDY
w podziałce mapy głównej

ROMER: Powszechny Atlas Geograficzny

Europa południowo-zachodnia.

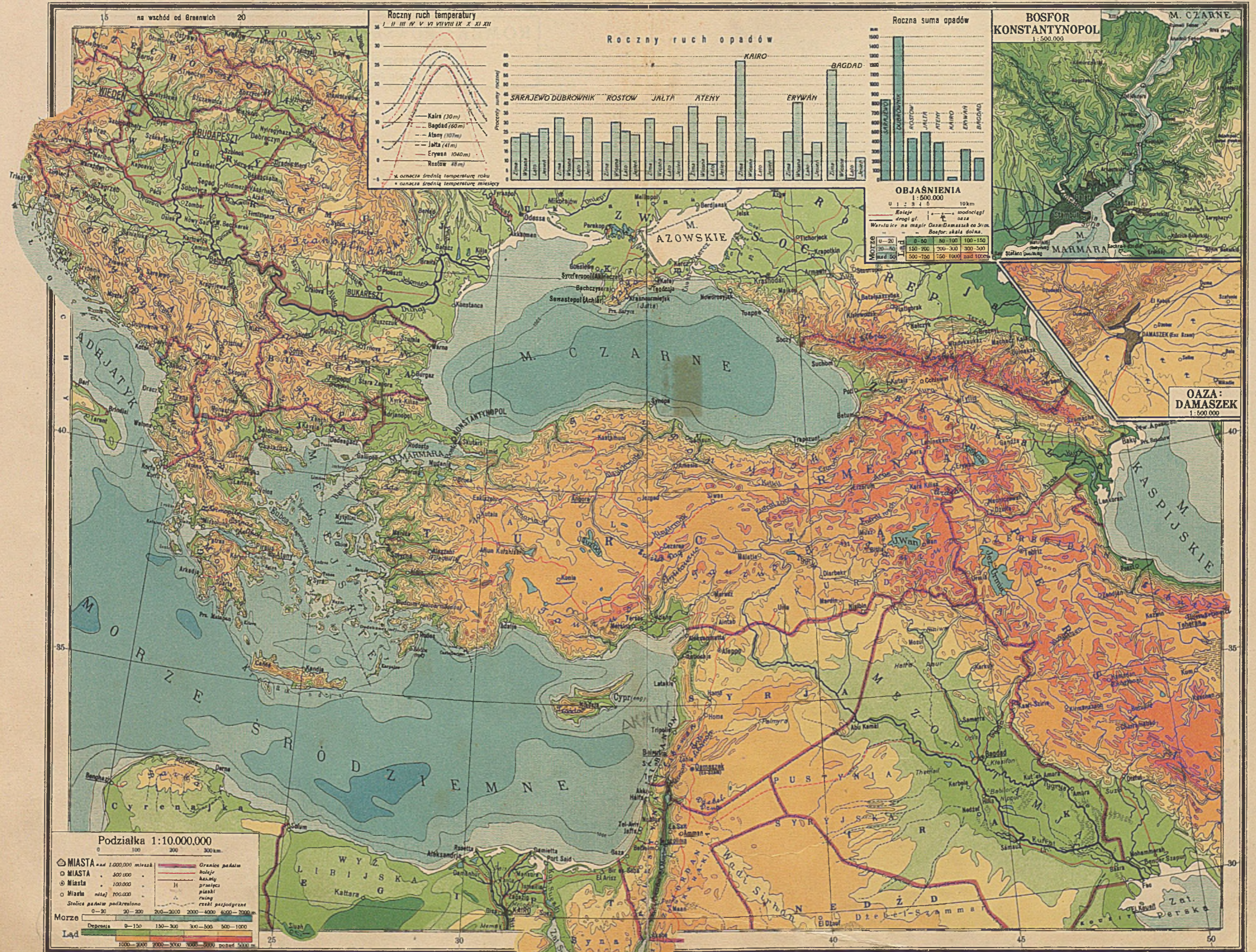
(Kraje śródziemnomorskie — część zachodnia).

ROMER: Powszechny Atlas Geograficzny

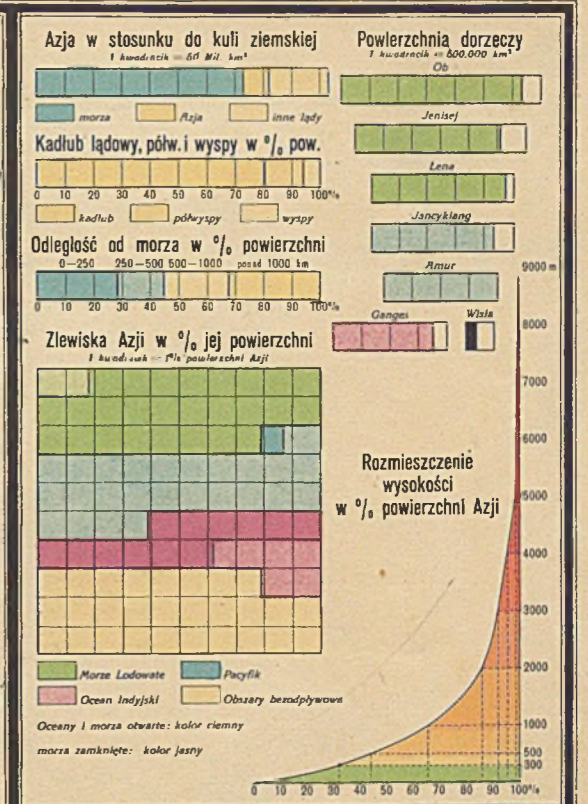
Europa południowo-wschodnia.

(Kraje śródziemnomorskie — część wschodnia).

ROMER: Powszechny Atlas Geograficzny

Azja (fizyczna).

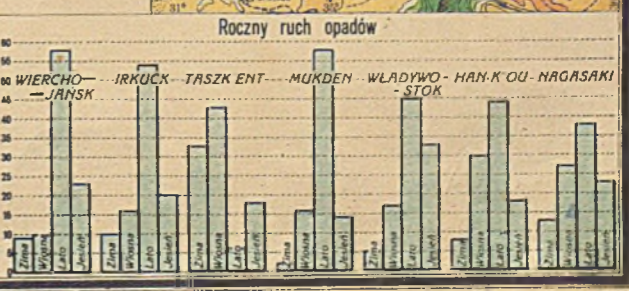
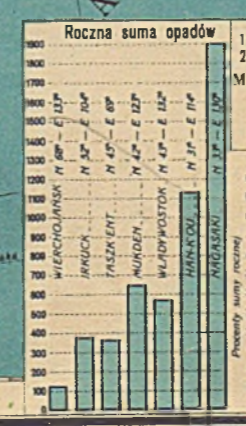
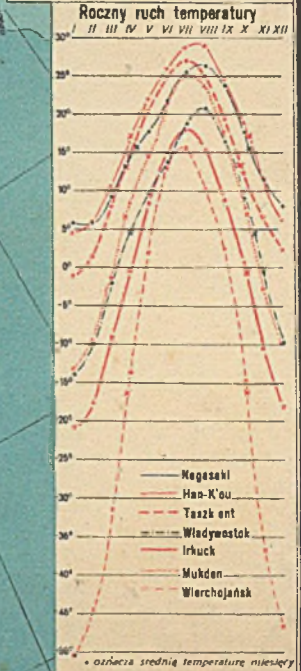
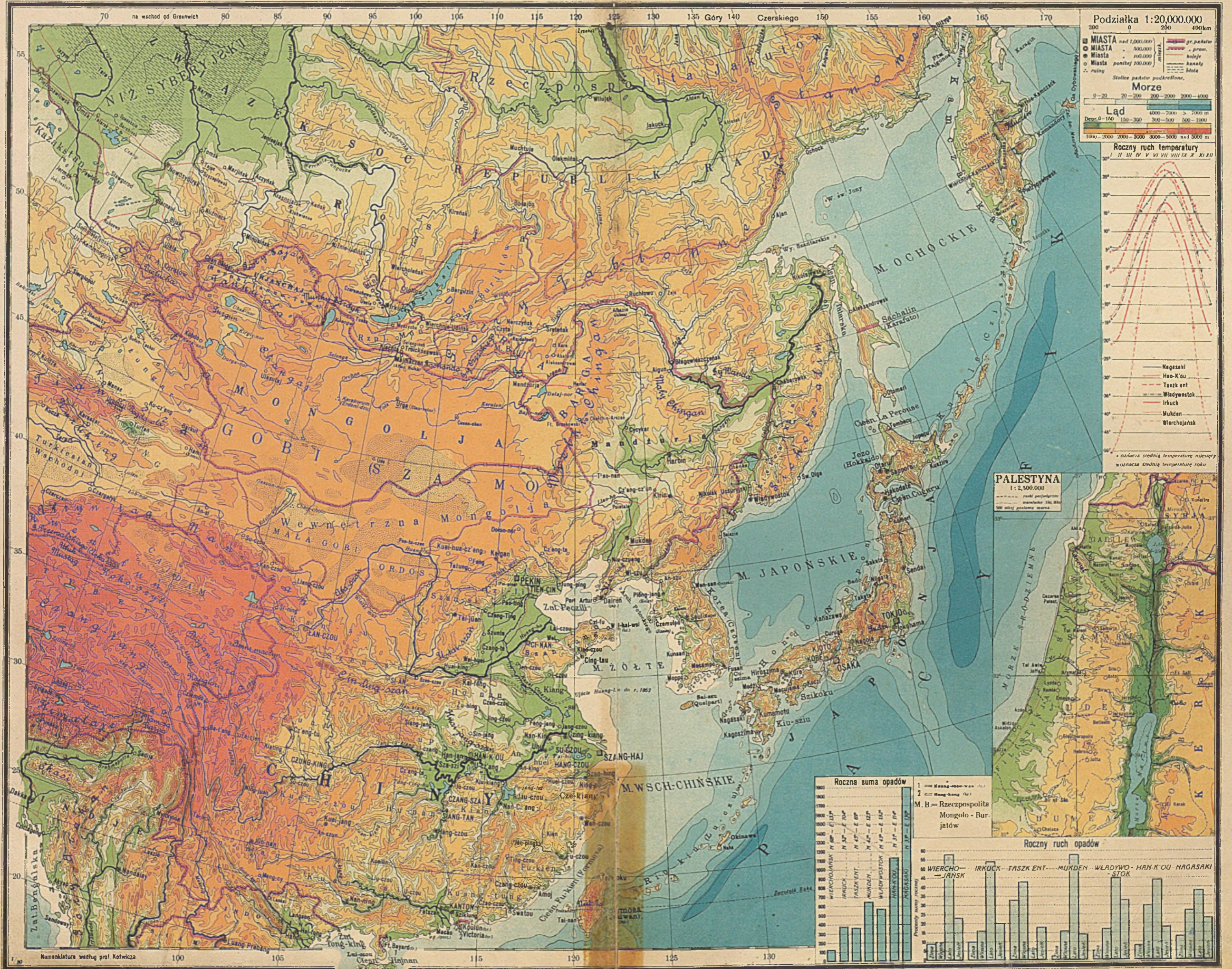
ROMER: Powszechny Atlas Geograficzny

Azja (polityczna).

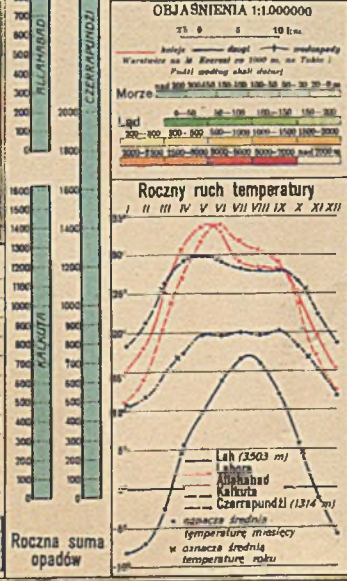
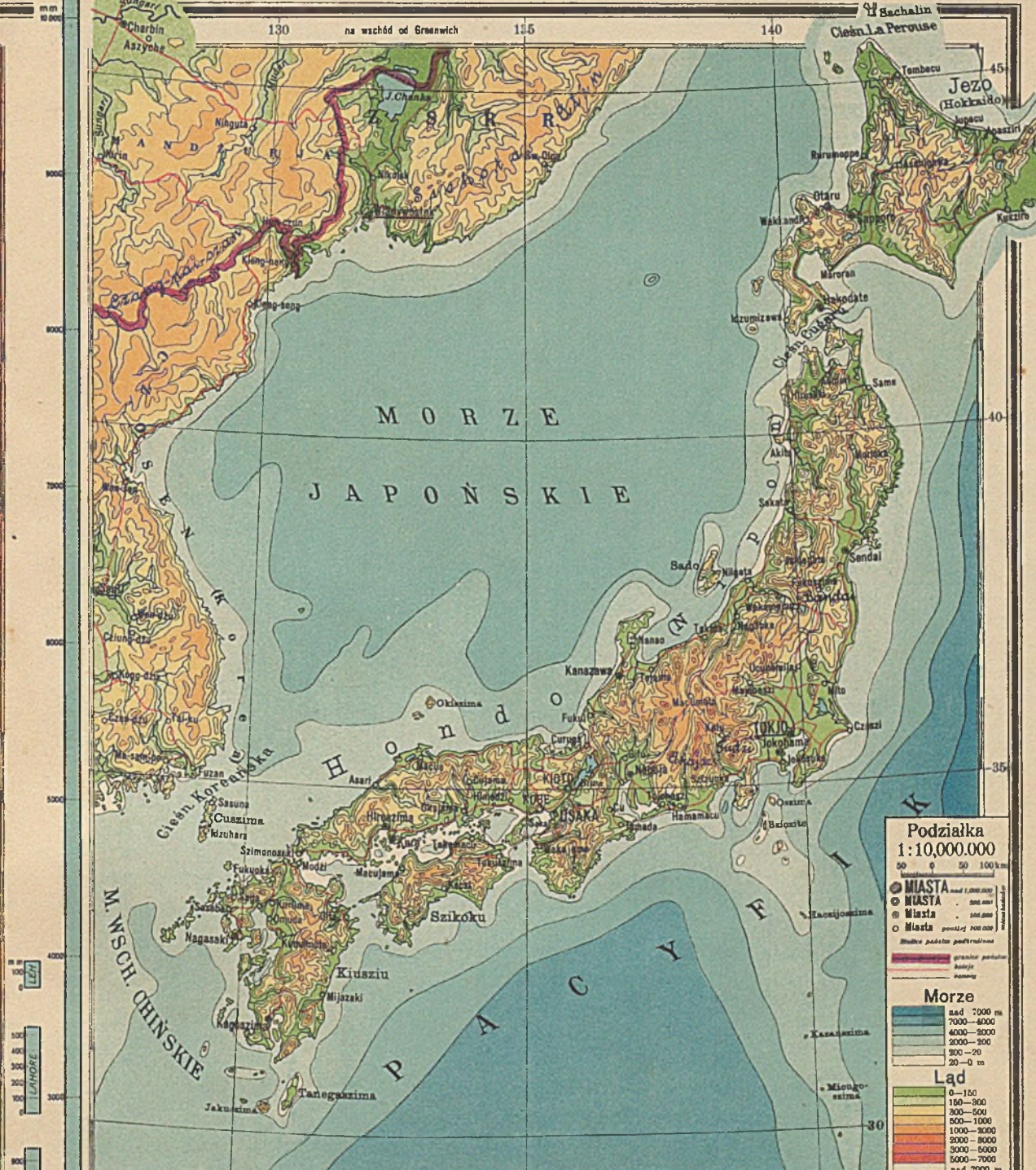
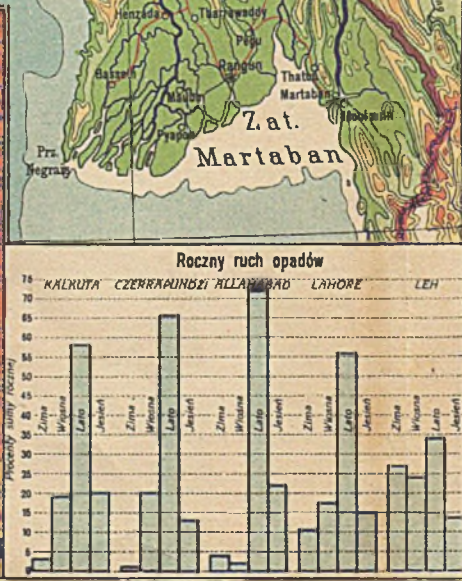
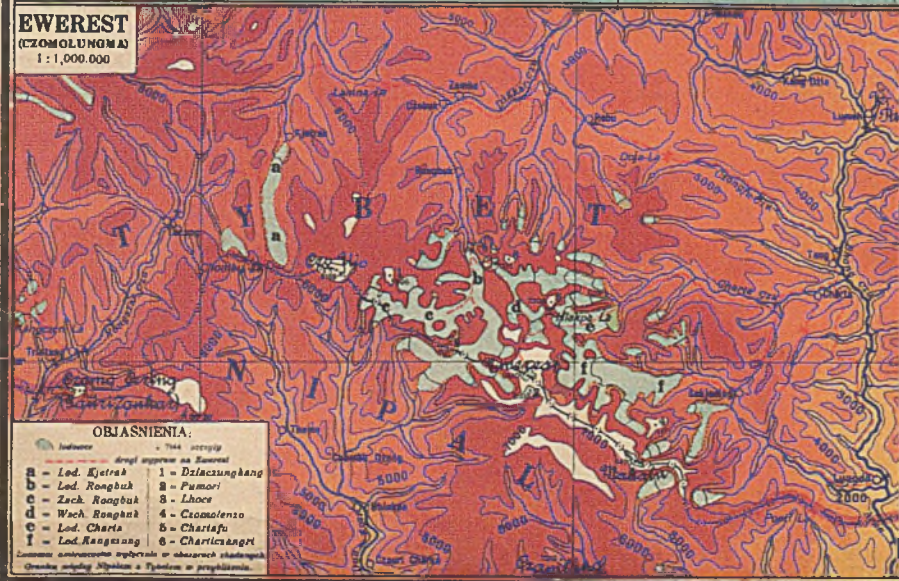
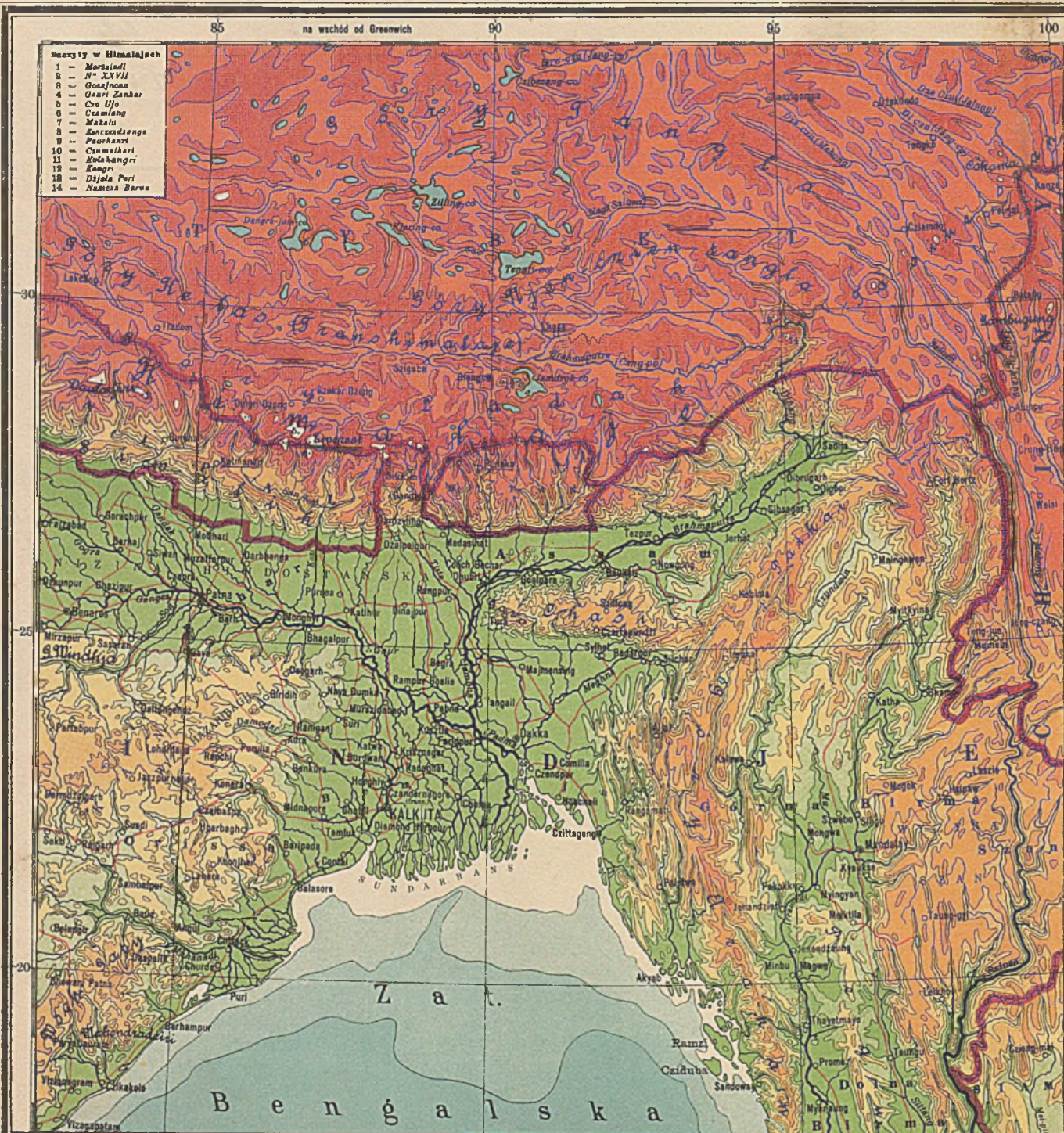
ROMER: Powszechny Atlas Geograficzny

Azja północno-wschodnia.

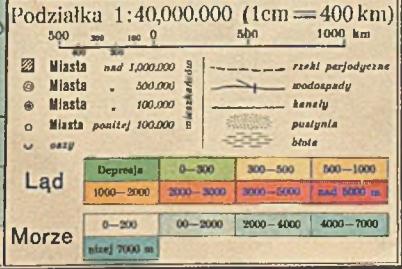
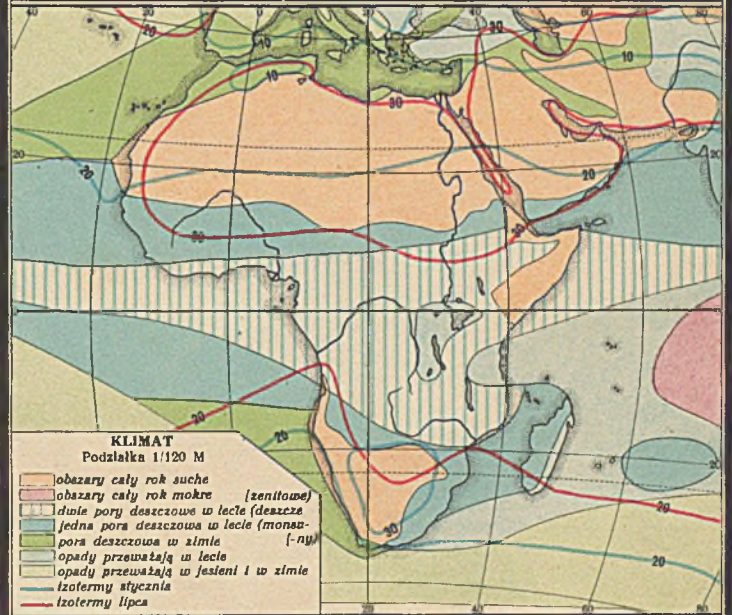
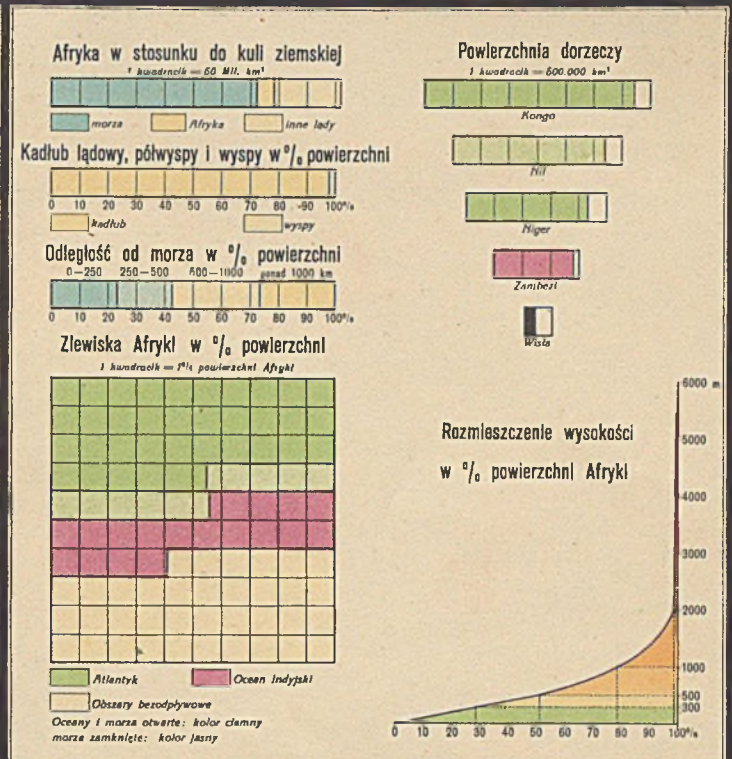
ROMER: Powszechny Atlas Geograficzny

Japonja. Wschodnie Himalaje.

ROMER: POWSZECHNY ATLAS GEOGRAFICZNY

Afryka (fizyczna).

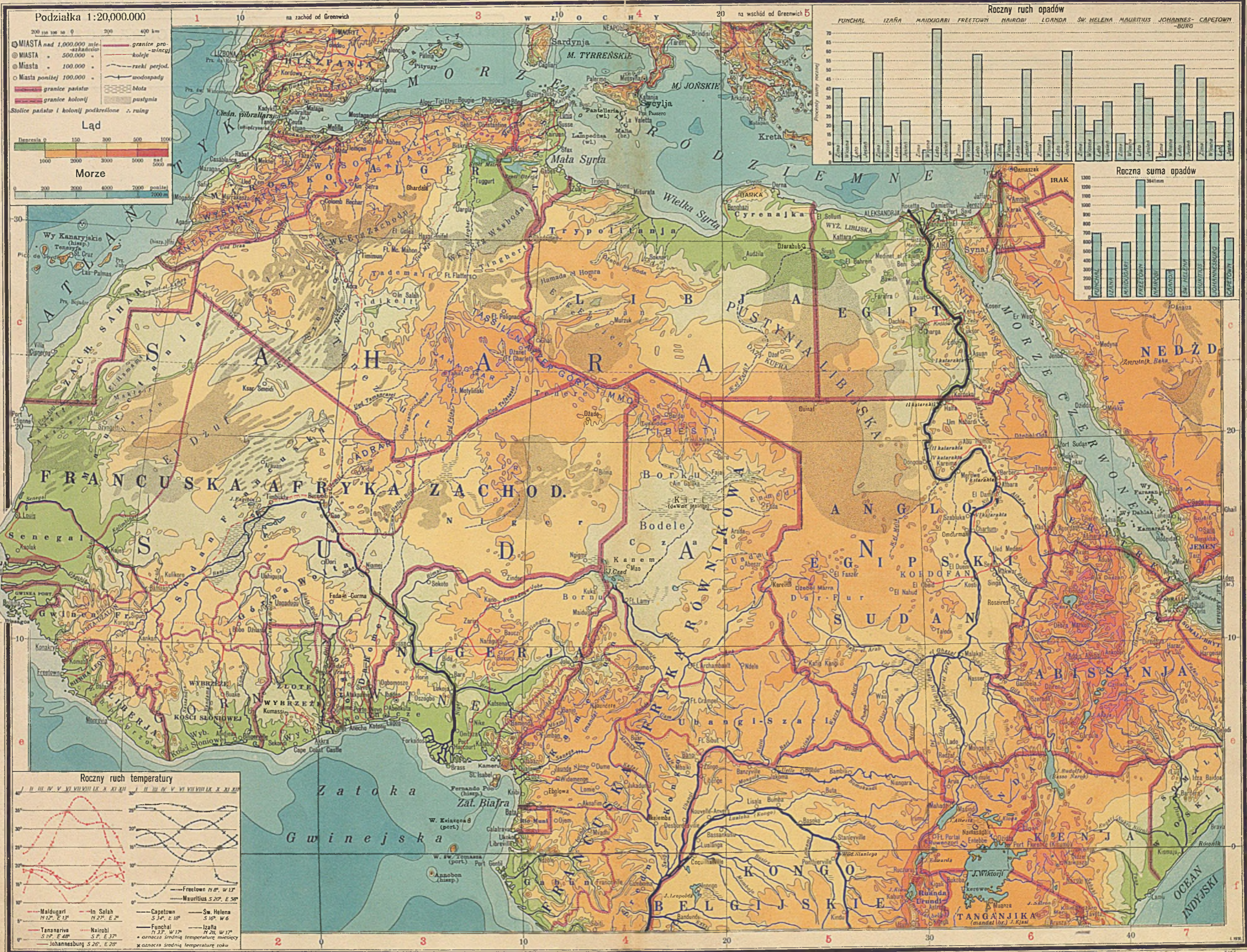

ROMER: Powszechny Atlas Geograficzny

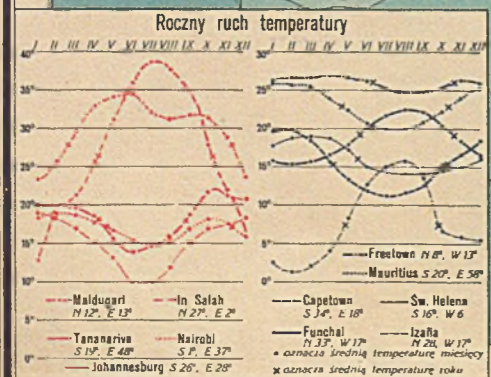
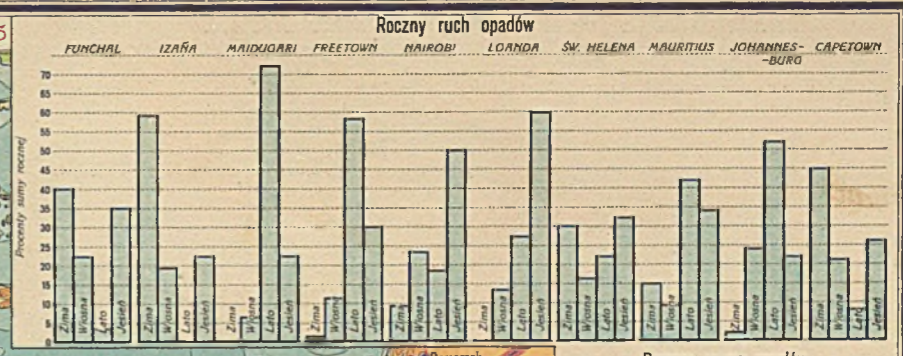
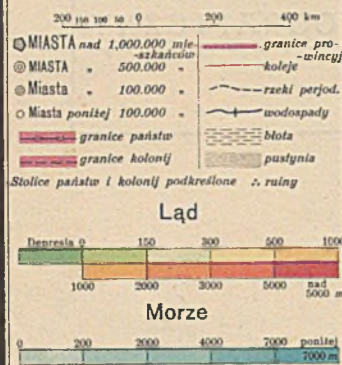
Afryka (polityczna).

ROMER: Powszechny Atlas Geograficzny

Afryka północna.

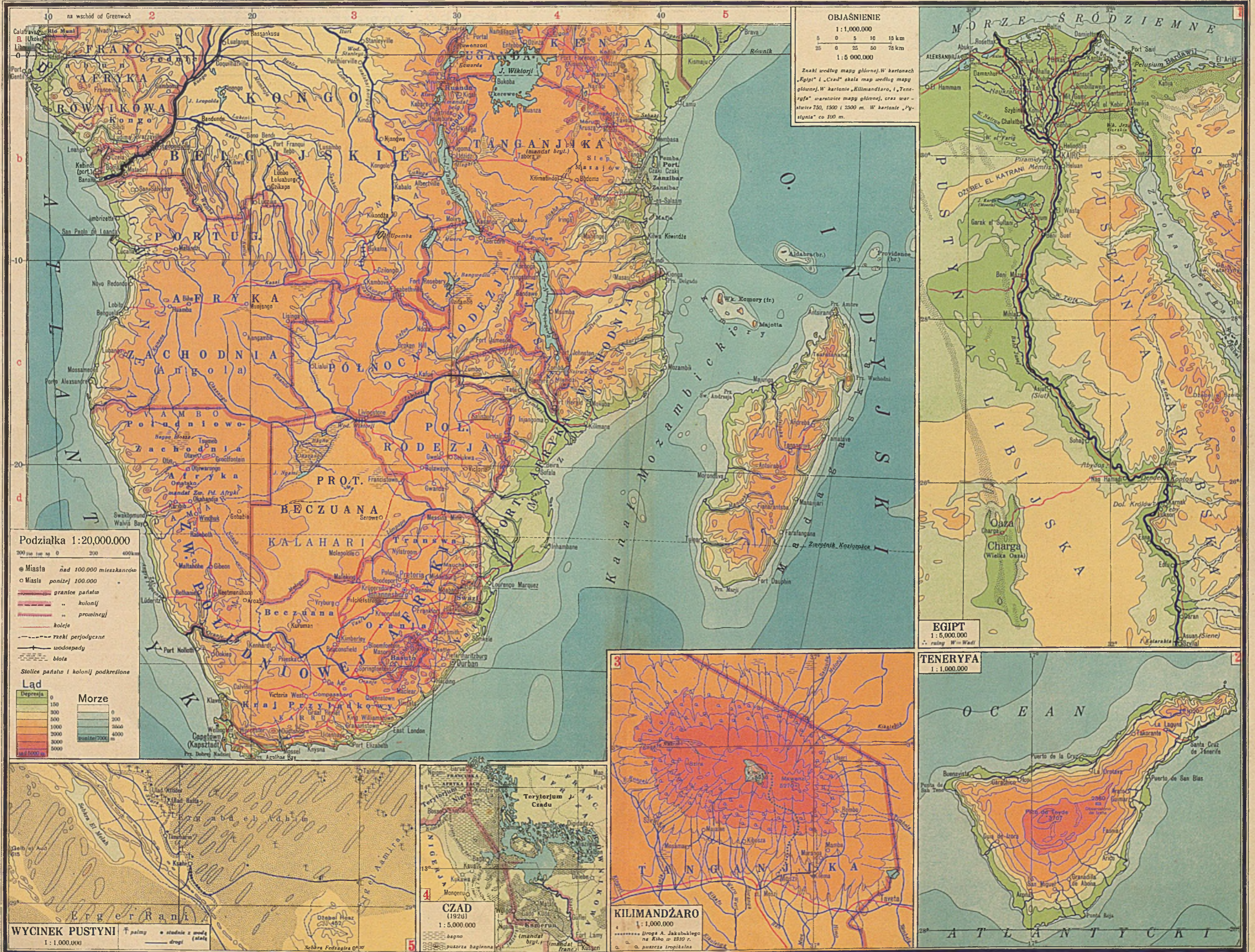

Podziałka 1:20,000,000

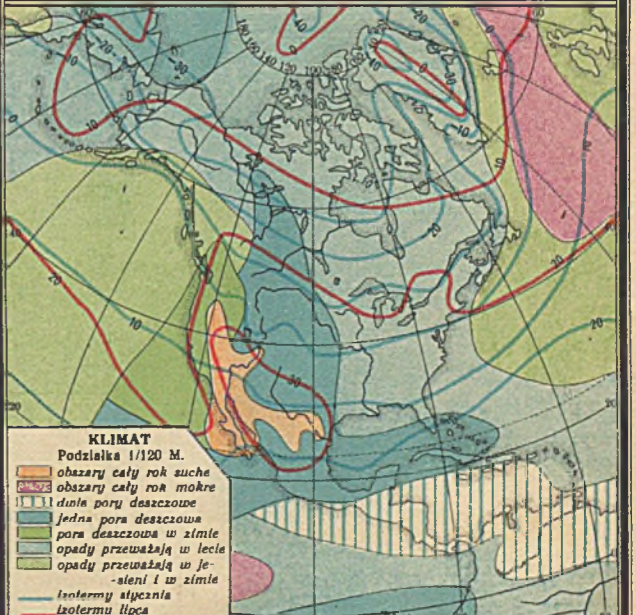
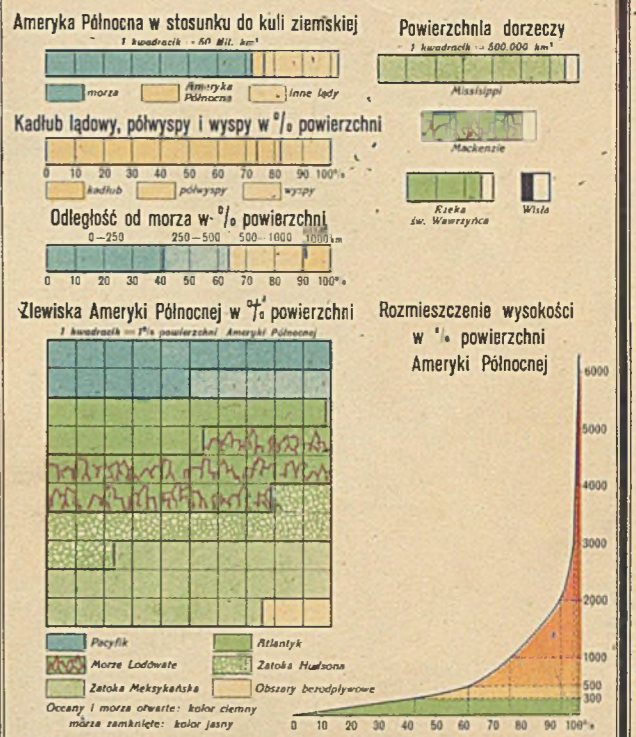
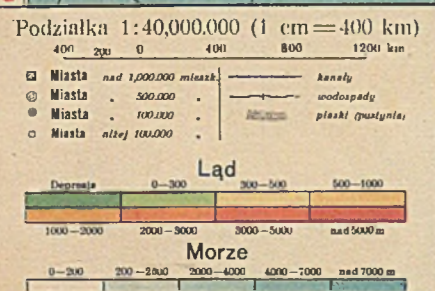
ROMER: Powszechny Atlas Geograficzny

Afryka południowa.

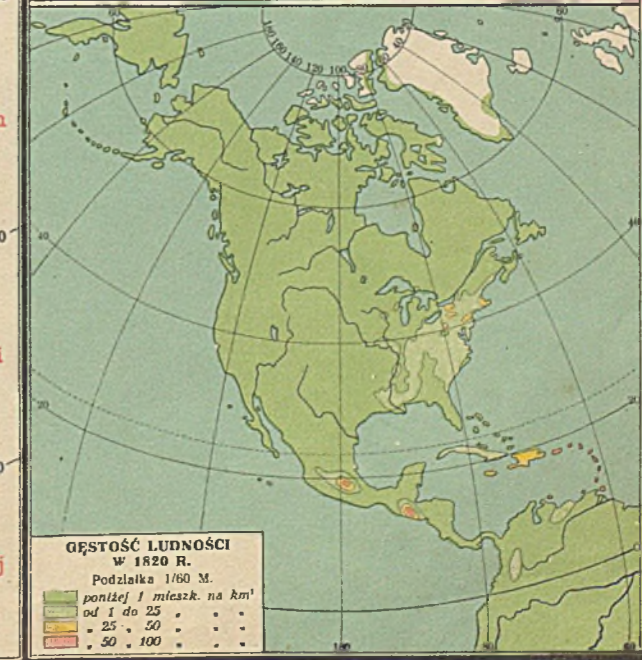
ROMER: Powszechny Atlas Geograficzny

Ameryka północna (fizyczna).

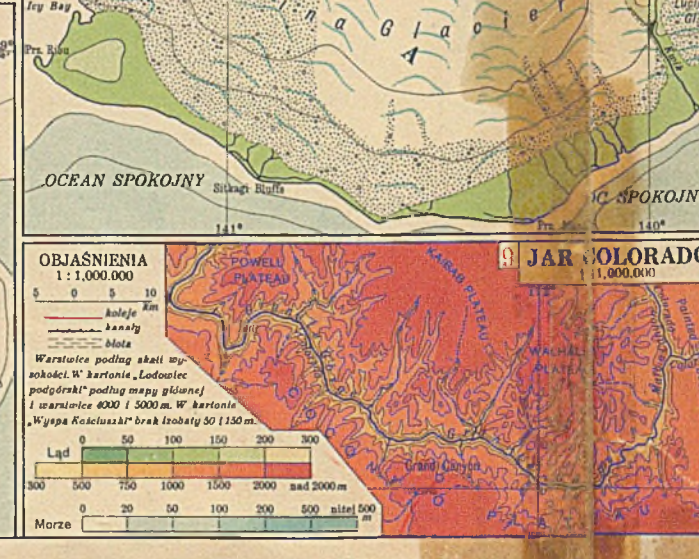
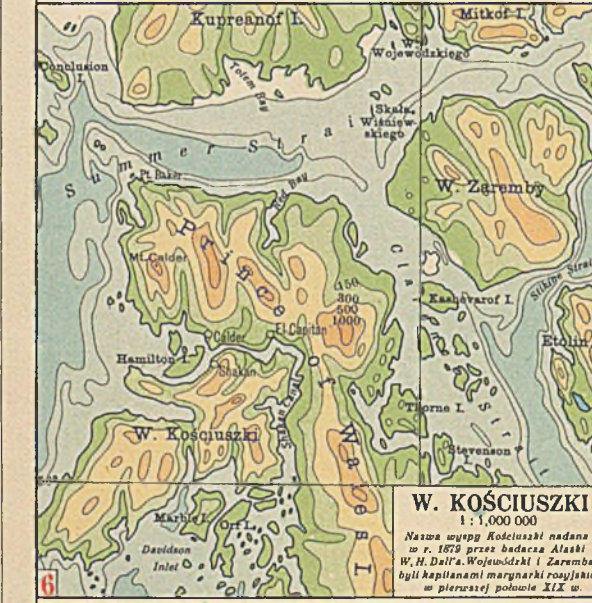
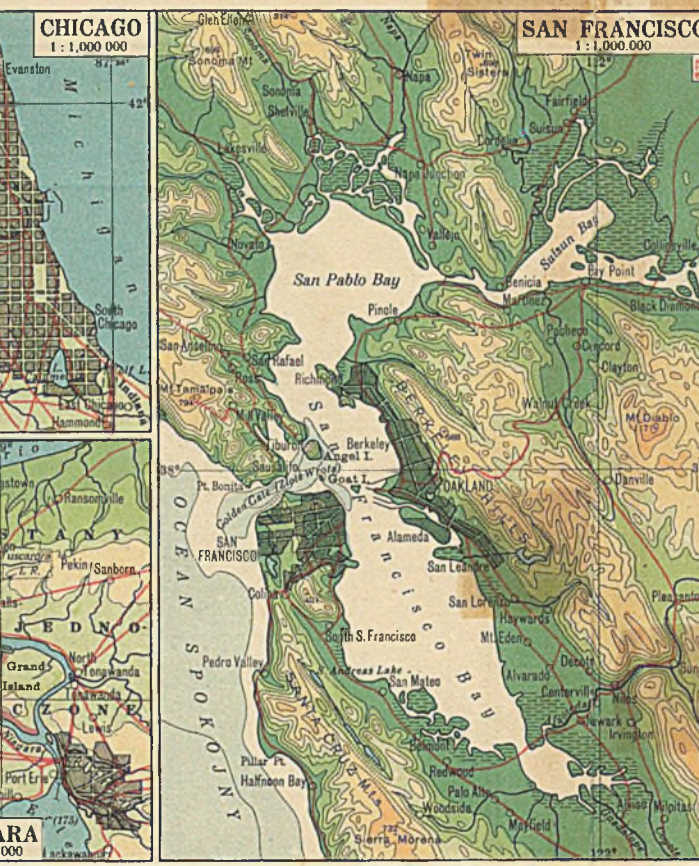
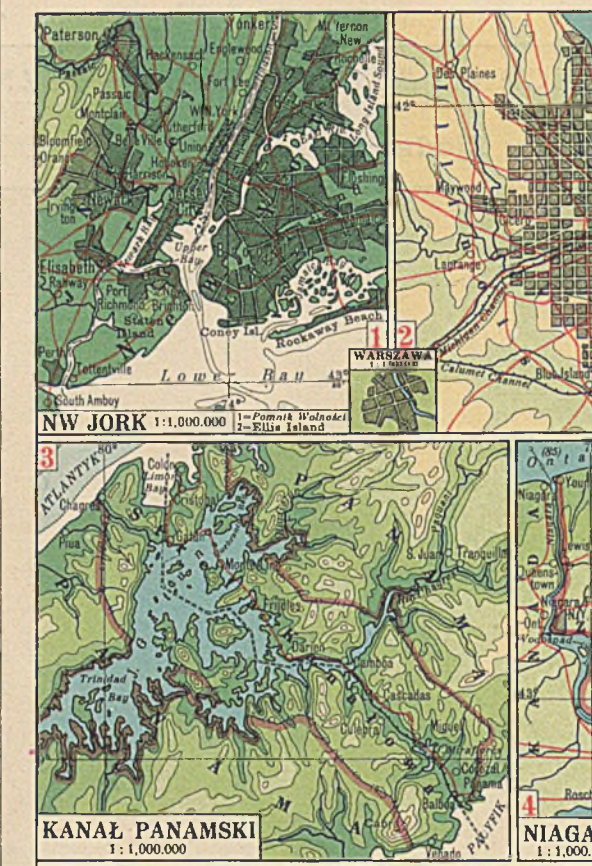
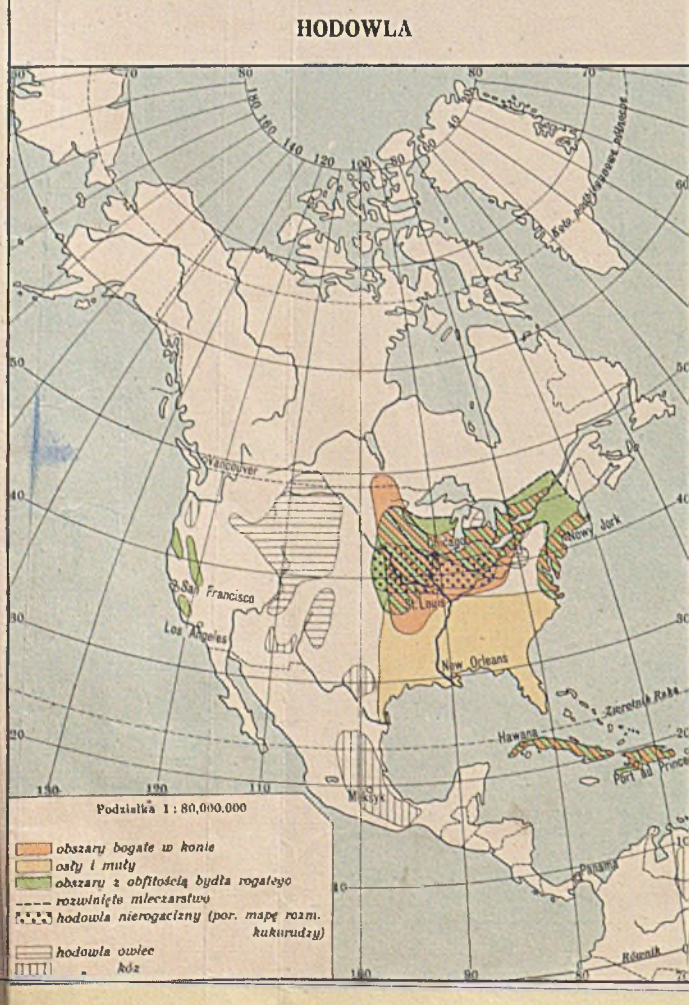
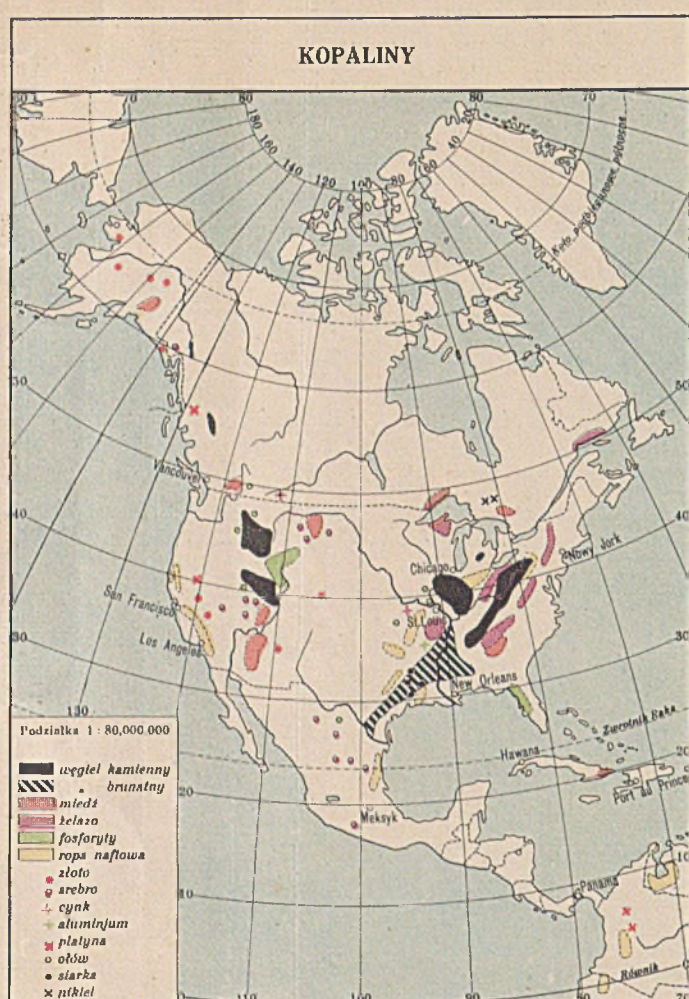
ROMER: Powszechny Atlas Geograficzny

Ameryka północna (polityczna).

ROMER: POWSZECHNY ATLAS GEOGRAFICZNY

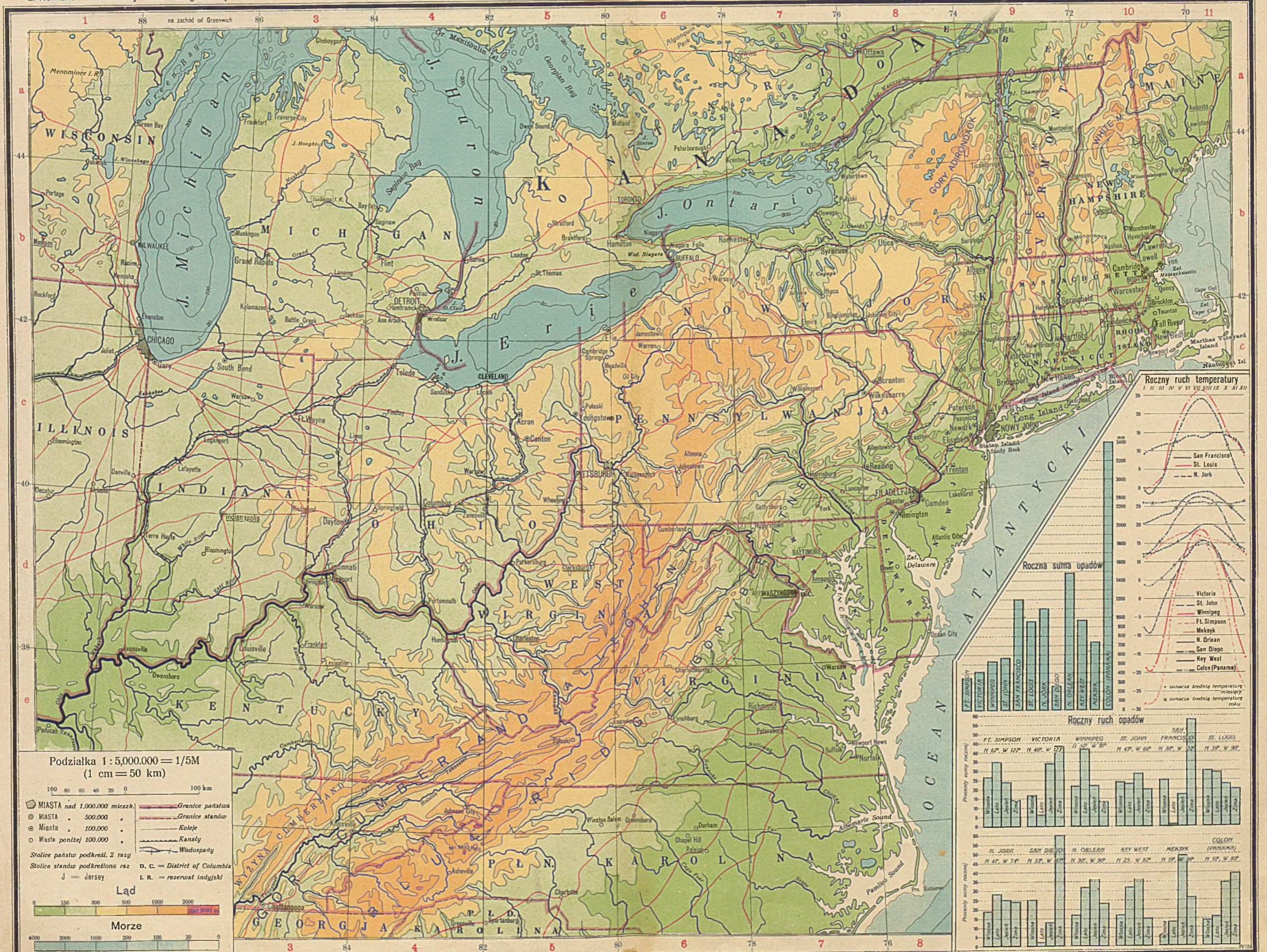
Stany Zjednoczone.

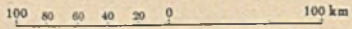
ROMER: POWSZECHNY ATLAS GEOGRAFICZNY

Stany Zjednoczone północno-wschodnie.

zł 129
na plan

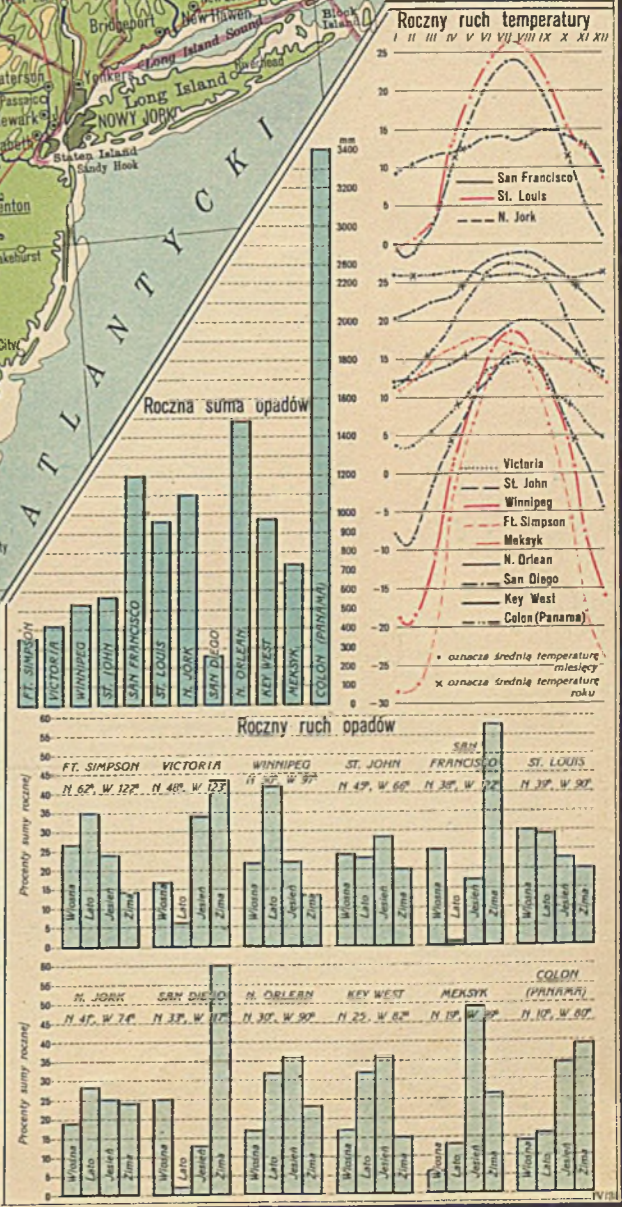
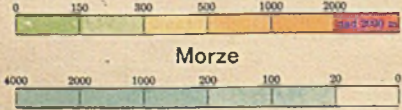
Podziałka 1 : 5,000,000 = 1/5M
(1 cm = 50 km)

- MIASTA nad 1,000,000 mieszcz. — Granice państwa
- MIASTA 500,000 — Granice stanów
- MIASTA 100,000 — Koleje
- MIASTA poniżej 100,000 — Kanały
- Stolice państwa podkreśl. 2 razy — Wodospady
- Stolice stanów podkreślono raz — D. C. = District of Columbia
- J — Jersey — I. R. = rezerwat indyjski

Ląd

Morze

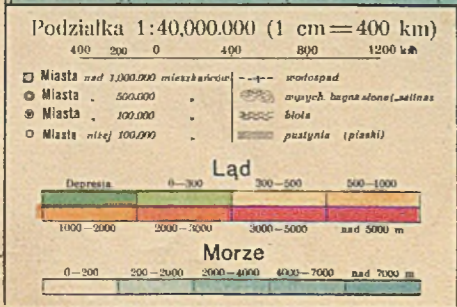
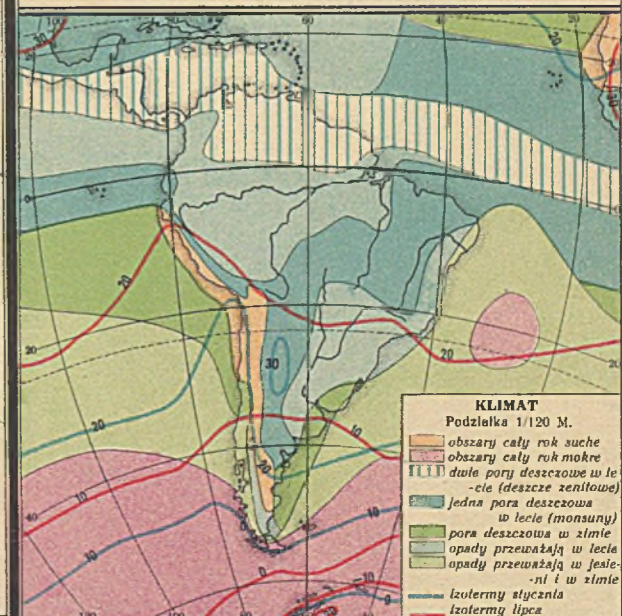
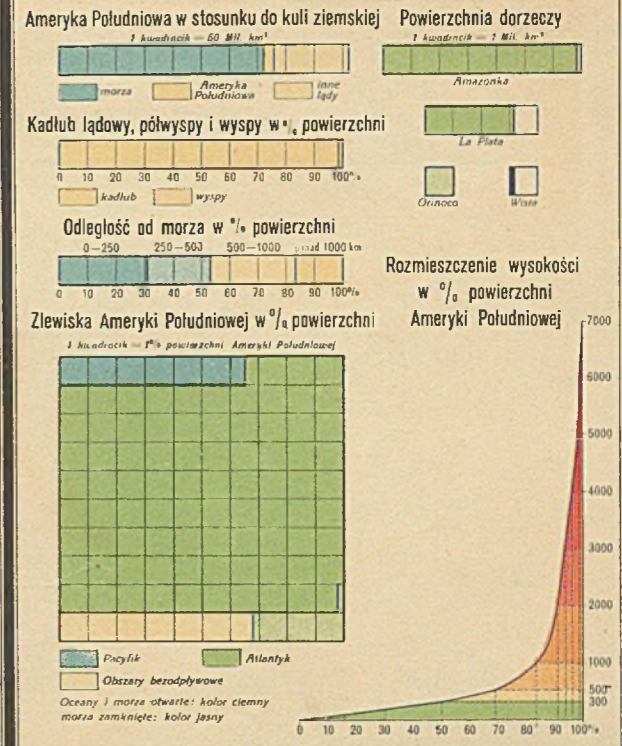

Papier krajowy z Kłobuckiej Fabryki Papieru
Wszelkie prawa zastrzeżone
Copyright, 1931 by Książnica-Atlas, Lwów

KSIĄŻNICA-ATLAS
Zjednoczone Zakłady Kartograficzne i Wydawnicze T. N. S. W.
Lwów, Warszawa

ROMER: Powszechny Atlas Geograficzny

Ameryka południowa (fizyczna).

ROMER: Powszechny Atlas Geograficzny

Ameryka południowa (polityczna).

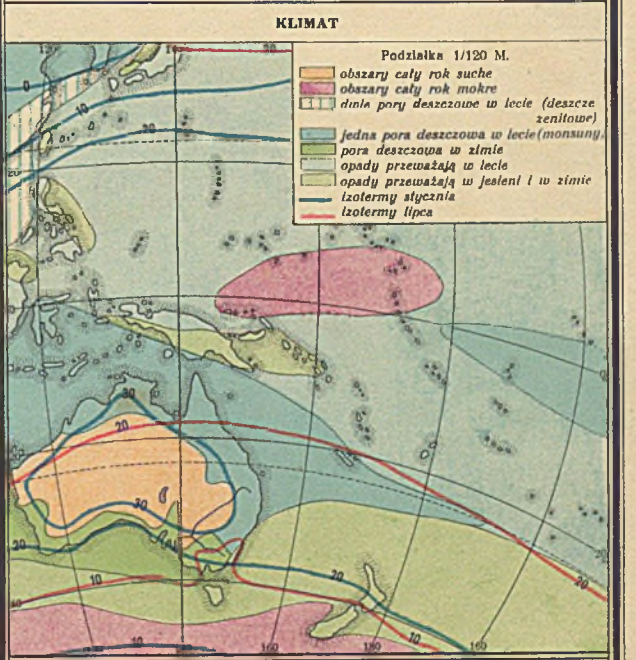
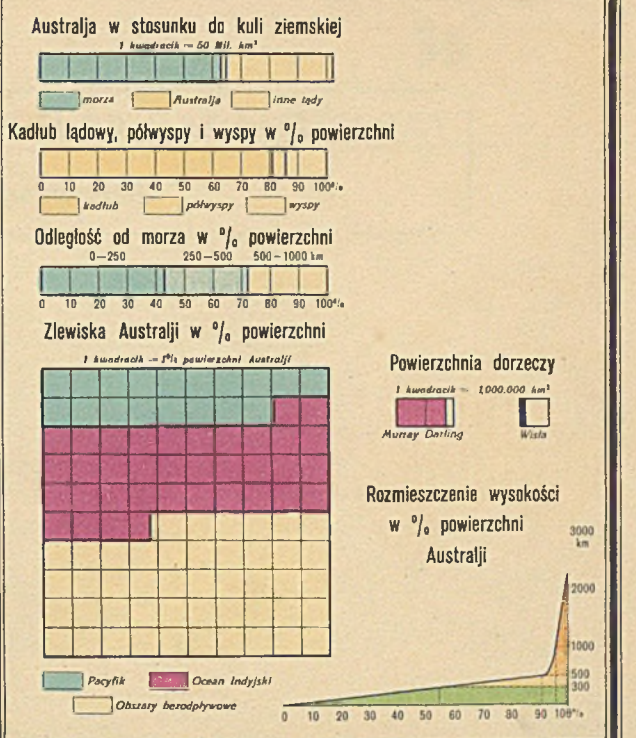
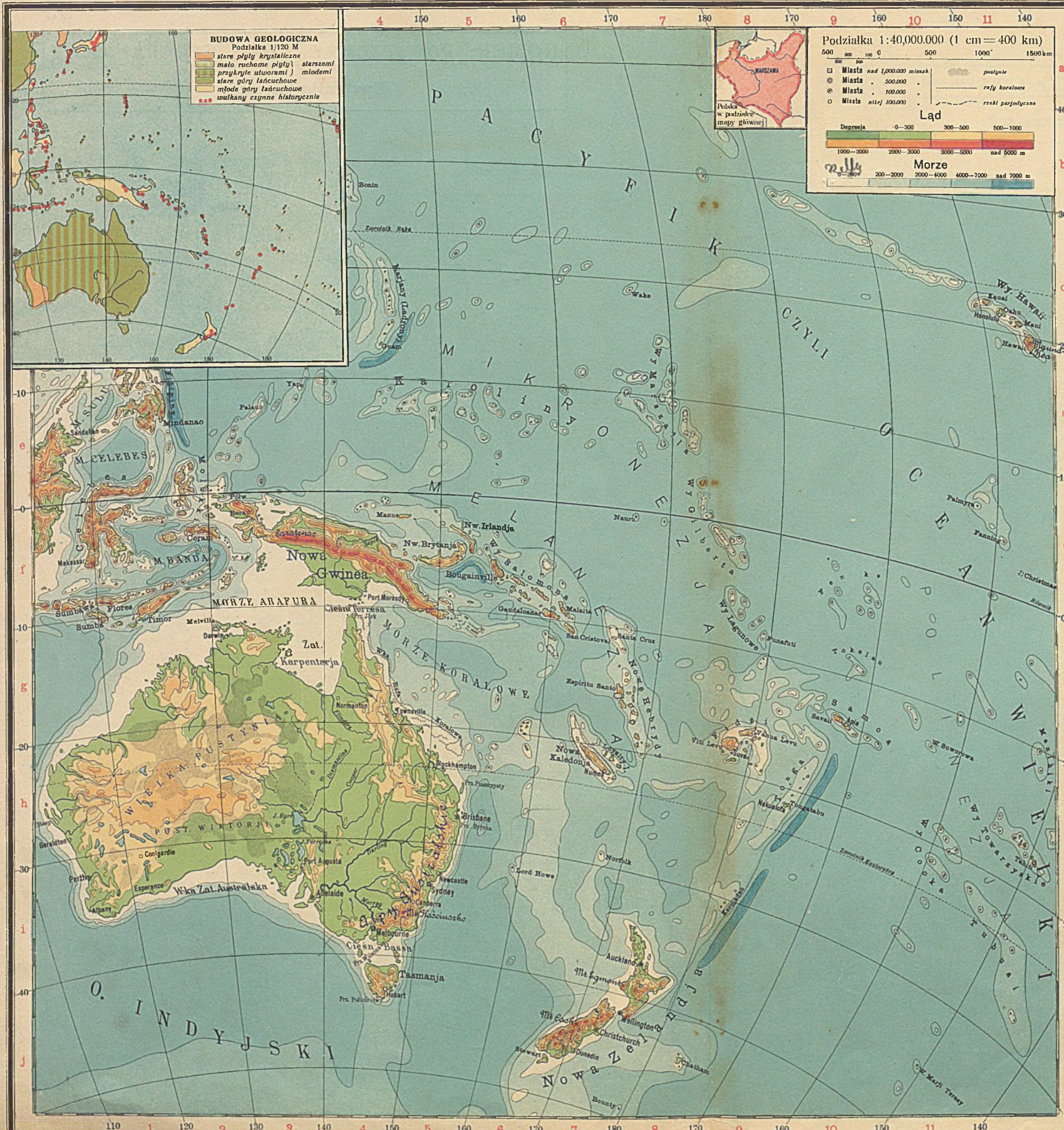

ROMER: Powszechny Atlas Geograficzny

Ameryka Południowa.

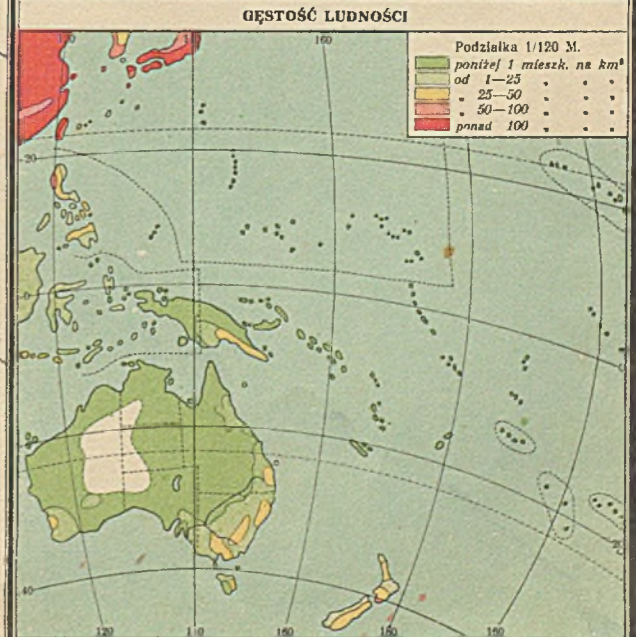
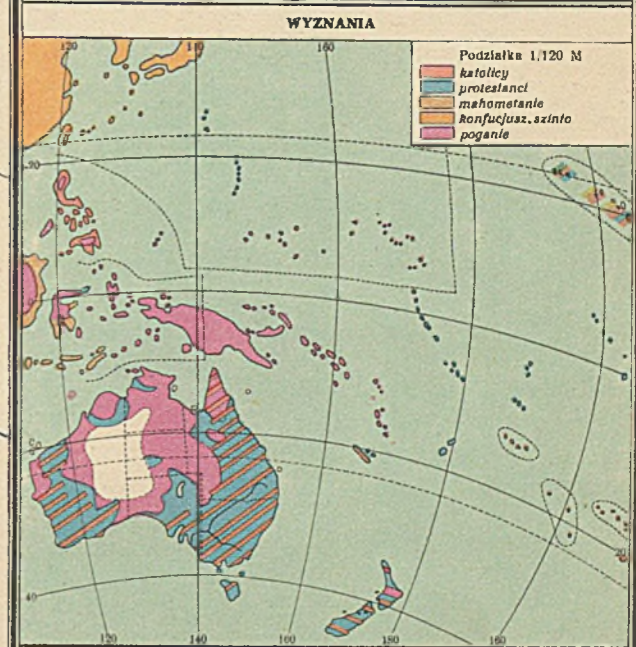
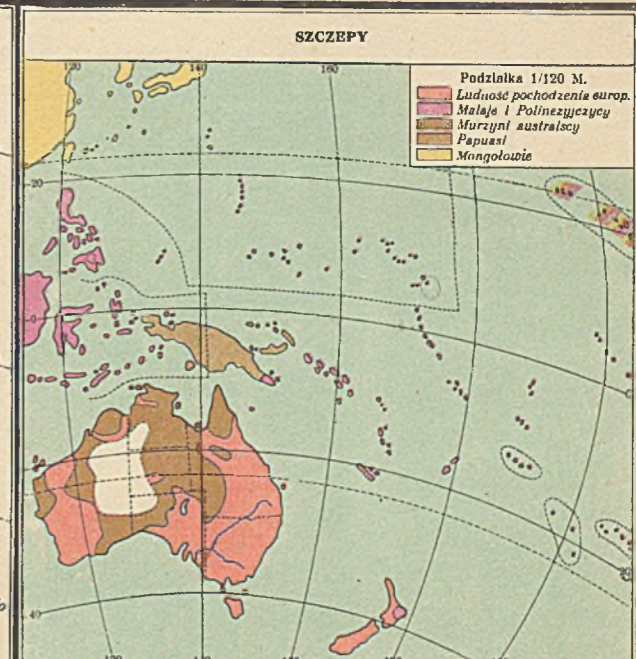
ROMER: Powszechny Atlas Geograficzny

Australja (fizyczna).

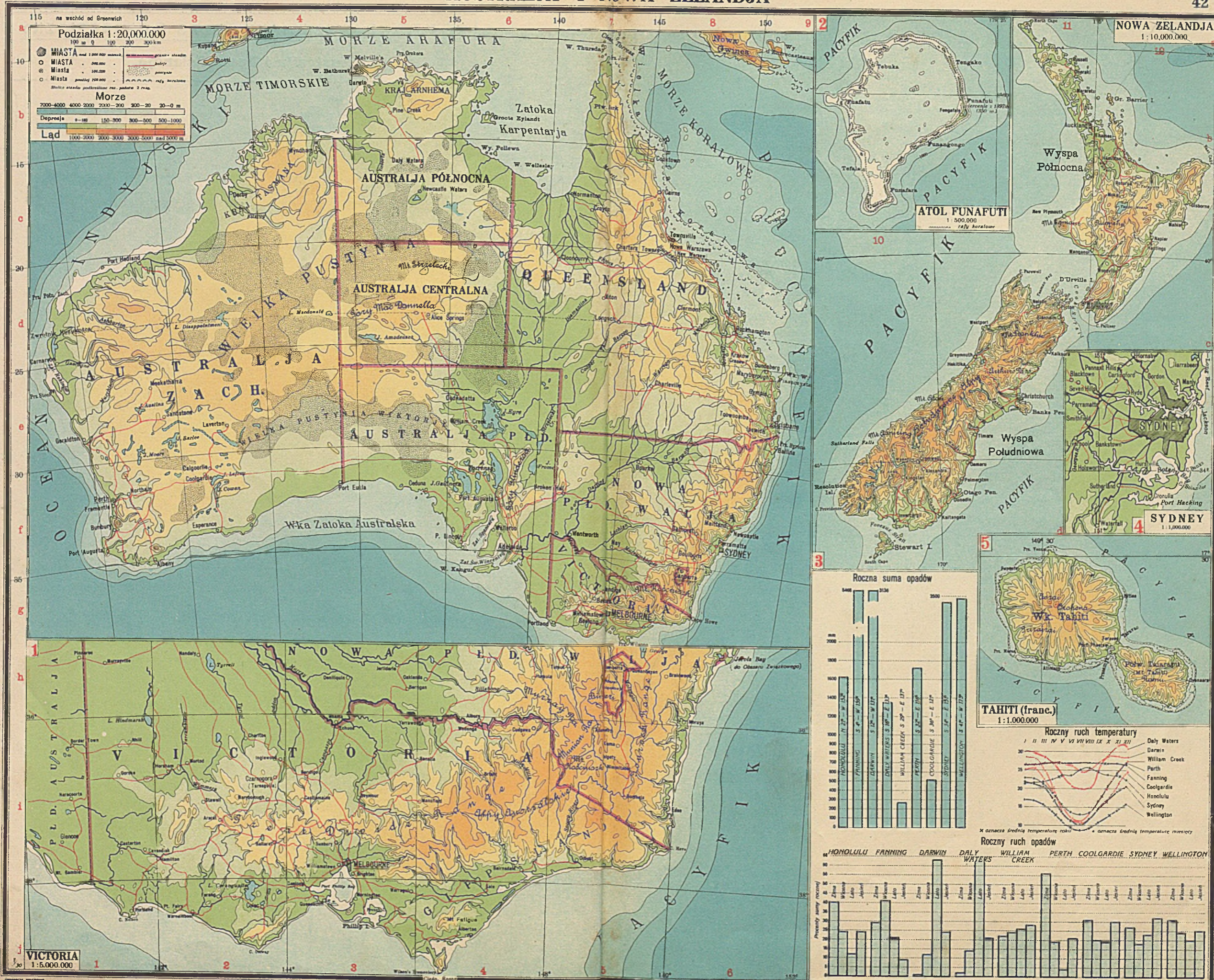
ROMER: Powszechny Atlas Geograficzny

Australja (polityczna).

ROMER: Powszechny Atlas Geograficzny

Australja i Nowa Zelandja.

Podziałka 1:20,000,000
100 m = 0 100 200 300 km

MIASTA
 ● Miasta nad 1 000 000 mieszkańców
 ○ Miasta 300 000 - 1 000 000
 ⊙ Miasta 100 000 - 300 000
 ○ Miasta poniżej 100 000

Morze
 7000-4000 4000-2000 2000-200 300-20 20-0 m

Depresja
 0-100 100-300 300-500 500-1000

Łąd
 1000-3000 3000-5000 5000-10000 nad 5000 m

ATOL FUNAFUTI
1:500,000

Map of the Funafuti atoll in the Pacific Ocean, showing its circular shape and surrounding reefs.

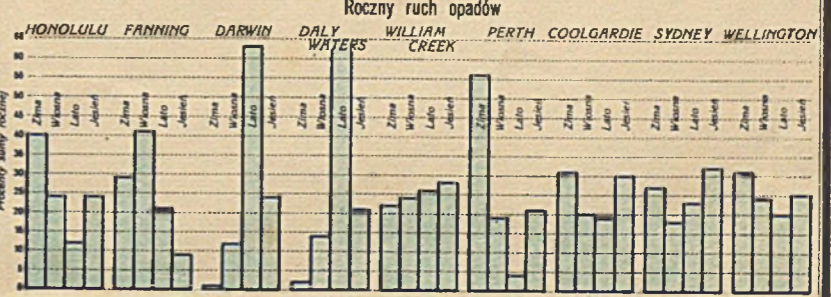
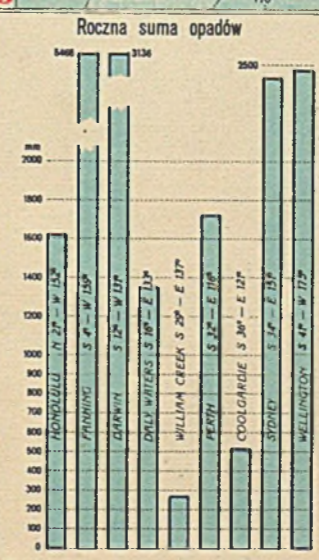
NOWA ZELANDJA
1:10,000,000

Wyspa Północna
1:500,000

Wyspa Południowa
1:500,000

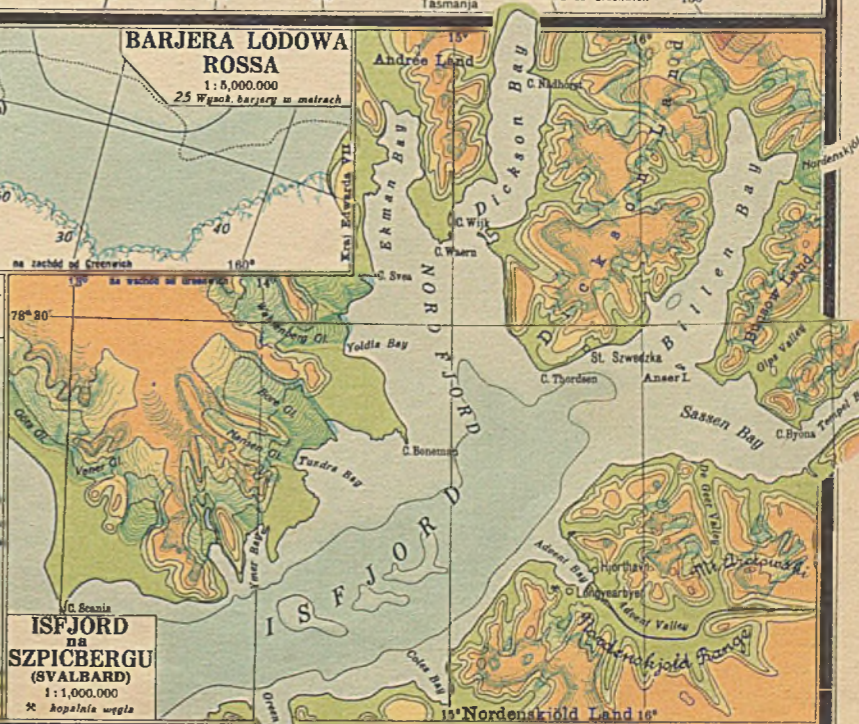
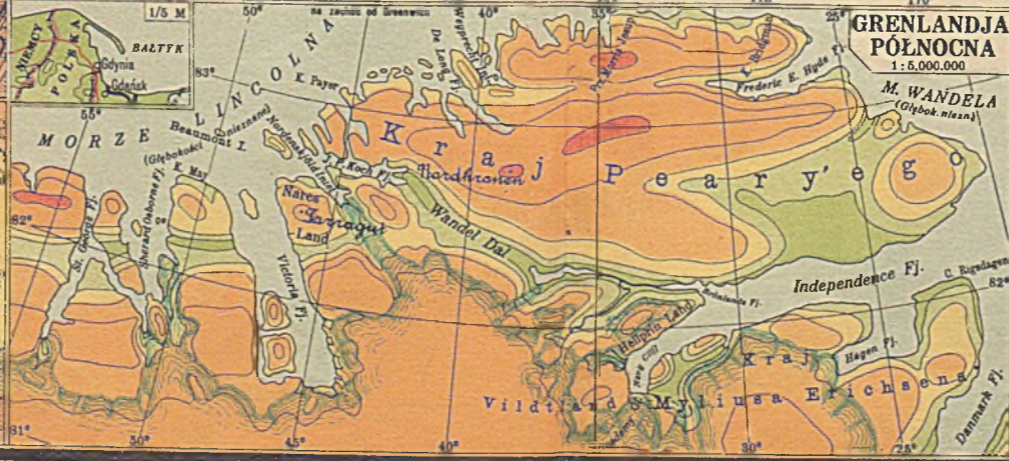
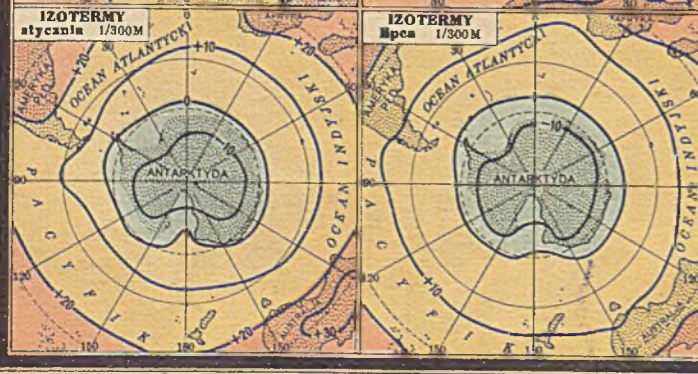
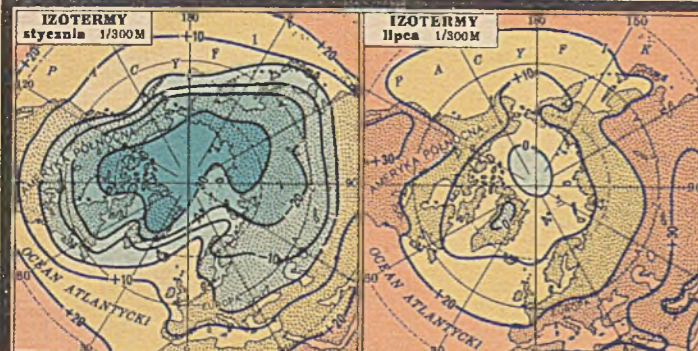
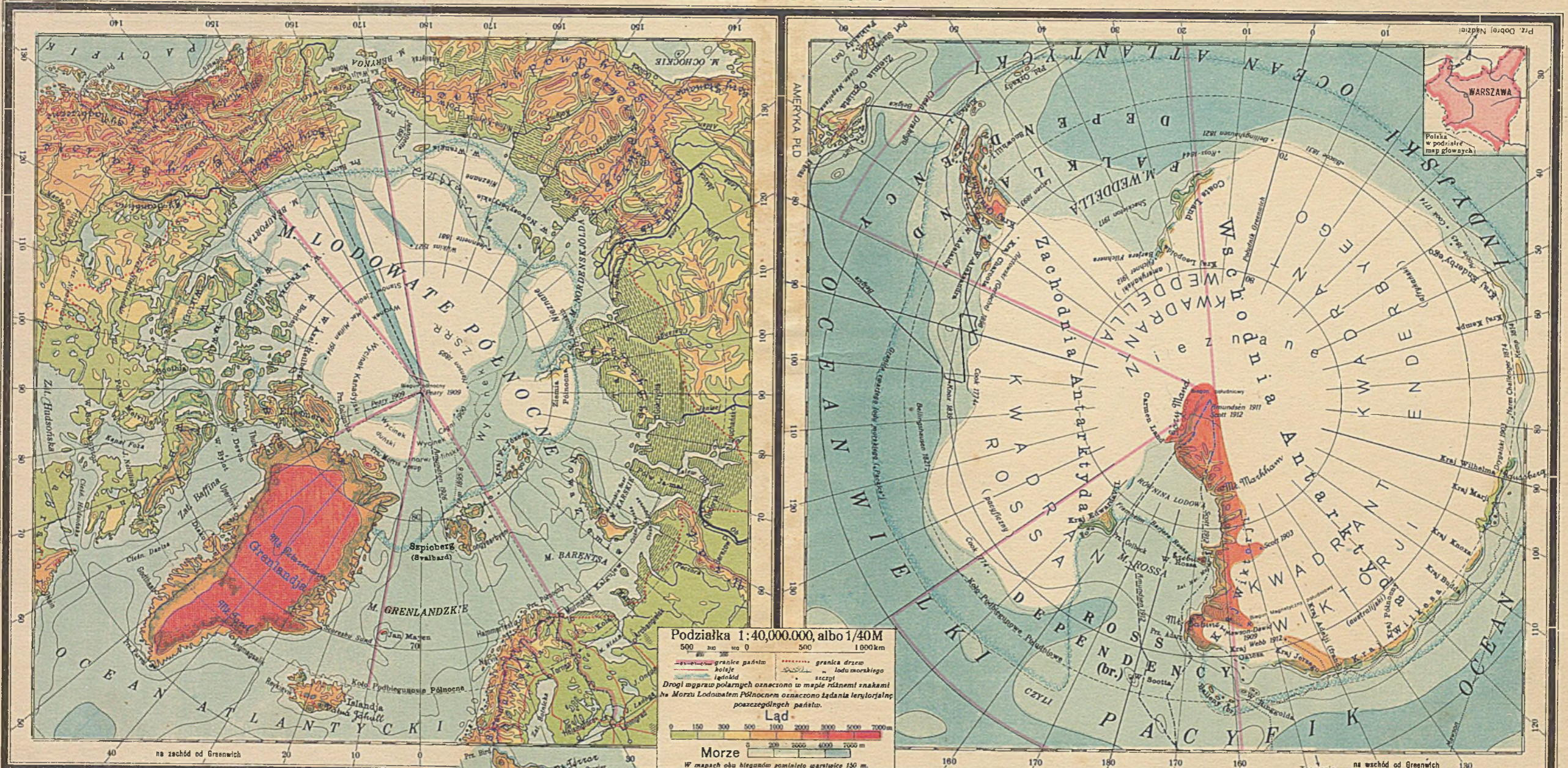
SYDNEY
1:1,000,000

Three inset maps showing detailed views of the North Island, South Island, and the city of Sydney.

ROMER: POWSZECHNY ATLAS GEOGRAFICZNY

Kraje polarne.

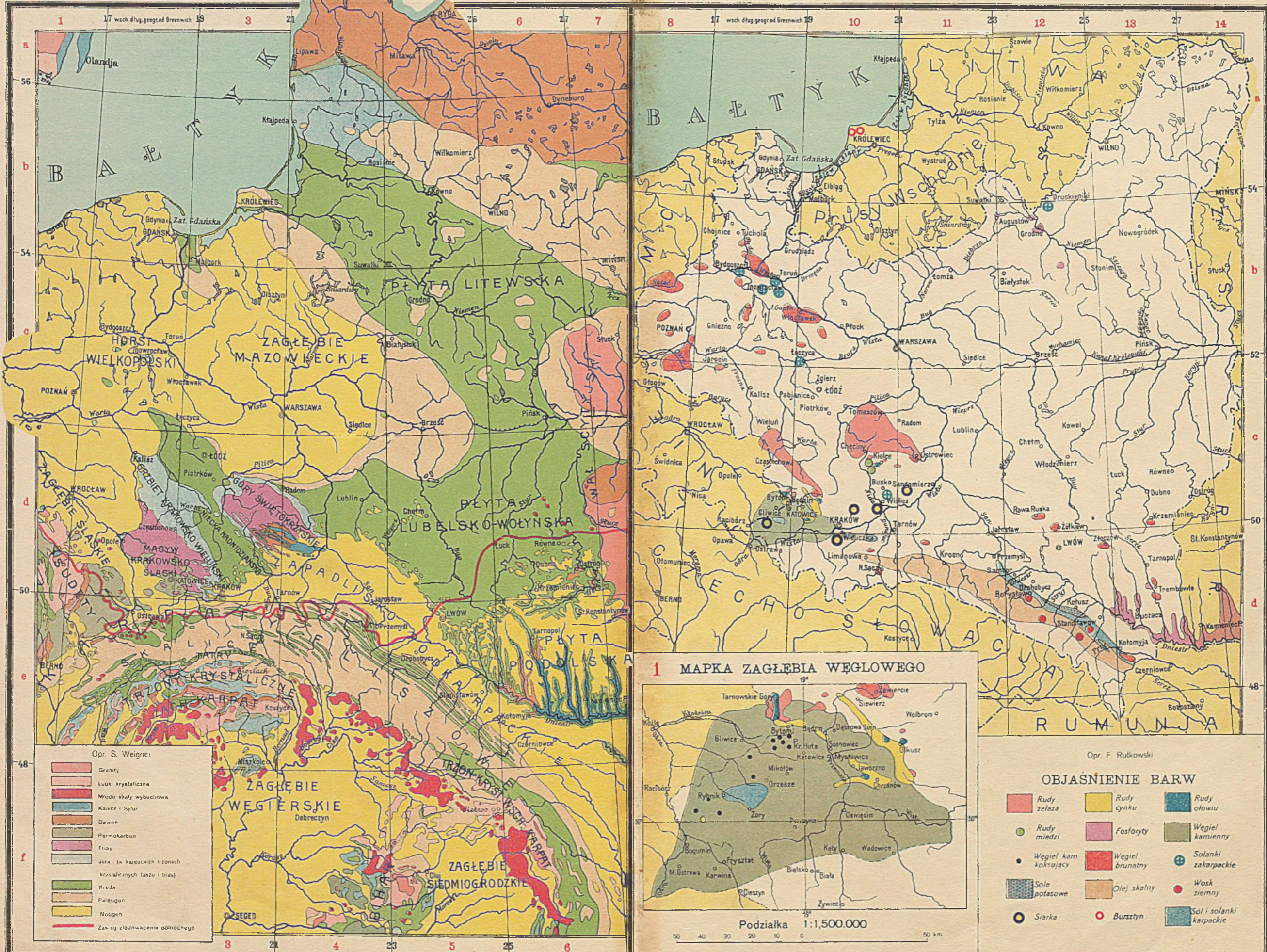

ROMER: Powszechny Atlas Geograficzny

Krajobrazy.

ROMER: Powszechny Atlas Geograficzny

Geologja. Płody kopalne.

- Opr. S. Weigriet
- Granity
 - Łupki krystaliczne
 - Młode skały wybuchowe
 - Kambry i Sylur
 - Devon
 - Permokarbon
 - Trias
 - Jura (w kaspach i ztonach krystalicznych także i trias)
 - Kreda
 - Paleogen
 - Neogen
 - Zasięg zlodowacenia północnego

- Opr. F. Rutkowski
- OBJAŚNIENIE BARW**
- Rudy żelaza
 - Rudy cynku
 - Rudy ołowiu
 - Rudy miedzi
 - Fosforyty
 - Węgiel kamienny
 - Węgiel kamienny koksujący
 - Węgiel brunatny
 - Solanki zakarpacie
 - Sole potasowe
 - Olej skalny
 - Wosk ziemny
 - Siarka
 - Bursztyn
 - Sól i solanki karpacie

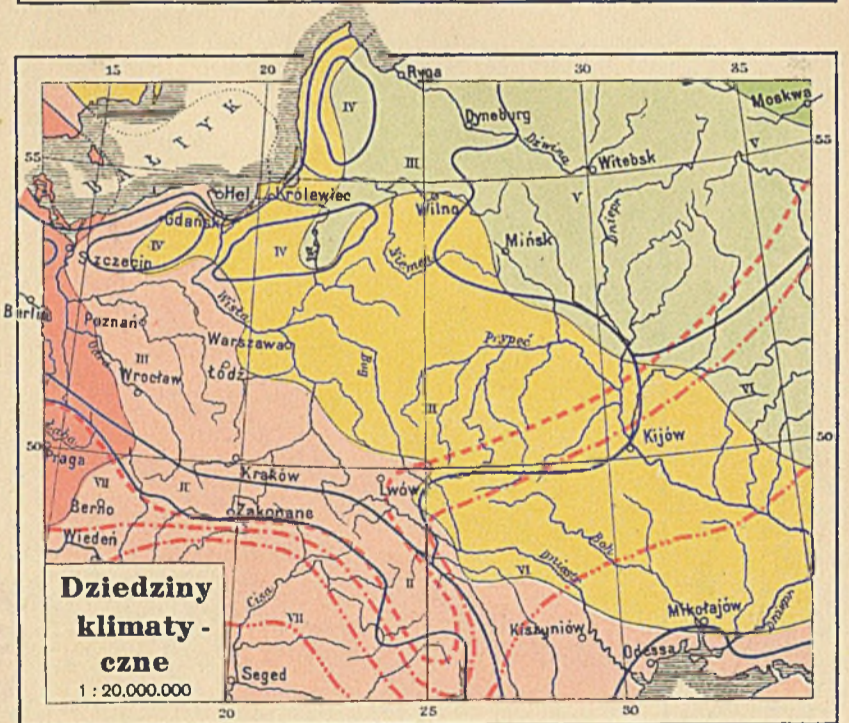
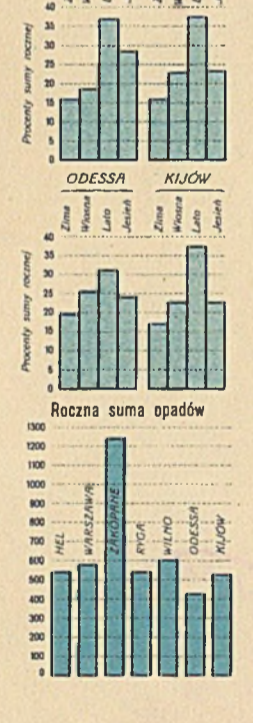
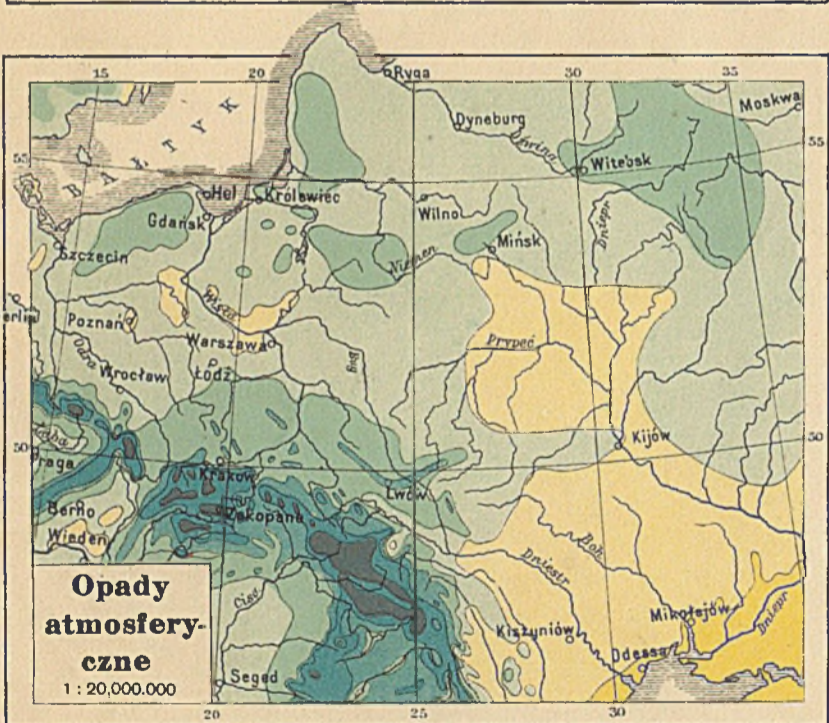
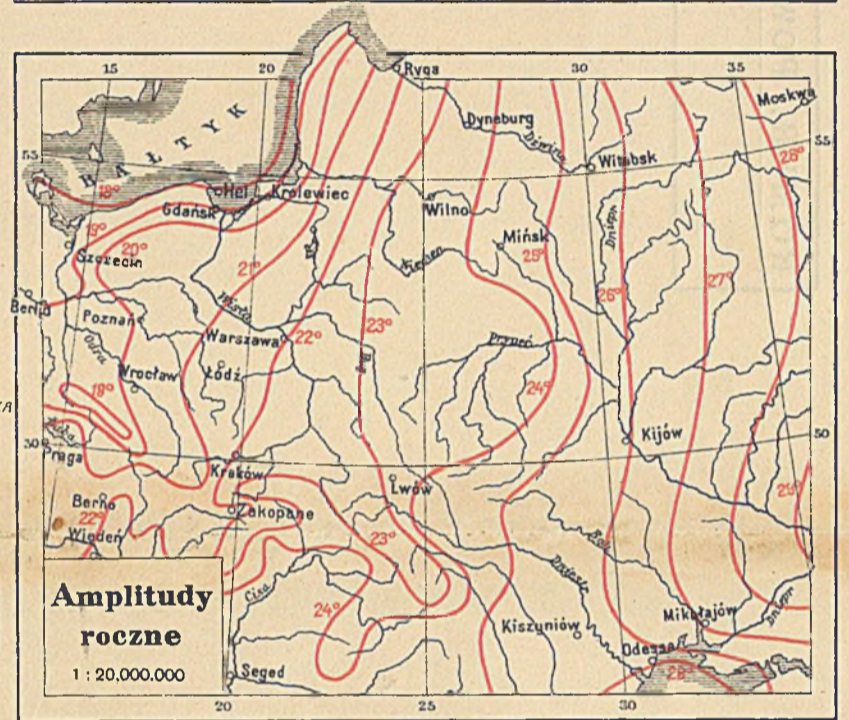
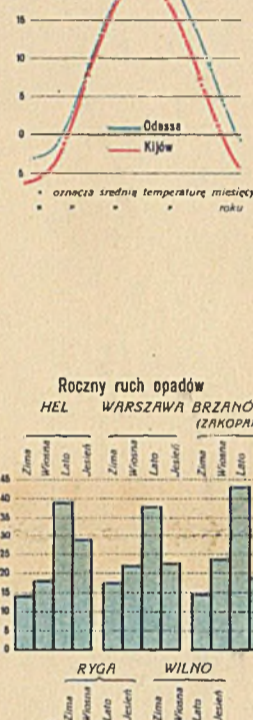
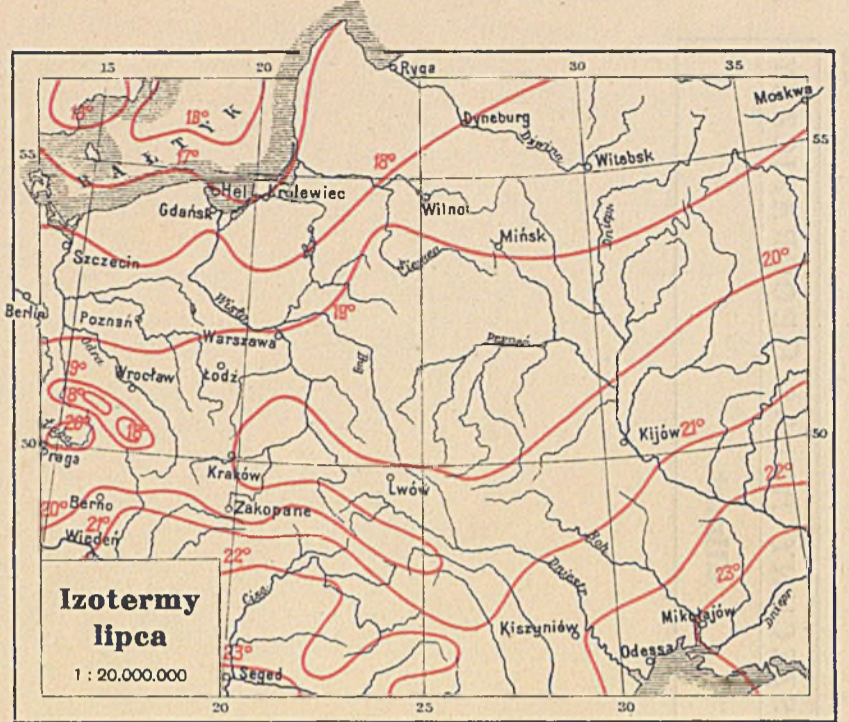
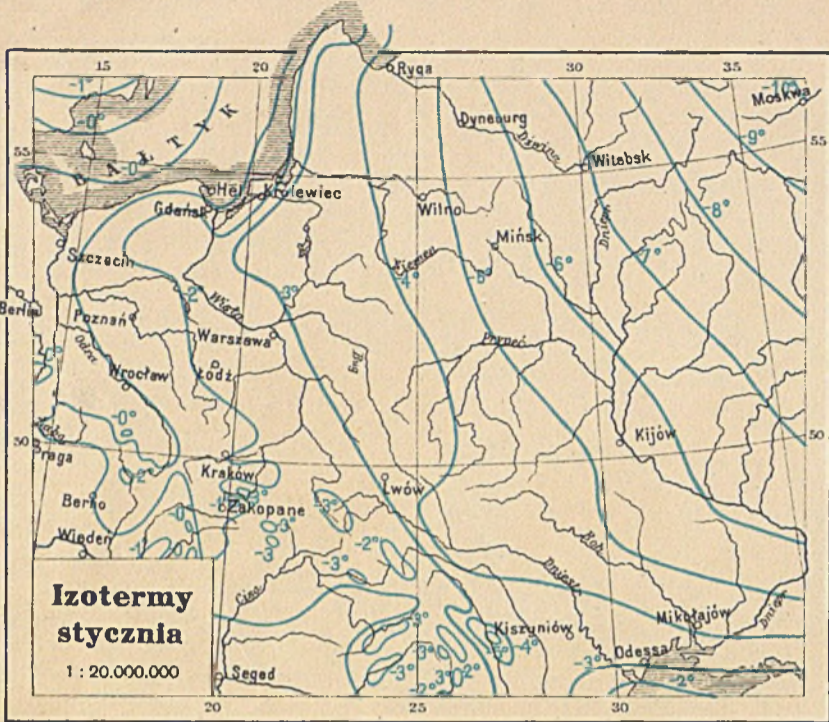
Podziałka 1.500.000

0 20 40 60 80 100 200 km

Wszelkie prawa zastrzeżone

ROMER: Powszechny Atlas Geograficzny

Klimat.

Poniżej 400 mm 400-500 mm 500-600 mm 600-700 mm 700-800 mm 800-1000 mm Ponad 1000 mm

opadów atmosferycznych rocznie

Trwanie okresu mrozu Trwanie okresu z śred. temp. ponad 20°

do 2 miesięcy 2-3 3-4 4-5 miesięcy ponad 5 .. 0 1 2 3 miesięcy

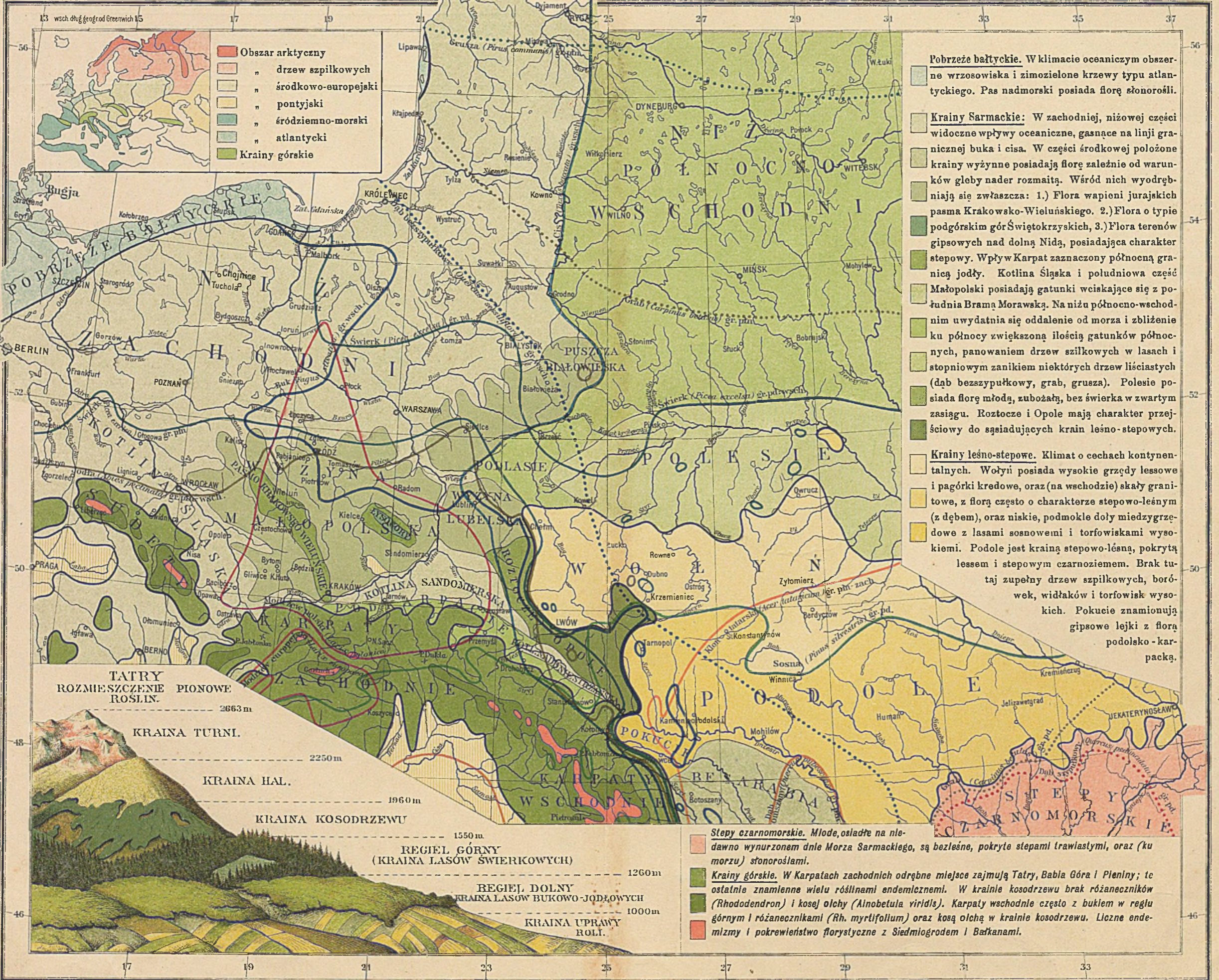
I-VIII Dziedziny klimatyczne:

I. Pomorze bałtyckie. II. Góry. III. „Pradoliny.“ IV. Pojezierza. V. Płyty źródłowe. VI. Płyta pontyjska. VII. Dziedzina pannońska. VIII. Pomorze pontyjskie.

Nakład i druk S. A. KSIĄŻNICA-ATLAS Zjedn. Zakłady kartogr. i wyd. Lwów-Warszawa

ROMER: Powszechny Atlas Geograficzny

Flora.

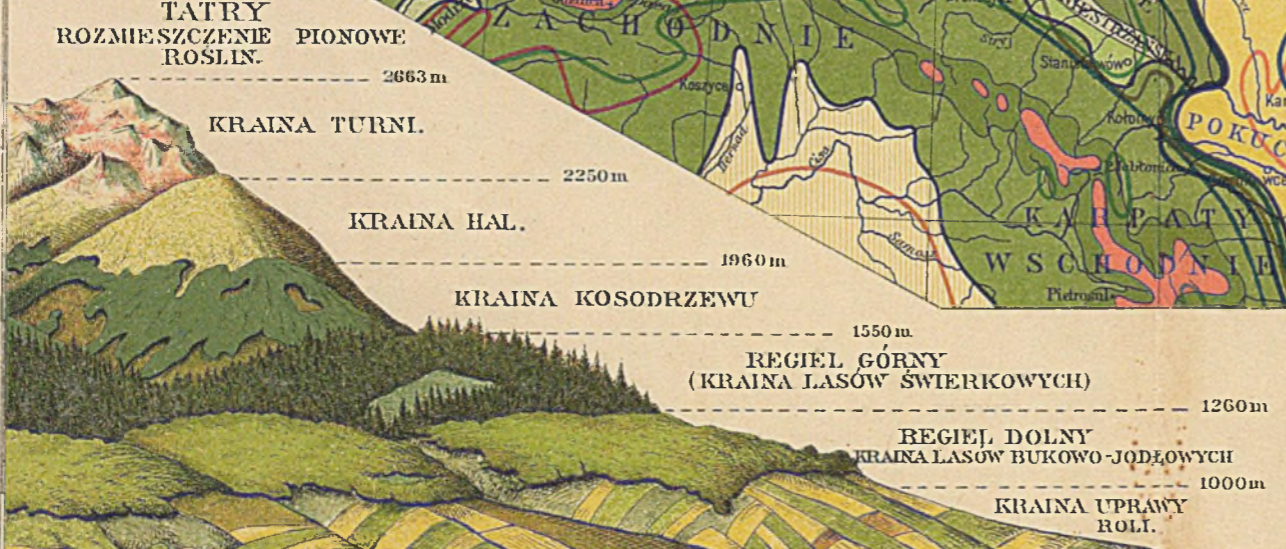

- Obszar arktyczny
- drzew szpilkowych
- śródkowo-europejski
- pontyjski
- śroziemno-morski
- atlantycki
- Krainy górskie

Pobrzeże bałtyckie. W klimacie oceanicznym obszerne wrzosowiska i zimozielone krzewy typu atlantyckiego. Pas nadmorski posiada florę słonorośli.

Krainy Sarmackie: W zachodniej, niżowej części widoczne wpływy oceaniczne, gasnące na linii granicznej buka i cisa. W części środkowej położone krainy wyżynne posiadają florę zależnie od warunków gleby nader rozmaitych. Wśród nich wyodrębniają się zwłaszcza: 1.) Flora wapieni jurajskich pasma Krakowko-Wieluńskiego, 2.) Flora o typie podgórskim gór Świętokrzyskich, 3.) Flora terenów gipsowych nad dolną Nidą, posiadająca charakter stepowy. Wpływ Karpat zaznaczony północną granicą jodły. Kotlina Śląska i południowa część Małopolski posiadają gatunki wciskające się z południa Bramą Morawską. Na niżej północno-wschodnim uwidatnia się oddalenie od morza i zbliżenie ku północy zwiększoną ilością gatunków północnych, panowaniem drzew szilkowych w lasach i stopniowym zanikiem niektórych drzew liściastych (dąb bezszypułkowy, grab, grusza). Polesie posiada florę młodą, zubożałą, bez świerka w zwartym zasięgu. Roztocze i Opole mają charakter przejściowy do sąsiadujących krain leśno-stepowych.

Krainy leśno-stepowe. Klimat o cechach kontynentalnych. Wołyń posiada wysokie grzędy lessowe i pagórki kredowe, oraz (na wschodzie) skały granitowe, z florą często o charakterze stepowo-leśnym (z dębem), oraz niskie, podmokłe doły międzygrzędowe z lasami sosnowymi i torfowiskami wysokimi. Podole jest krainą stepowo-leśną, pokrytą lessiem i stepowym czarnoziemem. Brak tutaj zupełny drzew szpilkowych, borówek, widłaków i torfowisk wysokich. Pokucie znamionują gipsowe lejki z florą podolsko-karpacką.

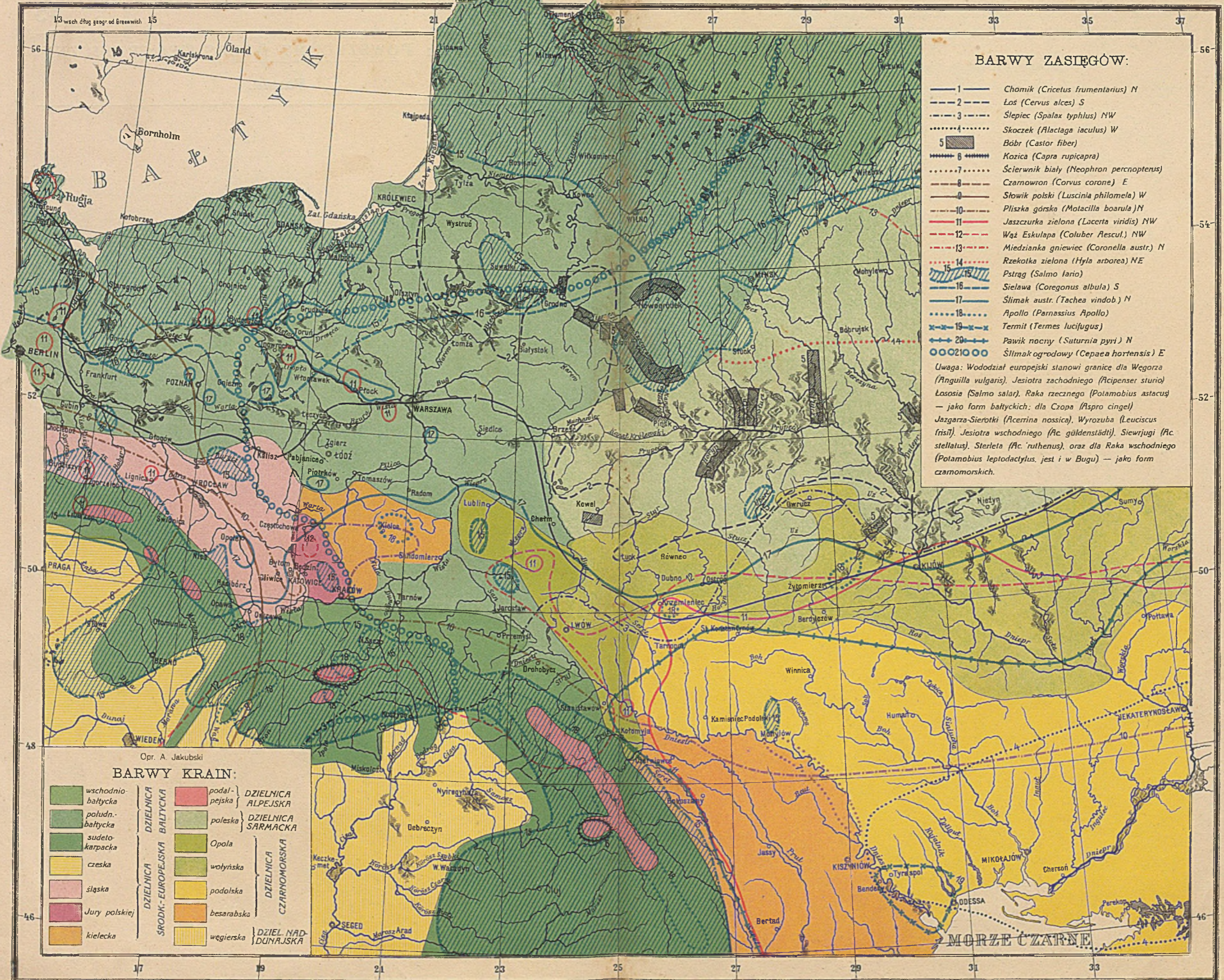

Stępy czarnomorskie. Młode, osiadłe na niedawno wynurzonem dnie Morza Sarmackiego, są bezleśne, pokryte stepami trawiastymi, oraz (ku morzu) słonoroślami.

Krainy górskie. W Karpatach zachodnich odrębne miejsca zajmują Tatry, Babia Góra i Pieniny; te ostatnie znamienne wielu roślinami endemicznymi. W krainie kosodrzewu brak różaneczników (*Rhododendron*) i kosej olchy (*Alnabetula viridis*). Karpaty wschodnie często z bukłem w reglu górnym i różanecznikami (*Rh. myrtifolium*) oraz kosą olchą w krainie kosodrzewu. Liczne endemizmy i pokrewieństwo florystyczne z Siedmiogrodem i Bałkanami.

ROMER: POWSZECHNY ATLAS GEOGRAFICZNY

Fauna.

BARWY ZASIĘGÓW:

- 1 — Chomik (*Cricetus frumentarius*) N
- 2 - - - - - Łos (*Cervus alces*) S
- 3 - · - · - · Ślepiec (*Spalax typhlus*) NW
- 4 ······ Skoczek (*Alactaga iaculus*) W
- 5 [hatched box] Bóbr (*Castor fiber*)
- 6 [dotted box] Kozica (*Capra rupicapra*)
- 7 ······ Ścierwnik biały (*Neophron percnopterus*)
- 8 - - - - - Czarnowron (*Corvus corone*) E
- 9 — Słowiak polski (*Luscinia philomela*) W
- 10 - · - · - · Płiszka górska (*Motacilla boarula*) N
- 11 — Jaszczurka zielona (*Lacerta viridis*) NW
- 12 - - - - - Wąż Eskulapa (*Coluber Aescul.*) NW
- 13 - · - · - · Miedzianka gniewiec (*Coronella austr.*) N
- 14 [dotted box] Rzekotka zielona (*Hyla arborea*) NE
- 15 [dotted box] Pstrąg (*Salmo fario*)
- 16 [dotted box] Sielawa (*Coregonus albula*) S
- 17 — Ślimak austr. (*Tachea vindob.*) N
- 18 ······ Apollo (*Parnassius Apollo*)
- 19 [x symbol] Termit (*Termes lucifugus*)
- 20 [x symbol] Pawik nocny (*Saturnia pyri*) N
- [circle symbol] Ślimak ogrodowy (*Cepaea hortensis*) E

Uwaga: Wododział europejski stanowi granicę dla Węgorza (*Anguilla vulgaris*), Jesiotra zachodniego (*Acipenser sturio*), Łososia (*Salmo salar*), Raka rzeczego (*Potamobius astacus*) — jako form bałtyckich: dla Czopa (*Aspro cingel*) Jaszczurka-Sierotki (*Acerina nossica*), Wyrozuba (*Leuciscus frisii*), Jesiotra wschodniego (*Ac. guldenstädti*), Siewrugi (*Ac. stellatus*), Sterleta (*Ac. ruthenus*), oraz dla Raka wschodniego (*Potamobius leptodactylus*, jest i w Bugu) — jako form czarnomorskich.

BARWY KRAIN:

[green box]	wschodnio-bałtycka	[red box]	podalpejska	DZIELNICA ALPEJSKA
[green box]	połudn.-bałtycka	[green box]	poleska	
[green box]	sudeto-karpacka	[green box]	Opola	DZIELNICA CZARNOMORSKA
[yellow box]	czeska	[green box]	wotyńska	
[pink box]	śląska	[yellow box]	podolska	DZIELNICA EUROPEJSKA BALTICKA
[purple box]	Jury polskiej	[orange box]	besarabska	
[orange box]	kielecka	[yellow box]	węgierska	

Podziałka 1:5,000,000

100 80 60 40 20 0 100 200 km

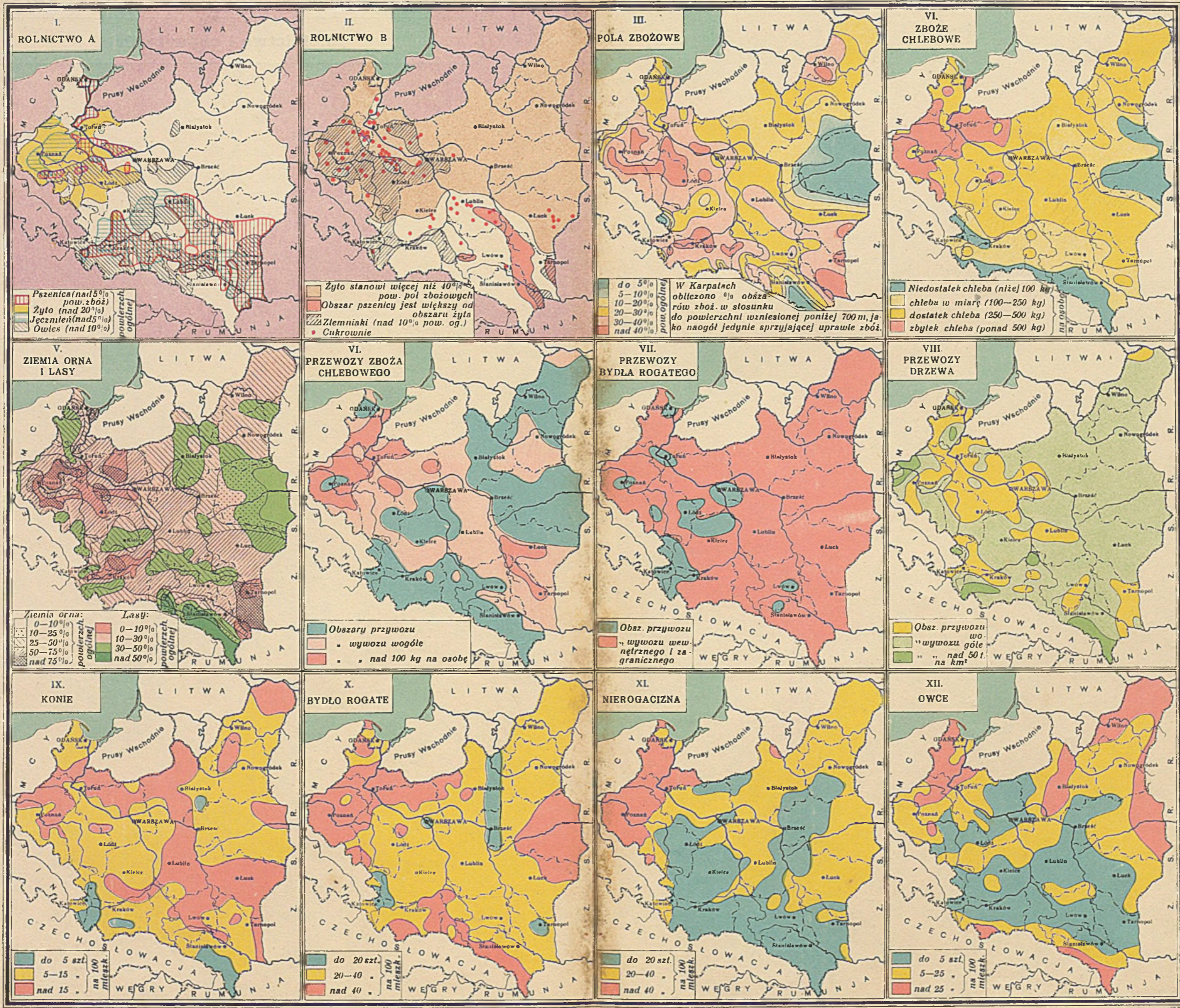
Wszelkie prawa zastrzeżone

ROMER: Powszechny Atlas Geograficzny

Rolnictwo i chów bydła.

ROLNICTWO I CHÓW BYDŁA

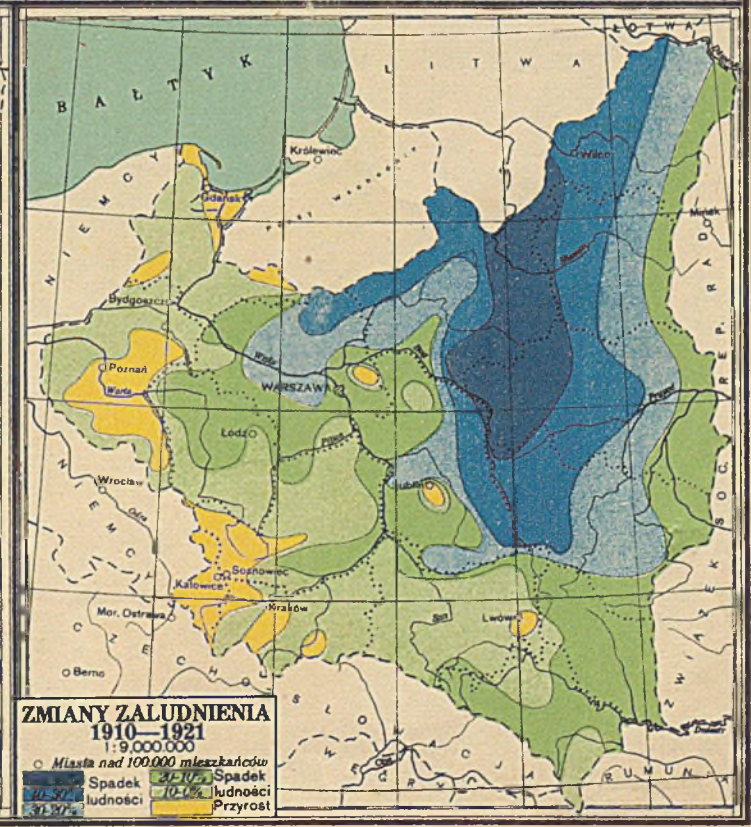
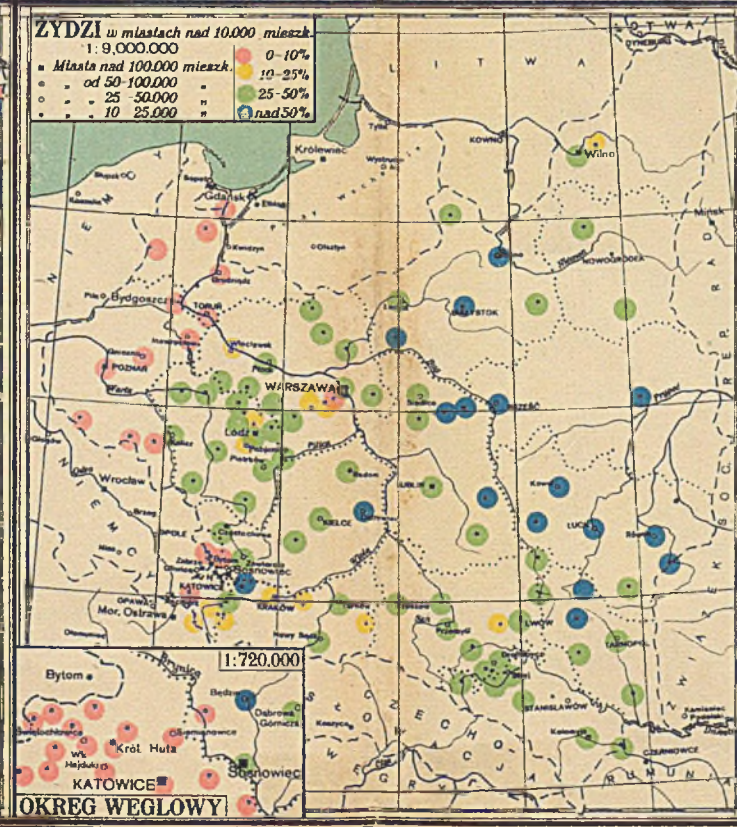
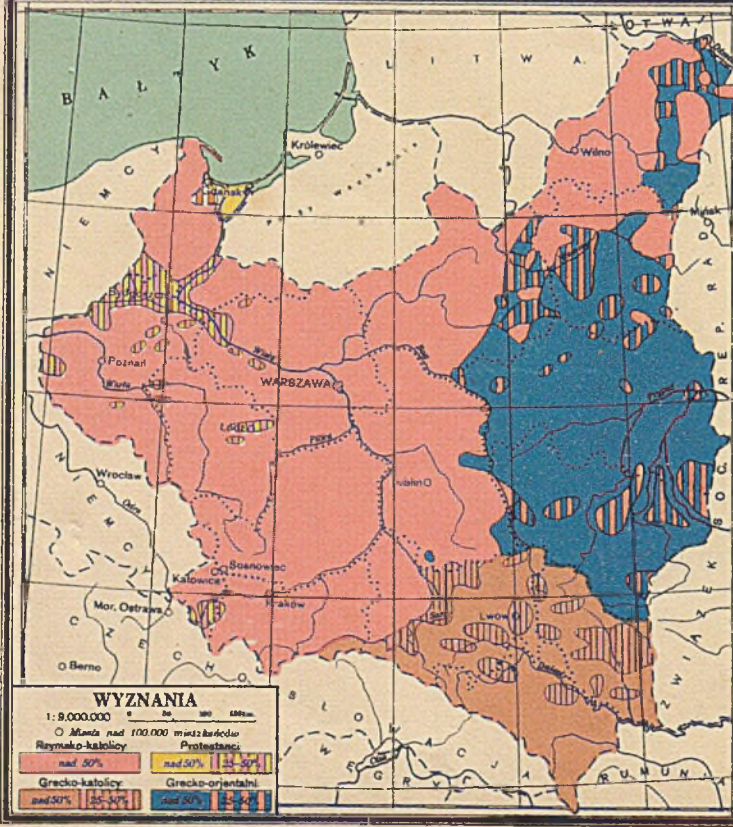
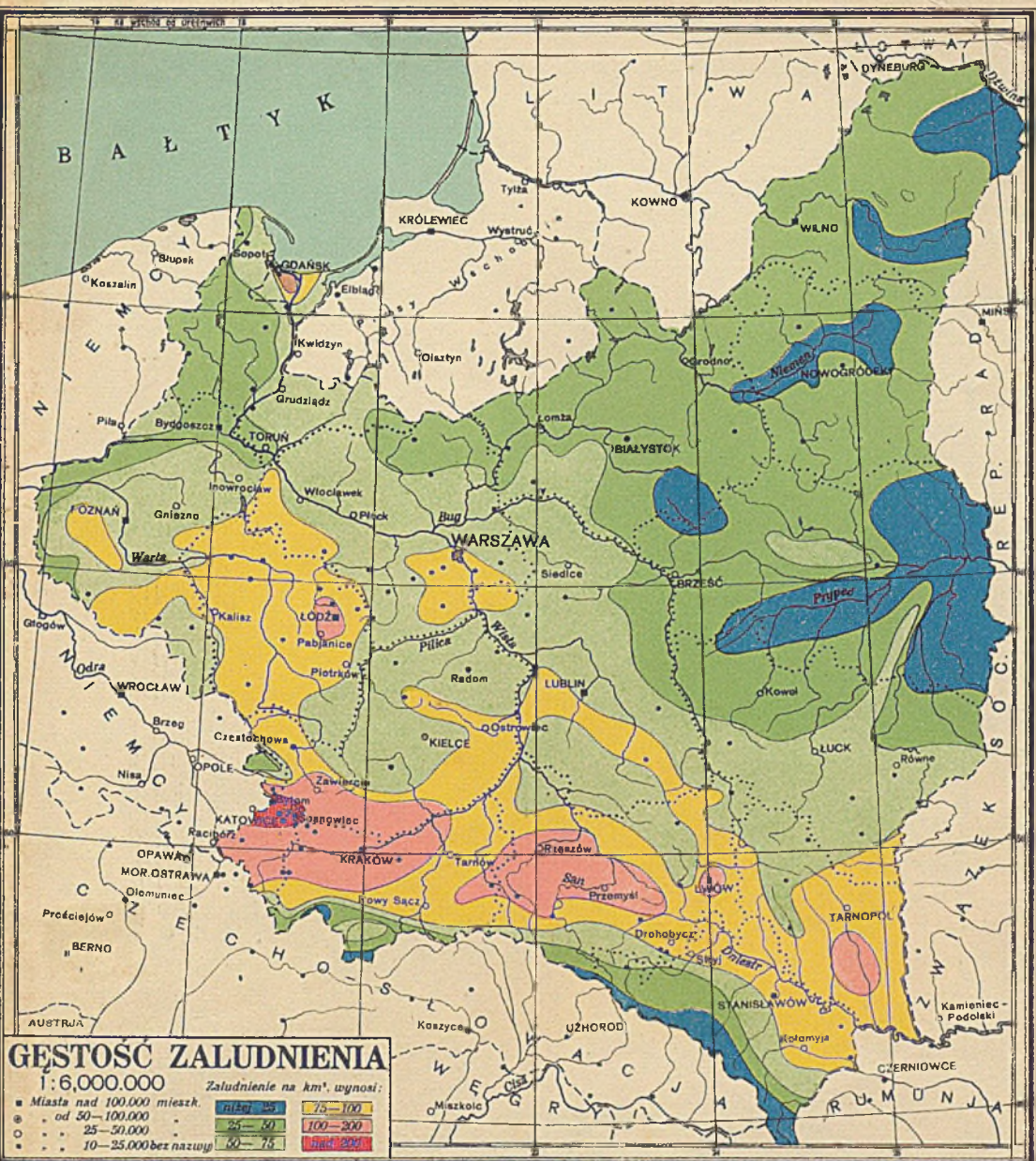
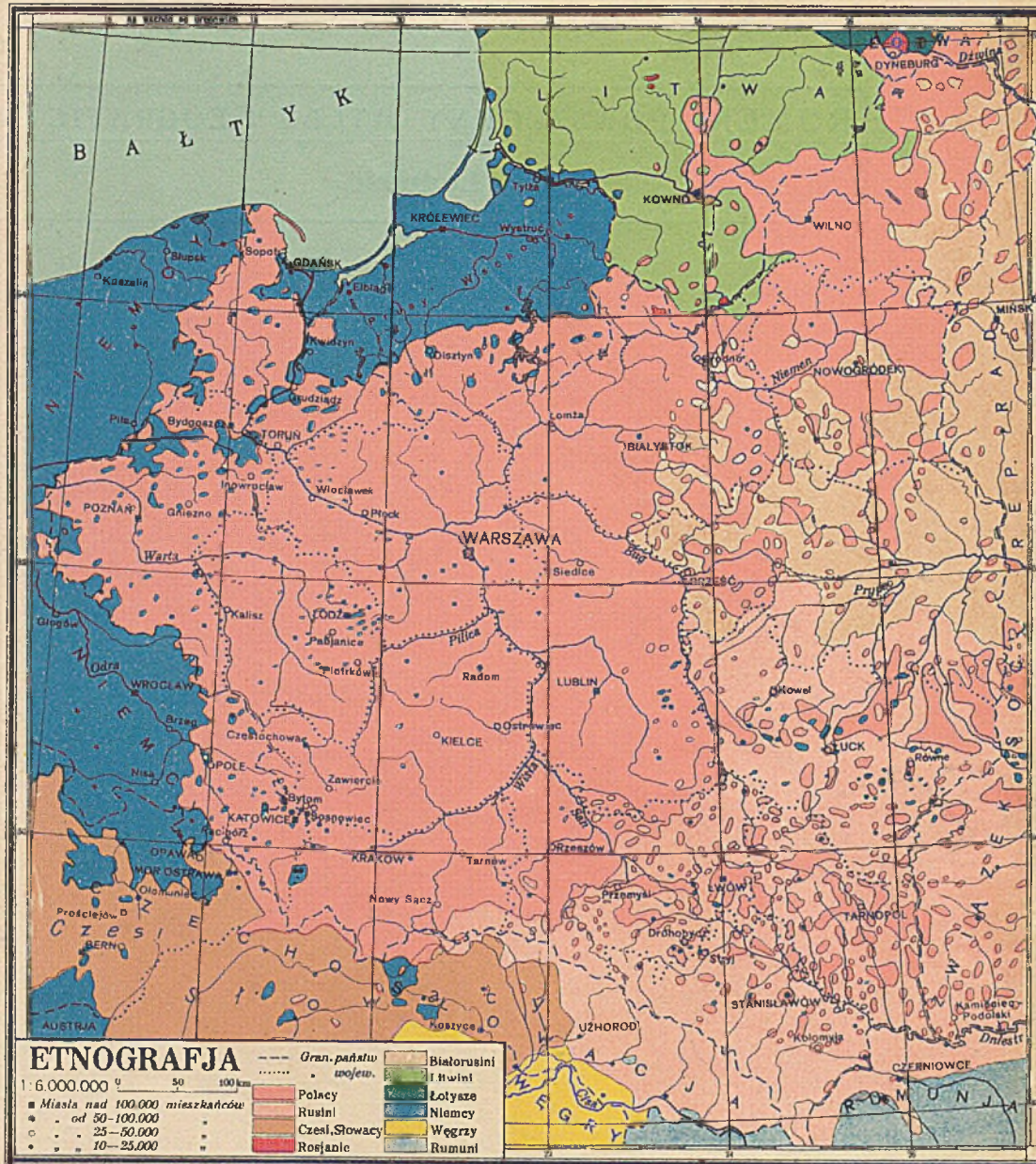

Podziałka 1:12.000.000 = 1/12M (1 cm = 120 km)
 100 50 0 100 200 300 400 km.

ROMER: POWSZECHNY ATLAS GEOGRAFICZNY

Ludność.

Nazwa kraju, jego ustrój i stan polityczny	Pow. w 1000 km ²	Ludność w 1000	Długość kolei w 1000 km	Wozy motorowe w 1000	Transport w 1,000,000 ton		Handel zagran. w 1,100,000,000 fr. szwajc.		Miasta milionowe, największe stolica w 1000. W klamrach liczba miast nad 100,000
					koleje	okręty	przywóz	wywóz	
178. Turcja (Rp) <i>Turks p. nr. 79</i>	1,266 *	13,650 *	4·7	8·0	—	—	1·28	0·77	Konstantynopol 881. Angora * 80. * 21. i 1.000. w Europie.
179. Uganda (KB)	286	3,160	0·1	—	—	—	—*)	—*)	(Entebbe. (*) P. nr. 88.
180. Urugwaj (Rp) <i>Urundi p. nr. 141</i>	187	1,695	3·0	30·6	—	26·5	0·48	0·51	Montevideo 422.
181. Virgin Islands (KSZ) .	0·3	21	—	—	—	—	0·01	—	Charlotte Amalie 8.
182. Wei-hai-wei (KB) . . .	0·7	158	—	—	—	—	0·02	0·01	Port Artur 2.
183. Wenezuela (Rp)	1,020	3,050	1·1	10·4	—	—	0·28	0·33	Caracas 92.
184. Węgry (M)	93	8,520	8·7	12·2	35·0	—	0·87	0·79	Budapest 929 (3).
185. Wielka Brytania (M) . .	244	45,500	38·1	1,677·5	237·0	164·9	28·20	16·50	Londyn 7,476. Glasgow 1,034 (46).
<i>Posiadłości: Europa</i>	<i>69.</i>	<i>3,221</i>							
<i> Azja</i>	<i>5,588</i>	<i>344,534</i>							
<i> Afryka</i>	<i>9,898</i>	<i>53,035</i>							
<i> Ameryka Pn.</i>	<i>9,863</i>	<i>11,574</i>							
<i> Ameryka Pd.</i>	<i>247</i>	<i>309</i>							
<i> Australja</i>	<i>8,520</i>	<i>8,726</i>							
<i>Państwo W.-Brytyjskie</i>	<i>34,429</i>	<i>506,899</i>							
186. Włochy (M)	310	40,425	21·3	202·8	65·2	85·0	5·23	3·78	Medjolan 878. Rzym * 768 (18).
<i>Posiadłości: Afryka</i>	<i>2,109</i>	<i>2,130</i>							
<i> Azja</i>	<i>3</i>	<i>100</i>							
<i>Państwo włoskie</i>	<i>2,422</i>	<i>42,655</i>							
187. Wyspy do Wiatru (KB)	1·7	339	0·4	2·1	—	—	0·05	0·03	St. Georges 5.
188. Wyspy od Wiatru (KB)	1·8	123	—	0·7	—	—	0·01	0·01	St. John 9.
189. Zanzibar (KB)	2·6	220	0·01	—	—	—	0·04	0·04	Zanzibar 35.
190. Ziel. Przylądka Wy (KP)	4	154	—	—	—	—	0·01	—	Prata 12.
191. Złote Wybrzeże (KB)	208	2,300	0·8	*)	—	—	0·26	0·31	(Akkra 88. (*) P. nr. 118.

Przegląd kontynentów.

	Powierzchnia w 1000 km ²	Ludność w 1000	Długość kolei w 1000 km	Wozy motorowe w 1000	Handel międzynarodowy (1923)				Miasta z ludnością nad	
					Przywóz i wywóz w miliardach fr. szwajc.		Przywóz w %	Wywóz w %	1,000,000	100,000
Afryka	29,627	146,250	59·2	234·4	6·9	6·4	4·0	4·0	1	12
Ameryka Pn.	24,584	159,365	498·6	23,248·2	32·1	36·0	18·6	22·4	4	85
Ameryka Pd.	18,918	72,260	89·9	390·3	8·9	9·9	5·2	6·2	2	28
Australja	8,567	9,200	48·4	625·1	5·5	5·4	3·2	3·4	1	8
Azja	44,169	1,060,429	143·8	339·9	30·3	32·8	17·6	20·4	6	123
Europa	9,657	479,311	390·0	4,539·7	88·4	70·2	51·4	43·6	8	211
Antarktyda	14,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	149,522	1,926,715	1,229·9	29,377·6	172·1 *)	160·7 *)	100·0	100·0	22	467

*) Cyfry przywozu są liczone z kosztami transportu, cyfry wywozu bez tych kosztów, stąd różnica w sumie ogólnej. Dlatego podano też wartość % międzykontynentalnych obrotów handlowych.

